

muusika

Nr 6
juuni
2008
hind 29.-

BONZO

Muusikalinn Viin

Eesti juurtega
Peterburi
pianist
Peeter Laul

Eesti pianistide ja
puhkpilli-
mängijate
konkurssidest

Corelli Music

www.corelli.ee

CORELLI MUUSIKASUVI AD 2008

Stiilsed ja elegantsed kontserdid kaunimates mõisates üle Eesti.
Külastusmäng „Unustatud mõisad“

14.06 kell 19 Illuka mõis (Jõhvi kihelkond) - tšellokvartett C-JAM

28.06 kell 19 Maidla mõis (Juuru kihelkond) - Elisabeth Joyé (klavessiin, Prantsusmaa)
Koostöös Eesti Klavessiinisõprade Tsunftiga, www.klavessiin.kul.ee

10.07 kell 19 Mooste mõis (Põlva kihelkond) - tšellokvartett C-JAM

Mõisaromantika

Kontserdisari

Café Grand
muusikasalong

Matinée-kontserdid pühapäeviti kell 17,
salongiüksed avatakse kell 16

15.06 *matinée*-kontsert -
barokkansambel Corelli Consort

13.07 *matinée*-kontsert -
tšellokvartett C-JAM

www.victoriahotel.ee

20.06 pidulik avakontsert, Eesti krooni aastapäev -
barokkansambel Corelli Consort ja kontratenor Risto Joost

9.07 salongiõhtu - tšellokvartett C-JAM

10.09 salongiõhtu - Yoshiko Ieki (klavessiin, Jaapan),
koostöös Jaapani Saatkonnaga

MAARDU
MÕISA
MUUSIKASALONG

Jõelähtme kihelkond - koostöös Eesti Pangaga

Salongiõhtud kolmapäeviti kell 18, publik on oodatud kell 17
www.maardumois.com

2008
ESTI MÕISAD
kontserdisari - 10!

ESTI

Muuseumlik kontserdisari aastast 1999,
10 suve mõisamuusikat!

15.08 Puurmani loss
16.08 Avanduse mõis
17.08 Pirgu mõis

22.08 Viimsi mõis
23.08 Aruküla mõis (Koeru)
24.08 Tammistu mõis

TOETAME KOOS TAMMISTU MÕISA
puuetega laste keskust, vaata www.agrenska.ee

CORELLI CONSORT, FINE 5, Jüri Kuuskemaa

PILETID: PILETILEVI® ja Statoil üle Eesti

Corelli Music
info@corelli.ee www.corelli.ee

1185
INFOTELEFON

maxit Eesti Päevaleht

Ivo Nikkolo

SIRP

KLASSIKA
RAADIO

keskus

Intro 6/2008

Selle aasta kevadel toimunud Eesti Muusikanõukogu aasta-koosolekul kõneldi mitmetel olulistel teemadel. Meelde jäi ja mõtlema pani Andres Mustoneni ütlus, millise pitseri vajutab väärtushinnangutele ja arvamustele meedias levinud süva-väärtustest mitte lugu pidamine. Toomas Siitani ideeks oli suunata ajakirjandusse rohkem positiivset retoorikat, lühiloosungeid, mis kõneleksid käibel olevas keeles ning oleksid n-ö märgid, mida mööda liikudes võiks jõuda süvakultuurile lähemale.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Körver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon **66 757 88**
Kodulehekülg: **muusika.kul.ee**
Trükitud **Tallinna Raamatutrükikojas**
Laki 26, 12915 Tallinn
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 6662535, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
Otsekorraldus **21** krooni number
Aastatellimus **295** krooni

Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimuse soodushind 215 krooni. Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee, herje@ema.edu.ee,
6675 788, 55 56 18 94

BONZO
FOTO ANTS LIIGUS/SCANPIX

KAVA

SOOLO

2 Joosep Sang. Suur mees, suur hää, suur süda.
Intervjuu Bonzoga

BAGATELLID

8 Mirjam Tally. Uudiseid maailmast

IMPRESSIOONID

10 Kerri Kotta. Eesti muusika päevad – üks kord aastas, kõigile

12 Tõnu Reimann. Noored talendid. Mari ja Mihkel Polli kontserdist Estonia kontserdisaalis
13 Johanna Mängel. Lõhnatu muinasjutt.

Rahvuskooper Estonia lavastusest "Minu veetlev leedi"

14. Kristiina Are. Hoogsad ja moodsad kuuendad klavessiinipäevad

16 Laura Paju. Värvikalt mitmekülgne "Jazzkaar"

MODULATSIOON

18 Ia Rimmel, Kristina Körver, Talvi Nurgamaa, Joosep Sang. Muusikalinn Viin

UVERTÜÜR

24 Tamara Unanova. Peeter Laul – "Reinu kuld" Peterburist

VICTORIA

28 Nele-Eva Steinfeld. Uus pianistide põlvkond.
Seitsmes eesti pianistide konkurs
30 Olavi Kasemaa. Puhkpillimängijate mööduvõtt Tartus

HOMMAGE

32 Tiiu Tosso. Isa keelu kiuste muusikuks.
Harfimängija Silvia Tobias 100

BAGATELLID

34 Uudiseid Eestist

MELOMAAN

40 Heliplaatide tutvustus

COLLAGE

42 Valik juunikuu muusikasündmusi

muusika

FOTO MARGUS OTT

SOOLO

Suur mees, suur hääl, suur süda

JOOSEP SANG

Andrus Albrecht ehk Bonzo on laulja, kelle füüsiline suurus on silmaga näha. Tema vokaalne suurus on kõrvaga kuulda – Bonzo häält iseloomustab suur väljenduslik ja dünaamiline diapasoone vaevukuuldavast sosinast kõrvulukustava karjeni. Tema südame suurust kinnitavad sõbrad, kes teda kui inimest paremini tunnevad. Bonzo kõige sagedasem ansamblipartner, kitarist-laulja Tõun ütleb: “Me naerame enam-vähem sarnaste asjade üle. Bonzol on nii kultuuriliselt kui ka kulinaarselt arenenud maitsemeel, lisaks on tema seltsis üsna julge linna peal liikuda.” Ja näitleja-lavastaja Üllar Saaremäe lisab: “Bonzo on vana rahu ise. Ei ole juhtunud mina veel nägema, et tal miski üle viskaks. Nagu muusikuna, ajab ta ka inimesena oma rida. Bonzo pöörastest aegadest olen ma ainult kuulnud, näinud ma neid pole. Kui ma üheksakümnendate keskel Rakverre tulín, tutvusin väga kindlapilgulise ja “paigas” oleva inimesega.”

Räägi veidi oma muusikuteest. Kuidas alustasid ja millist muusikat oled teinud?

Huvi muusikategemise vastu oli mul juba põhikoolis, kui paari klassivennaga minu kodu põõningul omast arust bändi tegime, kuid päriselt sai asi alguse suvel 1988 Hulja malevas. Seal olid mõned Kohtla-Järve punkarid, kellel oli ühes elektrikitarr, mille-ga nad üksteise võidu "Tere, perestroikat" tinistasid. Mina olin elektrikitarr varem ainult televiisorist näinud ning olin sellest täiesti rabatud ja endast väljas. Loomulikult tehti seal bändi ja mina tagusin selles bändis trumme, milleks olid plastmassist bensiniikanistrid ja klubist laenatud taldrik. Hiljem kasvas sellest välja legendaarne punkbänd Alice Tisler. Edasi tulid punkbänd Päikesejänku ning poisslaste koolirocki ansambel Bio Est Rock, millest sai tuule tiibadesse tänane bassivirtuoos Mihkel Mälgand ja kus mina alustasin oma lauljateed.

Väga oluline aeg oli laulvaks trummariks olemine ansambelis Sats Blues Band. Selle bändiga käisime ära ka Leningradis ning koos Ultima Thule ja Compromise Blue'ga isegi ühel Moskva bluusifesti-valil. Ja muidugi Neil Youngi ja Bob Dylani tribuutbänd Harvest.

Kas see, et oled Rakverest, on sinu muusikat kuidagi vorminud? Milline on üldse Rakvere linnana, kus elada ja muusikat luua?

Kaheksakümnendate lõpul oli meil Rakveres selline seltskond või kommuun, kus püüdsime vähegi eralduda üldisest massist, kasvatasime pikki juukseid ning riietusime, käitusime ja mõtlesime natuke alternatiivsemal moel kui teised. Meil oli oma mentor ja guru, Elmar "Hipi" Sats, kelle väikeses katusekorteris tihti aega veetsime, kanget teed jõime ja palju igasugust muusikat kuulasime. Tal oli kohutavalt suur fonoteek. Seal kohtusin ma Zeppelini, Akvariumi, Neil Youngi, Dylani, Joni Mitchelli ja teiste muusika-ga. Satsi plaadi- ja lindikogu on mind palju mõjutanud ja ma arvan, et neid mõjusid on minu muusikas praegugi tunda.

Üldiselt on Rakvere nagu iga teinegi koht siin ilmas ja ma ei arva, et siin oleks mingil põhjusel parem või halvem muusikat luua kui näiteks Tallinnas või Paides. Elada on siin mõnus, kuna linn on väike, vaikne ja rahuliku rütmiga. Aga ma ei oska öelda, kas see kajastub ka minu muusikas. Mingil määral vist ikka.

Kuigi oled tegutsenud juba mõnda aega, jõudsid eesti muusika "suurele pildile" mööda mõneti käänulist teed. Minu meelest oled alles viimastel aastatel hakanud pälvima seda tähelepanu ja tunnustust, mida tegelikult väärid...

Ma arvan, et see "suurele pildile" jõudmine algas vaikselt neli aastat tagasi, kui ma üllitasin oma esimese plaadi "Teisipidi tege-likkus". Ma olin pikka aega laulnud laevadel ja erinevates Eestimaa kõrtsides, põhiliselt inglise keeles. Ma kujutasin ette, et mul on justkui missioon tutvustada inimestele Neil Youngi või Dylani loomingut. Inglise keeles laulmine tundus mulle ainuõige lahendus, et siit kuhugi – ma ei tea küll kuhu – edasi jõuda, aga õnneks sain sellest haigusest üle. Maa peal kõrtsides ei huvitanud see missioon kedagi. Laevadel küsisid turistid mu käest üsna tihti, et miks ma siin laulan ja miks ma juba Ameerikas ei ole. Sageli küsiti telefoninumbrit ja kutsuti esinema, mitte ainult Soome või Rootsi, vaid ka kaugemale. Mulle meeldib mõnikord mõelda, et kui need ettepanekud oleksid kõik tõeks saanud, oleks mul juba pool maailma läbi sõidetud ja lauldud. Kahjuks olid need ettepa-nekud tehtud enamalt jaolt vintis peaga ja hetke emotsiooni ajal. Ei helistanud mulle keegi.

Ühel hetkel sai sellest küllalt. Ma sain aru, et sellisel viisil edasi minna pole suurt mõtet ja et minusuguseid trubadure on terve maailm täis. Ja järjest rohkem hakkas mulle meeldima eesti keeles laulmine. Mõned katsed said ka tehtud. Rein Oja pakkus mulle ühes etenduses laulmiseks Tom Waitsi laulu "Looking for the Heart of Saturday Night", eesti keeles on selle nimeks "Päikesehelk". Reinu vend Tõnu, kes seda etendust vaatamas käis, andis mulle Waitsi loole "Innocent When You Dream" kirjutatud teksti "Unel-mais olen prii", mille ta tegi, mõeldes, et Tõnis Mägi seda laulma hakkab. Aga Mäksini see tekst millegipärast ei jõudnud ja vahest oligi nii hea.

Mõtlesin, et peaksin tegema oma plaadi, aga seda, mida sinna peale panna, ma ei teadnud. Välismaa lugusid pole ju mõtet origi-naalkeeles plaadile salvestada, aga kui nendele eestikeelne tekst mõelda, ei pruugi autorilt luba saada. Ühesõnaga – keeruline. Ei jäänudki muud üle, kui hakata tegema laule ise ja eesti keeles.

Mul olid mõned laulud juba varem olemas, kuid ma ei osanud siis neist suurt pidada. Soojendasin nad üles ja tegin mõned lood juurde. Laenasin sõber Peep Pihlakult laulu "Õnnelik mees", lisasin Dylani prantsuskeelse loo "Si tu dois partir" ning Akvariumi poolt kuulsaks lauldud laulu "Gorod" ja saingi materjali kokku. Suuresti tänu Alari Piispeale ja Arne Valmisele, kes mind, tundmatut kõrt-simuusikut, usaldasid, saigi see teisipidi tegelikkus teoks. Järgmistel plaadid "Andke tagasi maa" ja "Settimine" olid puhtalt omaloomin-gulised ja emakeelsed. Iga plaadiga kaasneb ju ka tähelepanu ja väike fookuses olemine, nii see pilt suureneb.

Publikule meeldib, kui ta saab aru, millest lauldakse. Mind ajab täiesti öökima, kui mõni nooruke "superstaar" edvistab, et ta lau-lab põhimõtteliselt inglise keeles, sest eesti keeles ei ole võimalik hästi laulda.

Millise pilguga sa vaatad sellele muusikalisele atmosfäärile, keskkonnale, milles noored "superstaarid" täna oma teed alustavad? Kogu meedia tähelepanu, see, kuidas eikellestki saab paari päevaga esikaanestaar. Kas oleksid ka enda laulja-tee alguses midagi sellist soovinud?

Loomulikult soovib iga noor ja vihane muusikamees, et tema loomingut kuulataks ja tunnustataks, ning eks nooruses on kuul-susejano ka kõvasti suurem. Ka mina ei olnud mingi erand. Mulle läks ikka väga korda, kui ma seitsmeteistkümnenda-aastaselt Eesti Televisioonis koos ansambliga Bio Est Rock laulsin "Okas poiss on Endel". Siis olid teised olud ja asjal teine väärtus. Oli üks Eesti Televisioon, üks Vikerraadio, üks ajakiri Noorus. Vaata, mis praegu toimub. Meediakanaleid on metsikult palju ja kõigil on vaja midagi kajastada, seetõttu ostetakse sisse ja mõeldakse välja igasuguseid staaride tootmise formaate.

Täna ei ole staariks saamise mingeid probleeme, piisab, kui sul on tibake viisipidamist – seda saab ka kompuutri abiga paika seada –, kena näolapp ja parajalt ülbust. Iseasi, kas see ka midagi väärt on. Ma ei kujuta ette, mis siin Eestis selle staariks olemise teadmise-ga küll peale hakata. Mõnikord on ikka väga piinlik.

Isikupärasteid noori lauljaid on meil kahjuks vähe. Enamik lau-lab justkui ühte lugu ja ühte moodi. Väga vähe on neid, kes natuke-seks ajaks ka püsima jäävad, üldjuhul unustatakse nad juba üle-homme ära. Tõelised anded tulevad ja jäävad.

Samas, kas oled minuga nõus, et praeguste noorte lauljate ja üleüldse muusikute n-õ tehnilised oskused, aga ka enesekind-lus ja ambitsioonid on suuremad kui näiteks kahekümne aasta

Kaaslastega Tartus.

FOTO LAURI KULPSOO

eest? Võib-olla on isegi silmaring avaram, kindlasti on palju avaramad võimalused eneseteostuseks.

Muidugi. Maailm on ju täiega avatud. Tehniline tase on väga tugev. Kord kuulasin ühel festivalil ühte bändi ja imestasin, kui keeruliselt on noored võimelised mängima. Absoluutne mateemaatika, täppisteadus, selgelt ja kindlalt läbi komponeeritud teosed. Uskumatult perfektne pillide valdamine.

Muusika salvestamise võimalused on rikkalikud. Põhimõtteliselt võib iga mees endale koju stuudio teha ja järjest rohkem nii ka läheb. Muu maailma muusikamoega on lihtne kaasas käia, kuna see on kergesti kättesaadav ning tänu järjest paremaks muutuvale tehnikale ja võimalustele tehakse meil juba päris professionaalsel tasemel asju.

Kuhu sa paigutaksid end eesti muusikamaastikul? Mis on see muusika ja kes on need muusikud, kellega sa hingelist ja loominguulist lähedust tunned?

Ma ei oskagi ennast kindlalt kuhugi paigutada. Ja kas on tingimata vajagi?

Mul ei ole kombeks maha istuda, pill kätte võtta ja mõelda, kas teen nüüd kantri- või jazziloo? Eks nendes lauludes ole natuke nii

üht, teist kui kolmandatki. Lood, mis on algselt kitarril või klaveril valmis tehtud ja lõpptulemusena plaadi peale jõuavad, võivad kardinaalselt erinevad olla. Kui minu käest mõnikord küsitakse, et mis stiili ma teen, jään vastusega tavaliselt jänni. Aga tundub, et selgus tuli majja tänavusel muusikaauhindade jagamisel, kus mind Eesti etno ja folgi rahva sekka arvati. Lõpuks ometi.

Mitte et mul midagi folgi ja etnomuusika vastu oleks, aga kuulge, no mis etnomees nüüd mina olen. Folk võib-olla veel, kuigi ka see mõiste on selles kontekstis mulle natuke arusaamatu. Etnomuusikaga olen ma viimasel ajal üsna tihti kokku puutunud tänu sõber Tõunile, kelle plaadikollektsioon erinevate maade rahvamuusikast on aukartust ärata. Ja nii olen minagi sellist muusikat otsast kuulama hakanud. Just Tõun on muusik, kellega ma olen viimastel aastatel üsna tihedalt seotud. Ma arvan, et oleme viis-kuus aastat küll juba koos musitseerinud ja viimased neli aastat koos plaadistanud. Meie ühine plaat, mis ilmus 2005. aastal, kannab nime "Andke tagasi maa". Sellel plaadil on suhteliselt tugev kristlik alaatoon, rääkides peaaesjalikult jumalast, kuradist, tiivadeta inglitest, patust ja kahetsusest, ketseritest ja põrgulistest, aga ka näiteks kolmest joodikust. Tõun on väga osav ja andekas muusik. Temaga on mugav koos musitseerida sellepärast, et ta haarab lennult ja tuleb kohe kaasa. On juhtunud, et üllatan teda kontserdil mõne täiesti uue looga, mida ta ei ole enne kuulnud, aga ta, sunnik, mängib *mbira* või *slide*-kitarriga kohe kaasa, nagu teaks seda lugu juba ammu. On juhtunud ka vastupidi, aga mina ei ole nii andekas instrumentalist ja olen sestap lihtsalt lolli näoga pealt vaadanud.

Veel üks muusik, keda ma tahaksin kindlasti ära märkida, on pianist Ahti Bachblum.

Ahti on mänginud kõikidel minu plaatidel, tal on üks väga hea omadus – ta mängib vähe ja maitsekalt. Tõun on öelnud, et kui Tom Waits peaks tulema Eestisse esinema ja peaks siinsetest muusikutest kokku panema saatebändi, oleks Ahti klaverimängijatest konkurentsituul parim kandidaat. Nii Tõuni kui ka Ahti puhul on suurepärase veel see, et nad ka kirjutavad laule ja laulavad, mis teeb kontserdi minu jaoks natuke lihtsamaks ja publiku jaoks vaheldusrikkamaks.

Sellise muusika puhul, nagu sina teed, on kõikjal maailmas levinud nn *singer-songwriter*'i tüüp, see tähendab muusik, kes esitab enda viise ja tekste. Sina kasutad teiste kirjutatud luuletuste, mis on iseenesest väga eestilik, sest seda on siin juba aastakümneid tehtud. Kas sa ei usalda oma tekstiloomise oskust või inspireerib sind laule luues teiste tekstide lugemine?

Esimese plaadi peale said ka mõned omad tekstid, mis mu meelest iseenesest kõige halvemad ei olegi. Ma olen proovinud neid ka hiljem teha, kuid arvan, et ühte teksti ei peaks kolm päeva, pastakas suus, välja mõtlema. Tekst peaks ikka kohe tulema, aga sellist sähvakat pole mul juba ammu käinud. Muusikule, kellele on antud anne häid tekste kirjutada, on loo valmistamine märksa valutum protsess, kui neile, kes seda kunsti ei mõista. Ma tõesti kadestan selliseid loojaid nagu Lauri Saatpalu või InBoil, kes sellega suurepäraselt hakkama saavad.

Meenub üks lugu ajast, kui ma salvestasin plaati "Teisipidi tegelikkus". Olime Tartus studios ja mul oli meloodia, millel ei olnud teksti, aga oli kange tahtmine see lugu plaadile panna. Lasime kiiresti peast läbi teada olevad Tartu poeedid ja helistasime InBoilile. Viisin talle demo ja ta ütles, et aega võib minna paar päeva, sest tegemist on palju ja ta ei tea, millal ta selle töö ette võtab. Tal oli sel ajal kodus mõne kuu vanune beebi, keda ta hetkel

kantseldas, kuid umbes kahe tunni pärast helistas ta tagasi ja küsis: "Kas sa ei mõtlegi oma tekstile järele tulla vä?" Selle loo nimi on "Üks jõgi".

Olen tihti sirvinud interaktiivse kirjandusklubi "Poogen" saiti ja olen seal leidnud ka täitsa häid tekste. Seal on mul lemmikuks Kati Jõemaa, kelle tekstid domineerivad kõikidel mu autoriplaadidel. Lisaks muidugi rida armastatud näitlejaid: Üllar Saaremäe, Toomas Suuman, Tõnu Oja, Andres Noormets.

Ma usun, et ühel heal päeval käib mingi kröks ja ma hakkan ka ise tekste kirjutama.

Mis seal siis ikka nii väga keerulist on, tuleb ainult õigest otsast pihta hakata.

Väga sümpaatne sinu plaatide juures on see, et kasutad valdavalt samu muusikuid, kes ei ole võib-olla kõige tuntumad, kuid loovad väga loomuliku, heas mõttes elementaarse kõlalise atmosfääri. Kuidas sa neid muusikuid ja oma kõlaideaali iseloomustad?

Tegemist on ühe konkreetse bändiga, millel nimeks Unelmate Orkester ja mille koosseis võib erinevatel plaatidel varieeruda. Peale plaadistamiste saadavad need muusikud mind ka suurematel esinemistel. Ma olen mugav inimene ja oma harjumuste küüsis. Ma ei näe hetkel põhjust vahetada juba nagu kodustuudioks muutunud Forwardsi ja sealsetest pillimeestest koosnevat sõpruskonda. Inimesed, kes minu plaate kuulavad, on juba harjunud nende kõlade ja instrumentidega, mida ma üldjuhul kasutan. See ongi minu nägu. Ma pean väga lugu Toomas Rullist ja Raul Vaiglast, aga oma bändis ma neid hästi ette ei kujutaks.

Üks asi veel. Ma ei tunne nooti ja seetõttu on mul stuudios vaja kõrvale inimest, kes aitab mu mõtted looks vormida. Alari Piispea on selle tänuväärse ja raske tööga mulle suureks abiks olnud. Ma olen juba nelja plaadi tegemisel tema kõrval kogemusi kogunud, Alari oli ka inimene, kes esimese plaadi salvestamiseks selle bändi kokku pani.

2008 näib olevat sulle hea aasta – sulle anti kaks nominatsiooni Eesti Muusika Auhindade tseremoonial, väikese vaheaja järel ilmus juba teine album. Kas tunned ise ka, et miski on sinu jaoks muutumas, või ei otsigi sa suurt tuntuust, läbimüüki ja tihedat esinemisgraafikut?

LEGEND

Kord nägi Virumaa külamees üht suurt laulmise pidu.

Külamehele meeldisid need suured laulud ja pidu väga. Ning kaasa joriseamise tahtmine oli tal ka suur. Keegi teda aga laulupeo koori ei kutsunud. Ja oligi hea, sest ta oli natuke häbelik mees ja üldse meeldis talle rohkem üksinda või väikese sõpruskonnaga koos laulda.

Saanud ühe teise hää külamehe käest laulude noodid, seadis ta oma sammud laulupidude hälli poole, et sealse kaare all see asi järele proovida. Ühest ülikoolilinna puhvetist laululava lähedalt leidis ta eest mõned ärksamad pojad, kellele ta neid noote näitas. Nood vaatasid teda suurte silmadega.

Võeti siis paar pitsi ja peeti aru.

Üks mees tõi kodust kontrabassi. Teine leidis üles oma vana triangu ja sõbranna, kellel oli viiul ka. Kolmandal oli vabaks suisa kolm pasunat. Neljas mees tõi kitari ja veel ühe

"Settimise" andsime välja vaikselt, ilma suurema kärata ja erilist vastukaja ta ei pälvinud. Üksikud muusikaarvustajad, kes sellest kirjutasid, olid üldjuhul asjaga rahul, mingile osale publikust tundus see liiga staatiline ja igav, aga mina pean "Settimist" üheks oma paremaks plaadiks. Hoolimata sellest, et ma ühtegi auhinda ei võitnud, on mul hea meel, et auväärne žürii seda plaati tunnustas.

See aeg on üldse minu jaoks olnud suurte muudatuste aeg. Lõpetasin eelmisel aastal laeval laulmise. Aega ja energiat jäi üle ning midagi oli vaja ette võtta. Peale selle, et hakkasin hoolega plaate salvestama, hakkasin neid ka ise välja andma. See tähendab muidugi määndžeritööd ja palju asjaajamist, aga olen sellega hakkama saanud ja nüüd on mu kontol juba kaks plaati. Ainus paha asi on see, et selline töö pärsib natuke loominguist poolt, üha vähem leian end pilli mängimas ja uusi lugusid loomas. Aga ma loodan, et parimad ajad on veel ees.

Tuntusega on, nagu on. Ma ei aja taga metsikut kuulsust, ega anna endast kõike, et olla iga päev mõne ajalehe või žurnali esiküljel. See ei ole minu jaoks oluline. Aga kuna sellest sõltub suuresti ka plaadi läbimüük ja esinemiste tihedus, peab ennast orbiidil hoidma ja aeg-ajalt inimestele näitama, et sind ära ei unustataks. Ma olen üritanud seda teha võimalikult vähe piinlikul moel.

Sinu viimane plaat sisaldab tõlgendusi vanadest isamaalistest (koori)lauludest. Milline on sinu suhtumine nende laulude originaalidesse ja isamaalisusse üldse? Kuidas sa nendele lauludele lähenedid, mida püüdsid nende juures muuta või rõhutada? Ma suhtun nendesse lauludesse suure austustundega. Kuidas mul olekski võimalik paremini oma kodumaa vastu lugupidamist üles näidata, kui neid lauldes.

Ma kuulasin seda materjali kokku pannes väga palju isamaalist koorimuusikat ja mõtlesin selle üle, kui vägevaid laule meil juba sada aastat tagasi kirjutati. Neid lugusid, mille välja valisin, on laulupidudel sageli esitatud ja nad on kahtlemata tuntuimad. Ma proovisin neid laulda nii hästi, kui hästi on võimalik üksinda laulda koorile kirjutatud lugu. Arvan, et väga paljudel, kes käivad laulupeol, ei ole mingit ülevaadet erinevatest noodipartiidest, aga nad ju laulavad kaasa, laulavad nii, nagu oskavad ja õigeks peavad. Sama moodi lähenedin nendele lauludele ka mina.

naljaka pilli, mida ta geniaalselt mängis. Viiendal oli jällegi kontrabass, aga hulga väiksem. Ta mängis seda poognaga.

Koos otsiti üles üks usklik mees, kellel oli harmoonium ja kes olla neid lugusid ka mitmel korral esitanud. Ta oskas neid isegi peast.

Kuuldused vahvast orkestrist pääsesid ilma peale valla, nii et isegi pealinnast paar toreda nimega moosekanti kohale tõttas. Istuti siis maha ja hakati mängima.

Alguses vaatas Virumaa mees seda asja pealt, endal suu viltu ja nägu pilves peas. Aga mida rohkem harjutati, seda rõõmsamaks ta muutus.

Ja siis, kui tõusis püsti ja mõirgas need laulud ühekorruga maha, nagu tema oskas – nii, nagu ei kunagi varem. Sellist asja polnud keegi veel enne kuulnud.

Ta oli tore mees ja ei saanud mitte vaiki olla.

VISI00N

Saue linn

6.-7. juuni 2008
Rahvusvaheline VI Noorte
Jazz-improvisatsioonifestival

6. juuni Tallinnas

- 12.00–14.00 Workshop Brasiilia muusikast, lektorid
Wagner Barbosa ja Thais Morell
Vanalinna Hariduskolleeegiumi saalis Vene 22
- 15.00–18.00 Noorteansamblike jazzkontserdid
Von Krahli baaris, pääse 25.-/50.-
- 19.00 peaesineja DJABE Ungarist
Teater NO99 suures saalis
- 21.00– Visiooni Noorte Jam
Teater NO99 kohvikus

7. juuni Saue

- Gümnaasiumi saalis, Nurmesalu tn. 9
- 12.00–18.00 Noorteansamblike jazzkontserdid
- 19.00 peaesineja DUO WAGNER BARBOSA
(kitarr) THAIS MORELL (laul), Brasiiliast

Piletid eelmüügis piletilevis www.piletilevi.ee
või tund enne kontserti algust kohapeal

www.noortejazz.ee

XI Loomingu ja Improvisatsiooni Päevad 8.-10. juunil Saue
Improvisatsiooni õpitoad muusikas, kunstis, liikumises

MIRJAM TALLY

vabakutseline

Preemiad David Langile ja Kaija Saariahole

2008. aasta Pulitzeri muusikapreemia pälvis sedapuhku helilooja David Lang oma Hans Christian Anderseni ainelise teosega "The Little Match Girl Passion". Umbes pooletunnises teoses mängivad neli lauljat ka löökpile. David Lang on tuntud uue muusika ansambli The Bang on a Can asutaja ning tema teoseid on esitanud paljud muusikakollektiivid alates Kronos Quartetist ja lõpetades New Yorgi filharmoonikutega. Pulitzeri preemia aga kipub viimasel ajal akadeemikute käest ära libisema, sest näiteks 2007. aastal autasustati sellega hoopis džässilegendi Ornette Coleman, kes on mõjutanud ka avangardmuusika arengut. Los Angeles Timesi muusikakriitik Mark Swed arvab, et muusikale, mida Lang kirjutab, pole veel sobivat nime leitud. Ka otsib helilooja teid, kuidas erinevalt määratlenda virtuoossuse mõistet muusikas ja sisse tuua üllatusliku momenti, mis väljuks ootuspärastest raamidest. Lang unistab ka hoopis eriskummalistest "teostest". Näiteks paluti ükskord temalt ühe suurema festivali jaoks ettepanekuid kõige pöörasematest ideedest, mis ta alati on tahtnud teha, aga mida kellelgi pole seni olnud julgust temalt tellida. Lang pakkus välja mõtte tunniajast teosest tuhandele tänaval tulistavale inimesele. Festivali korraldajad aga sellest mõttest just vaimustuses polnud.

Kaija Saariaho aga pälvis 2. aprillil Nemmersi kompositsioonipreemia, millega kaasneb rahasumma sada tuhat dollarit ja teose ettekanne Chicago sümfooniaorkestriga. Saariaho resideerib alates 2009. aasta jaanuarist kuni 2010. aastani Illinoisi Northwestern University School of Music juures. Nemmersi preemia anonüümne nõukogu aga hindas Saariaho heliloojanatuuri juures just võimet transformeerida avangardtehnikaid justkui helendavasse, muutlike värvidega emotsionaalse sügavusega kõlamaailma. Varasemad Nemmersi preemia saajad on olnud näiteks Oliver Knussen ja John Adams.

Stockhauseni festival novembris

Londoni Southbank Centre andis aprilli keskpaiku teada plaanist korraldada novembrikuus Karlheinz Stockhauseni muusikale pühendatud festival. Nädalajase festivali kunstiline juht on Oliver Knussen, kellega Stockhausen plaanis ka teose "Zodiac" ettekanne. Nii kõlavad sellele tema viimaseks jäänud loo kõrval ka näiteks mõned teosed tsüklist "Klang", kust on kavas "Glanz" ansamblile ja "Freude" kahele harfile. Teiste teoste seas on kavas ka "Mantra", "Stimmung" ja "Trans". "Suurteoste kõrval, millega helilooja oli enamiku ajast hõivatud, võib leida ka ebatavalisi ja innovatiivseid teoseid, mis pole siinse publiku ees veel kõlanud, näiteks "Luzifers Tanz from Samstag aus LICHT", kommenteeris Knussen festivali kava. Tema arvates olevat see teos justkui kogu Stockhauseni ideemaailma kvintessents. Esinejate seas on nii Londoni Sinfonietta, Asko Ensemble, soliste, kes on teinud Stockhauseni tihedat koostööd, kui ka Londoni Kuningliku Muusikaakadeemia noori talente. South Bank Centre'i 2008.-2009. aasta hooaja kavas on ka vokaalsari "International voices", mille raames on esindatud nii lääne kui ka ida muusikatraditsioonid, liiks tähistatakse ka Elliott Carteri 100. sünniaastapäeva.

Oslo uus ooperimaja.

FOTO INTERNETIST

Oslos avati uus ooperimaja

12. aprillil avati Oslos uus ooperimaja. 800 miljonit dollarit maksnud hoone avateremoonial osales ka Norra kuningas Harald ning tähtsaid poliitikuid ja teisi kuningliku perekonna esindajaid, galakontsert sisaldas Mozarti, Wagneri, Puccini ja Verdi kõrval ka norra armastatud helilooja Edvard Griegi muusikat. Modernse arhitektuuriga ooperimaja ehitamisele kulus viis aastat. Ooperimaja ümbruski on urbanistlik: lookevad kiirteed, sadamakonteinerid, tihe kaubavahetus... "Ehitisi pidi tulema monumentaalne," ütles Tarald Lundevall norra arhitektuurifirmast Snøhetta, kes on hoone disaininud. "Me tõime sisse skandinaavia idee ühisomandist ja ligipäasetavusest." Ooperimaja on suurim kultuuriehitus 4,7 miljoni elanikuga Norra riigis alates Nidarosdomeni katedraali ehitamisest Trondheimi 14. sajandil. Hoone on kaetud 35 000 marmortahvliga, selles on rohkem kui tuhat erinevat ruumi. Hoone suurim kontserdisaal on ehitatud 17 000 klaasdetailist.

Esimene salvestatud heli

Esimene salvestatud heli kõlas märtsi lõpul esimest korda publiku kõrvadele, nimelt USAs toimunud konverentsil, mille korraldas Stanfordini ülikooli juures asuv Association for Recorded Sound Collections. Esimesed helid on salvestatud fonautograafiks nimetatud aparaadiga, mis pärineb 1860. aastast, seega kaheksateist aastat enne seda, kui Thomas Edison patenteeris oma fonograafi, ja kaksikümend seitse aastat enne Emile Berlinerit patenteeritud grammofoni. Fonautograafi ehitas prantsuse leidur Edouard-Leon Scott de Martinville, aga erinevalt fonograafist polnud eesmärk tekitada selle abil kuuldavaid helisid. Häälega te-

kitatud helilained söövitati masinal oleva nõela abil paberile, mis oli kaetud õlilambist pärit tahmaga. Tulemuseks "noodilehed", millele oli joonistatud helilaine. Helisignaal juhiti koonusekujulise "sarve" abil nõelani, sarve kitsamas otsas asus tundlik membraan. Nüüd on audioajaloolased aga suutnud neid kirjapandud helilaineid ka kuuldavaks teha, kasutades paberi digitaalset skaneerimist. Nii kõlab salvestisel aastast 1860 naishääli, mis laulab umbes kümnesekundilise jupi loost "Au Clair de la lune". Varaseimaks audiosalvestiseks aga võib pidada Thomas Edisoni fonograafiga 1887. aastal salvestatud laulu "Mary had a little lamb". Emile Berliner leiutatud grammofon aga oli esimene aparaat, mis ehitatud just ekstra helimaterjali esitamiseks ja mis juhatas teed edasisele helitehnoloogiale arengule.

Lang Langi tõusutee

Hiina pianist Lang Lang säras aprillis solistina Tan Duni uues klaverikonserdis, mille esiettekanne toimus New Yorgis. Roots muusikaajakirja Opus aprillinumbri ilmus temaga pikem intervjuu, kus 25-aastane pianist avab nii enda kui ka oma kodumaa Hiina muusikalist tausta. Oma käesoleva aasta projektidest mainib pianist koostööd Cecilia Bartoli ja Placido Domingoga. Lang usub, et koostöö iga suure muusikuga avab uusi võimalusi ja viib ka esitava teose uuele tasemele. Veel on pianistil plaanis avada Hong-Kongis (mis on üks tema kolmest elukohast Philadelphia ja Berliini kõrval) rahvusvaheline pianistide kool. Praegugi toimuvat tema sõnul Hong-Kongis palju meistrkursusi, mis lühemas perspektiivis on hea, ent klaverikooli rajamine annaks hariduselule hoopiski uue suuna. Hiinas, kus klaveri õppimine on ebatavaliselt populaarne, on kolmkümmend kuus miljonit noort klaveriõppurit, kellest paljudel terendab silmis eesmärk saada "teiseks Lang Langiks". Lang ise aga paneb klaveriõppijatele südamele mitte kopeerida eeskujusid, vaid tunda muusikategemisest ka rõõmu ning leida oma isikupära. "Kuidas nad seda teevad, selle tee peavad nad ise leidma, mina saan siin olla ainult inspiratsiooni andjaks," arwab ta.

Oma elu esimeseks suurimaks muusikaliseks eeskujuks peab Lang Horowitzi. CD-mängijaid tollal veel polnud, kuid Langi klaveriõpetajal oli paraboolantenn, millega sai "püüda" vene kanaleid. Nii õppiski Lang palju kassetidelt ja televiisorist. Võimalik oli ka kooli raamatukogu abil ennast täiendada, ent poest ei olnud tema lapsepõlves võimalik mingit muusikat endale soetada. Lang jutustab ka loo ühest oma konservatooriumi-aja klaveriõpetajast, kel polnud temasse vähimatki usku ja kes ütles talle: "Sinust ei saa kunagi pianisti. Sõida parem koju Shenyangi ja õpi midagi muud." Aga Lang jätkas õpinguid, vahetades õpetajat. Praegu ei tunne Lang oma endise õpetaja vastu mingit kibedust, vaid koguni tänas teda sellise õppetunni eest. Oma lemmikheliloojaks peab Lang Schönbergi, kuid teistest uus-viini koolkonna heliloojatest ta suurt lugu ei pea. "Paljude arvates on nende klaverimuusikat päris keeruline esitada, aga minu jaoks puudub neis iva," ütleb Lang. "Ja nii on see isegi paraku paljude nüüdismuusika teostega. Kahjuks aga, kui ma ei saa helilooja mõttekäigust aru, siis ei teki mul selle muusikaga ka mingit kontakti." Lang tavatseb tihti kuulata teisi pianiste ning tema arvates on põnev näha ka teistmoodi tõlgendusi ja karaktereid. Loe ka: www.langlang.com

Christafari (USA)

Catapults & Parachutes (USA)

La Tregua (Argentiina/Prantsusmaa)

Rinneradio (Soome)

Timo Lassy Band (Soome)

Michael Kolk (Kanada)

DJ Bunuel (Soome)

Pirjo Levandi & Fulvio Paredes
(Eesti/Argentiina)

**Tõnu Kaljuste ja
Nargen Festival Muhus!
Esietendus "Mängud murul"
muusika Veljo Tormis,
lavastaja Teet Kask,
solist Villu Veski**

Lisaks veel muusikud Eestist,
Lätist, Leedust.

Kontserdid Muhus Nautse Mihkli taluõuel,
Muhu Katariina kirikus ning
Jazz del Mar Kuressaares.
NB! Festivali pass saadaval vaid eelmüügist.

info@nordicsounds.ee
www.nordicsounds.ee
Majutusinfo: www.muhu.info

Eesti muusika päevad – üks kord aastas, kõigile

KERRI KOTTA
muusikateadlane

Järg ajakirja *Muusika mainumbris avaldatud artiklile. Muljeid 3.–10. aprillini toimunud festivalilt.*

Piirideta nüüdismuusika suunas.

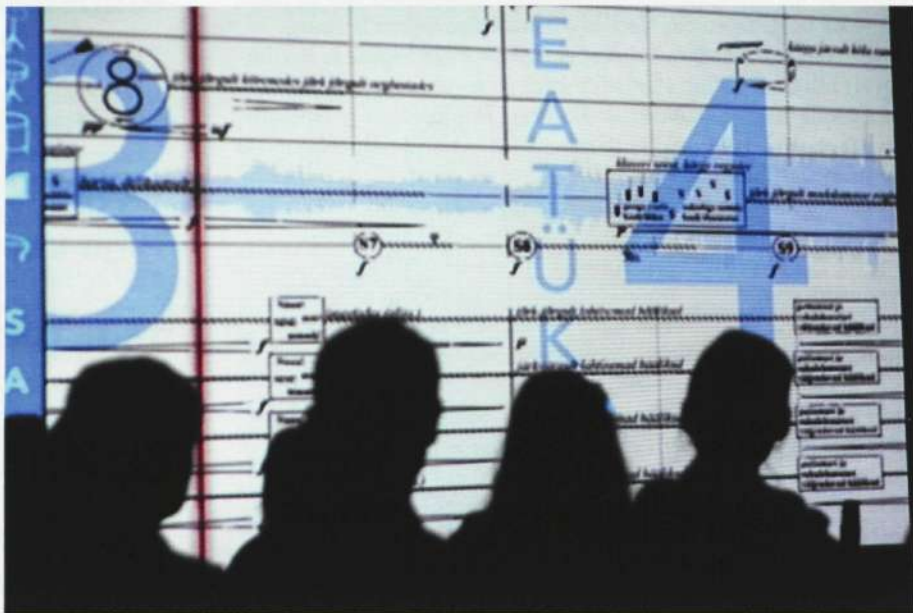
Õpilased

Süvamuusika analüüsi puhul on stiili- või struktuurikeskne lähenemine teosele üldjuhul õigustatud, võimaldades segamatult keskenduda muusika n-ö immanentseteks peetud omadustele. Sellise, oma olemuselt formalistliku lähenemisviisi puuduseks on eelkõige teatav hermeetilisus: ettekujutus muusikast seotakse siin üsna üheselt abstraktsete helidevaheliste suhetega. See omakorda asetab nii süvamuusika (sh nüüdismuusika) kui ka süvamuusikast kirjutamise rõhutatult elitaarsesse positsiooni, ja seda ühiskonnas, mis egalitaarsetest väärtushinnangutest tulenevalt püüdleb pigem suurema ühisosa, sidususe ja häireteta kommunikatsiooni poole.

Sellest pisut kaugemale vaadates võib näha, et ettekujutus muusikast ei seostu juba ammu enam ainult teose ja selle stiili või struktuuriga. Muusika väljendub pigem tegevuse ja suhete võrgustikuna, millesse on haaratud nii teos (kui sellest eraldi kategooriana veel üldse vaevutakse rääkima), esitaja, kuulaja/vastuvõtja, produtsent kui ka laiem kontekst (olgu siis näiteks muusikafestivali või üldisema kultuuritausta näol). Kusjuures mitte ühelgi mainitud aspektil pole vähemalt teoreetiliselt võetuna üli-
must mis tahes teise aspekti ees.

Näib, et mõtteviisist “muusika kui asi” on hakatud järk-järgult loobuma mõtteviisist “muusika kui tegevus” kasuks, seda ka EMPi korraldades. Muusikalise kommunikatiivsuse kasvu väljendab panustamine erinevatele sihtrühmadele (muusikakoolide ja tavadümnaasiumide õpilased, lapsed, Eesti Rahvusringhäälingu auditoorium jne) ning erinevatele esitusformaatidele. Ei usu, et festivali mängulise loomuse suurenemise

Pedagoogiline helilooja Tauno Aints oma teose videopartituuri ees.

põhjus on pelgalt turumajanduslik ja välja kasvanud vajadusest end kõige muu kõrval ka edukalt müüa. Hoopis tähtsamaks osutus muusika kui vahend milleski osalemiseks.

Juba traditsiooniline mammutkontsert, mis sellel aastal oli nimetatud “mammutikeseks”, oli sisult peamiselt pedagoogiline projekt, mille eesmärgiks viia kokku noored ja nüüdismuusika. Õnnestumiseks võib pidada Tauno Ainti “Muusikat gümnaasistidele ja lindile”, milles oli suudetud vältida

erinevate eesmärkide üksteisele ohverdamist. Idee kavandada strukturealne raamistik ja lasta see õpilastel teatavaid suuniseid järgides täita, ei ole muusikapedagoogikas iseenesest uus, kuid oli siin innovatiivselt ja maitsekalt teostatud. Kõige selle tulemuseks said õpilased väärtusliku osalemistunde ja kuulajad positiivse elamuse.

Kui Tauno Ainti projekt oli suunatud pigem õpetajalt õpilasele, siis Tallinna 32. keskkooli teatri Tunderakk muusikaline etendus “Libarebased ja kooljad” oli suuna-

Džässmuusikud “akadeemilisel” laval. Mihkel Mälgand, Eno Kollom ja Jürmo Eespere TTÜ kontserdil.

FOTOD TAAVI KULL

tud ilmselt rohkem õpilastelt täiskasvanutele, st et siin näitasid õpilased seda, mida nad täiskasvanu liigest suunamisest vabana ise teeksid. Tulemuseks oli peaaegu stiilipuhas, paralleelselt mitut üksteisega kohati haakuvat lugu jutustav miniatuurne muusikal, milles žanrile omaselt domineerisid lihtsad ja pateetilised tunded. Muusikalises mõttes oleks siin järeltunde tegemise koht kõigile üldhariduskooli muusikaõpetajatele ja eriti neile, kes hakkavad koostama uut üldhariduskoolide muusika õppekava.

Üliõpilaste kompositsioonidele pühendatud paneel jäi siinkirjutaja subjektiivsel hinnangul sellel aastal pisut kahvatumaks, aga võib-olla oli süüdi ka kontserdi toimumise suhteliselt hiline kellaeg. Teiste seast tõusid esile Aile Alveuse *bar*'i vormis kirjutatud, peene huumoriga võrtsitatud “H” ja Riho Maimetsa inglise renessanssmuusika hõnguline “Images of Late”. Páll Ragnar Pálssoni teos “Aed” näis olevat muusikalise materjali hõredust arvestades oma žestikulatsioonilt liiga pretensioonikas, Ivan Cancialosci teoses “Xhristos anesis” kippus tihe kromaatilise kontrapunkt *cantus firmus*'t lämmatama ning Evelin Seppari teoses “Kaks paralleelset sirget” tekitas raskusi teose muusikalise materjali ja seda kavalehel illustreeriva luuletuse sisuline haakumine. Mait Jüriado ja Sander Saarmetsa puhul ei ole veel päris kindel, kuhu nad on liikumas: esimesena mainitu helikeelt võiks tituleerida kui humoorikat paduromantismi, teise puhul võiks märksõnaks olla ehk “pehme” struktuuraalsus. Siinkirjutaja pole

ka päris kindel, kas Veljo Värgi teos “Muretult 2” oli ikka tavapärase kontsertmuusika või “töötaks” see paremini mõnes teises kontekstis.

Peale tudengite loomingu sai kuulata ka gümnaasistide ja päris väikeste heliloojate loomingu, seda küll juba eraldi kontserdil Inglise kolledžis. Mõnes mõttes oli see isegi üllatuserohkem kui mammutkontserdi kompositsioonitudengite paneel. Üsna põnev oli jälgida, kuidas noorimate aastakäikude õpilaste “rikkumata” muusikalisel intuitsioonil põhinevad teosed andsid vanuse kasvades järk-järgult maad üha enam konstrueeritud ja oma muusikalist haridust rohkem või vähem teadlikult reflekteerivatele töödele, jõudes kohati eri stiilide parodeerimiseni. Positiivseks üllatuseks osutus ka kontserdi lõpuosa, kus astusid üles vanemate klasside õpilased: mõningad gümnaasistidest heliloojad olid suutnud end omandatud haridusest juba üsna edukalt distantseerida ja jõuda (uuesti?) isikupärase stiili ja konventsioonidest vabama muusikakeeleni. Kindlasti tuleb selle kontserdi puhul tõsta esile ka Alo Põldmäe pedagoogilist tegevust, kes enamiku juhendajana ei olnud end õpilastele peale surunud ja nende eest liiga palju kompositsioonilisi otsuseid ära teinud.

Muljeid teistest kontsertidest

Tallinna Tehnikaülikooli aulas toimunud “Kontsert optimistlikust nüüdismuusikast” oli oma pealkirja poolest pigem eksitav. Võib-olla oleks täpsem olnud asenda-

da sõna “optimism” sõnadega “neoklassitsism” ja “polüstilistika”, aga siis poleks ehk kontserdi pealkiri enam nii efektnen olnud. Esiettekannete peateoseks oli René Eespere “Cum filio” (“Pojaga”), milles oli orgaaniliselt ühendatud nooditekstis fikseeritud ja reaajas improviseeritud muusika. Tavaliselt kannatab sedalaadi teostes tervikvorm, kuid siin ei olnud midagi sellist tunda. Tõnis Kaumanni teos “Si” jäi aga hillitsetuks ja kuidagi sissepoole pööratuks.

Üheks festivali sisuliseks kulminatsiooniks kujunes kontserdil “Kiire lõppmäng” Ansambel U: ette kantud Märt-Matis Lille “When the Buffalo Went Away”. Jäi mulje, et kogu teose vorm oli tämbrielses mõttes tuletatud teose aluseks oleva teksti ja eelkõige sõna *nothing* kõlast. Teose algust sügavas registris võib seostada juba mainitud sõna algusega (*no-*), täpsemalt selle väljahäädamisel tekkiva iseloomuliku helispektriga, milles samuti domineerivad madalamad sagedused. Kindlate helikõrguste kasutamist teose alguses saab omakorda seostada vokaali o harmoonilise, st regulaarse spektriga. Teose teine pool koosnes peamiselt ilma kindla helikõrguseta müradest, millele sõnas *nothing* vastab tähekombinatsioon *th* – see sarnaneb häädamisel helilise nähtusega, mida tuntakse elektronmuusikas mõiste *white noise* all. Sõna lõpp *-ing* tähistas sonoorses mõttes tagasipöördumist algusesse, poolenisti välja häädamata lõputäht *-g* seostus aga teose hajumisega lõpmatusse, eimiskisse.

Järgnenud Pille Kanguri "Laulu otsimine" läks siinkirjutajast pisut mööda, võimalik, et eelmisena kõlanud teose mõju kestis veel. Seetõttu jäi ebaselgeks, kuidas seda laulu otsiti ja kas see lõpus ka leiti. Kimmo Kuitunen Trio esindas head soome akadeemilist modernismi. Tänu Mart Kangro ja Ansambel U: tegemistele hakkab ka instrumentaalteater end eesti uues muusikas (taas?) kodusemalt tundma. Sedapuhku dekonstrueeriti teost "Romeo ja Julia". Kui mõned lahendused ehk olidki muusikaliselt liiga ettearvatavad, siis terviku ja kontseptsioonina jättis teos oma resigneerituses sümpaatse mulje. Mariliis Valkoneni "Katkestus" mõjus jälle oluliselt pehmem ja õrnemana kui pealkiri oleks lubanud eeldada.

Kontserdi teise poole sisustas Eesti Rahvusmeeskoor Kaspars Putniņš juhatusel. Tatjana Kozlova teos "No Selfhood" kippus oma introvertsuses jääma teiste, rohkem efekti taotlevate lugude varju. Seetõttu ei olnud võib-olla õigustatud muudatused kavas, mille tulemusena esitati see pärast Mirjam Tally teost "2 pages, 122 words on music and dance", mis helilooja stiilile iseloomulikult oli värviline, hedonistlik, mõnulev, mänguline ja positiivne. Ülo Kriguli ".*ram" sisaldas mitut head leidu, mis olid seotud nii visuaalselt kui ka auditivselt möödajate ja hetkel toimuva sünteesimisega. Hea *homage*, mis kokkuvõttelikuks sai vist aga pisut liiga pikk.

EMP hõlmas ka järelkaja, milleks oli Eri Klasi dirigeerimisel toimunud Tallinna Kammerorkestri kontsert. Ülo Kriguli "Presence" oli avaloole sobivalt lühike ja lõõv, kujutades endast maskuliinset ja kohati agressiivset tämbri muusikat. Arvo Pärdi teose "Labbé Agathon" (solist Helen Lokuta) iseloomulikuks jooneks on konflikt teose ooperliku välisilme ja range kompositsioonilise grammatika vahel: teose struktuur on oma olemuselt kõike muud kui see, mida kuulaja kuuleb. Helena Tulve teosele "Hõbevalge" (solist Jaakko Kuusisto) vähegi adekvaatsema hinnangu andmiseks peaks teost korduvalt kuulama. Selle peamisteks hoovusteks näisid olevat tämbrite, registre ja harmooniate aeglane teisenemine, kuid kompositsiooni peaaegu haiglane haprus nõuab selle ettekandmiseks ilmselt oluliselt intiimsemat atmosfääri.

Noored talendid

TÕNU REIMANN
EMTA viiuliprofessor

Kontsert sarjast "Noored talendid" 6. mail Estonia kontserdisaalis: Mari Poll (viiul), Mihkel Poll (klaver). Kavas J. S. Bachi Sonaat sooloviilule nr 2 a-moll, Beethoveni Sonaat klaverile ja viiulile nr 4 a-moll, Ansinki *Capriccio* sooloviilule, Schönbergi *Fantaasia op 47*, Poulenci Sonaat viiulile ja klaverile.

Igal maal on omad esindussaalid, millel on oma aura, kujundatud artistide poolt, kes seal on esinenud. Mari ja Mihkel Poll mängisid Estonia kontserdisaalis. See on Tallinnas muusika tegemiseks parim koht – on ruumi, on õhku (kui just parter ei ole toole täis tuubitud), on tasakaalustatud akustika ning ligi saja-aastane muusika tegemise ja kuulamise traditsioon. Kahjuks on viimasel kümnendil keelpillimängijate soolokontserdid sellest saalist välja tõrjutud, meelde tuleb vaid Baiba Skride kontsert. Seda rõõmustavam oli sellise võimaluse leidumine meie oma muusikutele.

Kava oli esinemiskohale vastav, soolilidne ja kontsertlik. Raskuspunkt oli 20. sajandi muusikal, mida esitades tundsid interpreedid end kõige kodusemalt. Mõjule pääses musitseerimise tahe, mida ei olnud kammitsemas lugematu arv vanameistrite esituse. Vaba ja tahtega muusika juhtimine, samas end muusikast kanda laskev esitus tegi Poulenci sonaadi nauditavaks. Kujundid olid selged, karakterid esile toodud, viiuli ja klaveri tasakaal oli hea.

Omaette teoseks viiuldajate repertuaaris on Arnold Schönbergi *Fantaasia* – keerulise faktuuriga, viiuli traditsioonilist mängutehnikat hüljav, samas tema Viiulikontserdiga võrreldes pisut vabamas seeriates kirjutatud. (Kontserti viiuldajatele pakkudes leidsid need, et selle äramängimiseks on vaja kuue sõrmega viiuldajat. Härrasmeelik vastus heliloojalt oli: "Hästi, ma ootan.") Teose

Noored talendid Mihkel ja Mari Poll.

FOTO KAUPU KIKKAS

fantaasialikkus annab esitajatele palju võimalusi ja neid kasutati.

Muljet avaldav oli Mari Polli muusikalise mälu demonstratsioon, nii Schönbergi kui kogu kava, ka sonaadid, mängis ta peast. Keskendumine, sisemine valmisolek ja jõud oli märkimisväärne.

Kontserdi kõlapaletti rikastasid Ansinki *Capriccio* sooloviilule ja Debussy "Kuuvalgus". Neist esimene on kirjutatud hea viiulitundmisega ja andis solistile võimaluse näidata ka oma virtuossemaid võimeid. Debussy lüüriline värv pärast Schönbergi oli meeldivalt lõõgastav.

Kontserdi kava koostamine on suur kunst. 21-aastase muusiku puhul on otustamise õigus suuresti õppejõul. Londonist vaadates on mõistlik Bachi soolonaati sisse mängida kusagil perifeerias. Tallinnas ootad Londonist tulnud viiuldajalt, kes alustab kontserti Bachi a-moll soologa, et see on tal mugav või kindel avanumber. Ehk ükskord ongi.

Mari Poll on õnnelikus olukorras, tal on kasutada pianistist hingesugulane, võib-olla mitte nii sageli, kui sooviks, aga ikkagi. Vennaga musitseerides on paljud probleemid juba mängeldes lahendatud.

Kontserti võib pidada igati õnnestunuks, mida kinnitasid ka lisapalad ja rohked lillesülemid.

Lõhnatu muinasjutt

JOHANNA MÄNGEL
õpilane

Janne Ševtšenko Eliza rollis ja René Soom professor Higginsina Rahvusoperi lavastuses "Minu veetlev leedi".

FOTO HARRI ROSPU

Alan Jay Lerner'i ja Frederick Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" 19. aprillil 2008. Esietendus 3. aprillil 2008 Rahvusoperis Estonia. Dirigendid: Erki Pehk, Mihhail Gerts. Lavastus, tantsulised liikumised: Ago-Endrik Kerge. Lavakujundus: Liina Keevallik. Kostüümid: Liina Pihlak. Tantsuseaded: Eduard Korotin. Osatäitjad: Hele Kõre, Janne Ševtšenko, Raivo E. Tamm, René Soom, Madis Milling, Mart Laur, Jaak Jõekallas, Oliver Kuusik, Andero Ermel, Helgi Sallo, Juuli Lill, Priit Volmer, Väino Puura jt.

Ma kuulan hea meelega aegadetagust muusikat, mille salvestusel on iseloomulik raigin sees, vaatan vanu filme ja fotosid, asju, mis ammu enne mind on olemas olnud. Ometi ma arvan, et olin sel aprilliõhtul Estonia teatrisaalis ainus, kes polnud näinud ühtki teist konkureerivat, segadust ja võrdlust tekitavat "Minu veetleva leedi" lavastust ega mitte sekundilistki filmikatkendit. Mina, noor ja selle teose osas täiesti eelarvamustevaba inimene, lootsin näha midagi, mis on hullutanud mitmeid põlvkondi, kaasa arvatud minu vanaema. Ma küll teadsin ilmselt kõiki neid laule või vähemalt nii mulle tundus, kuid ma polnud neid kunagi osanud ühte lavastusse arvata. Neil puudus minu jaoks terviklik lugu. Just seda asusin ma nüüd vaatama.

Eestiski aegade jooksul nii Estonias kui Vanemuises lavastatud "Minu veetlev leedi"

vastab sajaprotsendiliselt klassikalisele muinasjutule või tänapäevasele seebikale, mille sarnaseid saab päeva ilusamatel tundidel meiegi telekanalilt lõputult vaadata. Läbi õnneliku juhuse ja naiseliku apluse ning armastuse jõuab lihtne tüdruk lõpuks kõrgklassi hulka. Iseenesest lihtsakoeline stsenarium on Loewe'l ja Lerneril elama pandud fenomenaalet meelde jäävate laulude ning kergesti mõistetava huumoriga. Publiku soosingu võivad hoogsad tantsunumbrid, koomilised tegelased ja pretseedenditult kaunid kostüümid. See kõik oli tol õhtul olemas, kuid lugu ise jäi poolikuks.

Süüdistades ennast harimatuses ja võideldes kahetsusega, et just täna seda etendust vaatama sattusin, püüdsin avada kõik oma meeled ja olla siiralt vastuvõtlik. Ma sõna otseses mõttes igatsesin nutta ja naerda, isegi tunda lavale toodud kärutäie lillede lõhna. Paraku puges mulle vägisi pähe nägemus ühest teisest, hoogsamast, naljakamast ja usutavamast "Minu veetleva leedi" koosseisust, millest jutustas ka teatri trepimademelt ostetud kavaleht.

Hipodroomistseen, mis oleks pidanud kujunema esimese vaatuse ärevaimaks momendiks, hämmastas mind oma täieliku elutusega. Hetkel, mil René Soom professor Higginsina vaatajaid oma sisekaemustes veenda püüdis, jälgisin mina hoopis rohelistes mundrites piitsa järgi joonduvaid lavatöölisi-abijõude või murdsin pead inse-

nerliku lahenduse üle lavakujunduses Eliza kirgliku sajatuse "Oota vaid Henry Higgins!" saatel, kus mu peatahelepanu köitis pigem küsimus, mis on selle tumepruuni kõrge raamaturiiuli taga. Seda suurem oli mu jahmatus, kui selgus, et Henry Higginsil olid tekkinud Eliza Doolittle'i vastu tunded ja foneetikaprofessori hingeisendit reetnud laul "Ta näoga harjund olen ma" mind teises vaatuses ootamatult ja peaaegu et alatult hingepõhjani liigutas!

Mida sellise etenduse puhul publik üldse näha tahab? Staare? Kostüüme? Ma arvan, et saalis viibijad, üheks õhtuks teatrikunstile oma väärtusliku aja broneerinud inimesed, ootavad lihtsalt üht liigutatavat lugu. Selle loo oleks saanud, ja pidanukski, kokku võtma Eliza lauluga "Ma tantsiks veel ja veel". Igatsuse, ülevoolavate tunnete ja ekstaasi asemel nägin ma aga lavale dekoratsioonide vahele vangistatud laulja tööd iseendaga.

Janne Ševtšenko sobib Eliza rolli imeliselt. Temas on olemas hepburnilik ilu, kaunis, puhas hää, lavaline sarm ja dramatism. Jääb ainult arusaamatuks, miks lavastaja talle kingitud materjaliga midagi peale ei hakanud. Võib-olla arvas Ago-Endrik Kerge, et viiskümne aastat teatri- ja kinopublikut lummanud kassahitt on teinud nüüdseks korraliku eeltöö ning Estonia laval jääb järjekordne üllitis ainult vormistada. Või uinutas tema tähelepanu hoopis lavastuse paralleelkoosseis, mille peajõud on teadupärast draamanäitlejate kanda? On liiga ekslik pidada maailma üht enim lavastatud muusikali "isemängivaks tükiks", isegi näitlejatele, kuigi siinsed karakterseid rollid esitavad ilmselt suurema väljakutse pigem lauljatele. Samas on Eliza Doolittle, Henry Higgins ja Alfred Doolittle vaieldamatult ühed inspireerivaimad rollid muusikali- ja operetilauljale. Seda teha tahtmist nägin ma ka laval olnutest. Paraku paneb mis tahes hea materjali elama lavastaja, kelle kohalolu ma selles parteris viimases reas oma kurvastuseks ei tajunud, kui mürtsuvad tantsunumbrid välja arvata. Kunstiliselt oli laval toimuv justkui ülessoojendatud kohv – aroomitu ja ebaaapiitne.

Tol õhtul koju jõudnud, vaatasin ma esimest korda seda vana filmi, õigemini katkendeid sellest, kus üks veider foneetikateadlane muudab kellegi lilleneiu, ja läbi tema iseenda ootuspärast saatust. Mulle tõesti meeldib vanu asju vaadata.

Hoogsad ja moodsad kuuendad klavessiinipäevad

KRISTIINA ARE

klavessinist

Kuuendad klavessiinipäevad, mis toimusid 10. – 15. aprillini Tallinnas, jäävad meelde kui ühed erilised. Tänavune festival eristub eelmistest eelkõige oma formaadi poolest. Seekord olid esinejateks vaid väliskülalised, kontserte just parasjagu, et kõigest osa saada. Oli positiivne, et ka meil endil, eesti klavessiinimängijatel oli võimalus nautida kontserte, loenguid, suhelda külalistega ja omavahel.

Festivalil kuuldu oli algusest lõpuni väga hea. Et hea võib olla nii ebaootuspärane ja uutest suundadest juhitud, täheldasin esmakordselt ja pisut tõrksaltki.

Klavessiiniilmarmuudis on liikumas uued tuuled ning neist olid kantud ka kuuendad klavessiinipäevad. Klavessinistid sarnaselt teiste ajalooliste klavessinimängijatega ei piirdu ainult oma kitsasse erialasse süvenemisega. Üha enam huvitatakse kogu klavessinimängu arenguajaloost. Suuresti on see tingitud uuritava teema laienemisest alates barokist läbi hilisbaroki vararomantismini välja. Eriti palju uusi ideid on andnud saksa hilisbaroki põhjalikum tundmine, mis on lõimeks saksa baroki ja Viini klassikute vahel.

Festivali avakontsert "Vabast fantaasiast" pakkuski võimaluse teha kaasa rännak läbi klavessinimängu ajaloo arenguetappide C. Ph. E. Bachist Schubertini. Vaatluse all oli ajavahemik, mil klavessinimängus hakkasid toimuma suured muutused.

Õhtu solist, maailma üks nimekamaid haamerklaverimängijaid Wolfgang Brunner kajastas sellel teekonral mitmeid tehnikaid. C. Ph. E. Bachi Fantaasia c-moll Wq 63/6 oli kuulda valdavalt klavessiinipärast arpedžeerimist. Kava edenedes klavessiini mõjud taandusid klaveritehnika ees, kuigi veel ka Schuberti Sonaadis Es-duur D557 oli kuulda barokilikku tugev-nõrk dünaamilise hierarhia mõjusid.

Pedaalklavikordi "maaletooja" Joel Speerstra.
FOTO IMBI TARUM

Omaette mõtlemisainet pakkus kavas rohkelt esindatud vaba fantaasia vorm, mida eriti hoogsalt viljeldi hilisbaroki perioodil, aga mille näiteid leiab nii J. S. Bachi kui ka Mozarti ja nende kaasaegsete loomingu.

C. Ph. E. Bach kirjeldab oma raamatus "Versuch über die wahre Art das Clavier zu spielen" vabas stiilis fantaasiat kui improvisatsiooni, millel pole kindlat, määratletud rütmi, mis koosneb tavutest harmoonilistest progressioonidest ning mida väljendatakse erinevate figuratsioonide ja motiividena. See muusika armastab äärmuslikke afekte ja on ülimalt ekspressiivne. Kirja pandud vaba fantaasia puhul jääb kirjeldatud vabadustest interpreedile vaid voli ise rütmi kujundada. Kuid kus on selle vabaduse piir?

Wolfgang Brunner lahendas selle probleemi delikaatselt, rakendades rütmilise vabaduse dünaamika ja väljenduslikkuse teenistusse. Festivali üks kaunimaid hetki oli Brunneri esituses kõlanud Mozarti Fantaasia c-moll KV 475. Tekkis suur sulandumine, kus tähtis polnud enam, kes on esineja või kuulaja, oli vaid kõikvõimas muusika.

Joel Speerstra kontsert "J. S. Bach pedaalklavikordil" kogus Kadrioru lossi hul-

galiselt uudishimulikke muusikahuvilisi. Kuuldavasti on pedaalklavikordi Eestis korra nähtud, kuid Kadrioru lossi seinte vahel toimus pedaalklavikordimuusika kontsert esmakordselt.

Joel Speerstra, ameerika päritolu organist ja klavikordimängija, sattus 1994. aastal läbi mitme õnneliku juhuse Göteborgi, et osaleda Göteborgi Organ Art Centeri suurejoonelises projektis uurida neljasaja aasta vanust Põhja-Euroopa orelikunsti traditsiooni ning luua koopia Põhja-Saksa 17. sajandi teise poole orelit. Instrumendi taasloomine ei olnud GO Artile eesmärk omaette. GO Arti huvitas eelkõige barokset orelimängutehnikat käsitlevate traktaatide paikapidavuse testimine autentsetel instrumendil. Projekti kaasati tunnustatud pillimeistreid, muusikateadlasi, organiste, pedagooge ja üliõpilasi. Pedaalklavikordi ehitamise tingis vajadus uurida, kas ja mil määral mõjutas see J. S. Bachi aegsel Saksa maal laialt levinud organistide kodune harjutuspill orelimängu tehnikat. Joel Speerstra, kelle ülesandeks oli uurida pedaalklavikordiga seonduvat, ehitas inglise pillimeistri John Barnes'i abiga J. D. Gerstenbergi tüüpi kahe manuaaliga pedaalklavikordi, mille originaal asub Leipzigi. Valmis klavikordimängu tehnikat ja repertuaari käsitlev raamat "Bach and the Pedal Clavichord: An Organist's Guide", mis on huvitav ja kohati intrigeeriv lektüür igale klavessinimängijale.

Kadrioru kontserdil kõlanud pill oli just see esimene Gerstenbergi koopia, mis valmis GO Arti projekti raames.

Nagu eelmise kontserdi kava, pakkus ka Joel Speerstra soolokontsert uhkelt mõtlemisainet. Kontserdi tuumaks olid J. S. Bachi triosonaadid BWV 528 ja 529, mida nelja ülejäänud kaaslasega (Sechs Sonaten BWV 525–530) on peetud läbi sajandite organistide pärusmaaks. Erinevad ajaloolised allikad viitavad seevastu võima-

lusele, et tegu on siiski klavikordi reper-
tuaariga originaalis. Samasugune oletus
kehtib ka "Das Wohltemperierte Klavieri"
suhtes.

Tehnikafriigina tabasin end jälgimas
interpreedi mängutehnikat, mis nii mõnes-
ki mõttes erineb sellest, kuidas klavessiini-
mängija taustaga inimene klavikordi käsit-
seb. J. S. Bachi looming pakkus selliseks
võrdluseks suurepärasest võimalust. Klaves-
siinimängijana olen pidanud aastaid oma
esmaseks ülesandeks pika katkematu heli
tekitamist, kuid eriti saksa baroki puhul
jääb sellises pillikäsitluses väljenduslikku-
sest puudu, nii klavessiinil, eriti aga klavi-
kordil. Tasapisi on tekkinud mõistmine, et
saksa barokile on kasulik läheneda n-ö or-
ganisti prillidega. Saksa klavessiinikultuur,
mis on tugevalt läbi põimitud ja mõjutatud
teistest ajaloolistest klahvpillidest, orelist ja
klavikordist, ei keskendu niivõrd kõlale kui
just muusikaliste figuuride väljajoonistami-
sele ning seetõttu soosib orelipärase män-
gutehnika kasutamist klavessiinil. Ka saksa
klavessiinid erinevad teistest suurtest kool-
kondadest oma lühikese ja täpse kõla poo-
lest ning toetavad sellega eespool kirjelda-
tud kontseptsiooni.

Kontserdi algul peetud humoorikas pil-
lituvustus, uudne ülivaikse kõla kuulamise
kogemus, mis interpreedi lubaduse koha-

sel muutus kontserdi edenedes kõrvale
mugavaks, hajutas publiku tagasihoidlikku-
se ja umbusu. Tavapärase garderoobi torma-
mise asemel pärast esimest lisalugu, jäid in-
mesed saali seda omapärast pillihiiglast kae-
ma, muljeid jagama, üksteise käekäigu järele
pärima. See oli üks koduselt südamlilik hetk.

Joel Speerstra kontserdile järgnenud
päeval oli taas põhjust Kadrioru lossi ba-
rokksaali koguneda. Klavessiinisõbrad said
osa meeldivast kohtumisest noore eesti pä-
ritolu klavessinisti Oksana Delaforge'i ja te-
ma ansamblikaaslaste Mathieu Delaforge'i
ning Fabien Rousselliga. Kontserdi "Les
caractères de la danse" hiigelmahukas kava
koosnes peamiselt prantsuse tantsumuusi-
kast, mille kahele klavessiinile seadmisega
olid esinejad ise vaeva näinud. Tantsulise
karakteri võimendamiseks kasutasid klav-
essinistid peale oma instrumentide ka rüt-
mipille: tamburiini, kastanjette ja trummi.
Viuldaja Rousseli soolod mõjusid kahe
võimuka klavessiini taustal nõtkelt ja väl-
jenduslikult.

Tõeline uhkuse ja eelarvamuse tule-
proov oli festivali kolmanda väliskülalise,
Mitzi Meyersoni klavessiiniõhtu "Le grand
clavecin français" Estonia kontserdisaalis.
Esineja külluslik esinemiskostüüm, teatraal-
ne käitumine ja üliemotsionaalne mängu-
maneer tekitasid esimesel hetkel tugevat

võõristustunnet. Olles välisega kohanenud,
märkasin peagi, et laval on suur muusik ja
tark naine. Mitzi Meyersoni mängus võlu-
sid suurepärase kõla tekitamise oskus ja fi-
ligraanselt välja töötatud fraasid, mille üles
leidmine nooditekstist osutub mitte prant-
suse verd mängijatele sageli keerukaks. Nii
väidavad prantslased. Fraasikujunduses ka-
jastus klavessinisti rafineeritud muusikaline
maitse. Eriti meelde jäävad olid Meyersoni
esituses 17. sajandi klavessinistide Louis
Couperini ja J.-H. D'Anglebert'i teosed.
Kaks tundi prantsuse baroki šedöövreid vä-
ga kaunis esituses lausa hellitab klavessiini-
mängija kõrvu.

Traditsiooniliselt toimus kuuendate
klavessiinipäevade raames Eesti kõige noo-
remate klavessinistide kontsert (esimene
kuni üheteistkümnnes klass) Eesti Teatri- ja
Muusikamuuseumis.

Eesti Klavessiinisõprade Tsunfti seob
Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumiga aasta-
tepikkune soe sõbrasuhe, ka on muuseum
olnud 1996. aastal esimeste klavessiinipäe-
vade hälliks.

Õpilaskontserdil "Con spirito" esines
seitseteist noort klavessinisti Tallinna Vana-
linna Hariduskolleegeiumi muusikakoolist
(õp Ene Nael), Tallinna Muusikakeskkoolist
ja Rakvere Kauri koolist (õp Kristiina Are).
Meeleoluka kontserdi barokk-kava kõrval
nautisid lapsed rõõmuga ka eesti helilooja-
te Ester Mägi, Leelo Kõlari ja Riine Paju-
saare teoste esitust. Kontserdi lõpetas VHK
muusikakooli õpilaste Teele Möldre ja
Hanna Maria Aunini särtsakas improvisat-
sioon *La Folia* teemale.

Olles jälginud eesti noorte klavessinisti-
de kasvamist ja arengut kümmekonna aas-
ta vältel, nii kõrvalseisja kui ka õpetajana,
võin koos oma kolleegidega nüüdsest ker-
gendatult hingata ja öelda: "klavessiinipuu"
on kasvama läinud. Loodetavasti juba järg-
misel festivalil tervitame taas uusi koole,
kus seda pilli mängitakse.

Kuuendaid klavessiinipäevi meenuta-
des ei saa mainimata jätta emotsionaalset
õhkkonda, mis tekkis koos veedetud hetke-
dest. Oluline osa oli esinejate antud meist-
rikursustel EMTAs, kus kuulajateks oli ees-
ti klavessiinirahva aktiivsem pool. Ka küla-
lised ei kippunud Eestist lahkuma, vaid jäid
mitmeks päevaks nautima kevadootuses
Tallinna.

Klavessiinimängijate noor põlvkond.

FOTO ENE NAEI

Suurepärane Leny Andrade sai "Jazzkaarel"
ka ülisooja vastuvõtu.
FOTO JEVGENI KULIKOV

Värvikalt mitmekülgne "Jazzkaar"

LAURA PAJU
jazzkaar.ee ajakirjanik

16.–27. aprillini toimus taas festival "Jazzkaar", mida võib pidada Eesti džässielu tähtsündmuseks. Poolteise nädala jooksul leidis aset silmapaistvalt suur hulk kontserte, kus astusid üles tuntud džässmuusikud nii meilt kui ka mujalt: Al di Meola, Angeliqve Kidjo, Roy Ayers, Dave Douglas, Tommy Emmanuel, Leny Andrade, Jose Gonzales ja paljud teised. Üheks publiku lemmikuks kujunes kahtlemata Iisraeli bassimängija ning helilooja

Avishai Cohen, kes oli ühtlasi tänavune džässisaadik. "Jazzkaar" purustas 15 000 kuulajaga oma publikurekordi ja võib julgelt öelda, et just kuulajate aktiivne kaasaelamine innustas paljusid artiste, näiteks Avishai Cohenit, Leny Andradet, Son de la Fronterat ja Angeliqve Kidjot põnevaid lisalugusid esitama. Head meelt võib tunda sellegi üle, et mitme huvitava projekti oli esindatud ka kohalik džäss. "Jazzkaar" külastanud muusikud ja välisajakir-

janikud rikastasid siinset muusikaelu ja võtsid omakorda kaasa killukese meie kõlameailmast.

Järgnevalt meenutavad "Jazzkaare" tippheetki muusikud ja muusikasõbrad, keda mul õnnestus festivalimöllus tabada. Avishai Coheni kontserdist räägivad trummar Reigo Ahven, ETV kultuuriuudiste reporter Johannes Tralla ja muusikahuviline Anti Kuus, staažikat lauljat Leny Andradet kiidab laulja Helin-Mari Arder ning üld-

muljet vahendavad kitarrist Jaak Sooäär ja ürituste sarja "Jazz' n 'Motion" korraldaja Helen Sildna.

Reigo Ahven: "Ma ei ole nii head džässikontserti mitu aastat kuulnud. Kõikide mängijate isiklik tase on võimas, nagu ka see, kuidas nad kokku kõlavad. Coheni muusikas on palju džässiesteetikat. Tavaliselt on nii, et maailmamuusika hakkab domineerima, aga nüüd tuli ka paras ananus džässi. No ei olegi sõnu. Arvan, et "müstiline" on kõige parem sõna selle kontserdi kohta."

Johannes Tralla: "Ma tegin Coheniga ka intervjuu ja vaatasin tema DVD-plaati. Olen viimasel ajal päris palju kontsertidel käinud, aga nii puhast ja sügavat elamust pole väga tükil ajal saanud. Ühest küljest see, kuidas ta valitseb oma instrumenti ja kuidas bändis on tegelikult kolm solisti, kes suudavad kokku panna harmoonilise terviku. Teisest küljest see, kuidas Cohen suhtleb publikuga. Nagu ta ise ütleb, suudab ta tuua oma juured New Yorgi klassikalisse peavooludžässi ja miksida neid kokku kõige, mida me oleme harjunud kontserdisaalis džässina kuulama. See teeb lihtsalt hingetuks. Ma võiksin seda muusikat *live*'is tundide kaupa kuulata."

Anti Kuus: "Avishai Coheni kontsert meeldis mulle tohutult. Ta kuulub praegu maailma džässi absoluutsesse tippu, võin seda kinnitada. Mul on kõik tema plaadid olemas ja olen käinud mõlemal Avishai Coheni kontserdil, mis Tallinnas on toimunud. Esiteks on ta kohutavalt virtuoosne ja innovaatiline bassimees. Teiseks on tal ääretult hea bänd. Kasvõi kahekümneaastane Shai Maestro, kes hakkas juba kaheksaselt džässpianismiga tegelema, see on minu jaoks müstika. Kordagi ei olnud tunnet, et Avishai Cohenil on kaks saatemeest, kes teda toetavad. See oli trio maailma parimas mõttes. Mis kõige tähtsam – Avishai Cohen on minu arvates fantastiline helilooja. Näiteks "Remembering" ja "Eleven Wives" on nii ilusad džässilood, et kui ma teeksin kogumiku "Best of Jazz" või "Best of Music", oleksid need lood kindlasti esikümnes."

Helin-Mari Arder: "Leny Andrast ja tema bändist on võimalik ainult ülivõrdes

Son de la Frontera pakkus nii silmale kui kõrvale.

FOTO ALLAN RÜMMEL

rääkida. Mõnikord on asi üles ehitatud ainult laulja peale, aga seekord oli ka bänd ülihea. Bossanoova kipub olema pehme, aga siin oli ka *power*'it, mida aitasid luua kaks puhkpilli, trompet ja saksofon. Pillimeeste koostöö toimis ja nad läksid särama, eriti siis, kui laulja lavale tuli.

Leny Andrade on särav ja elujõuline. Ma imestasin selle üle – ta tuli ja terve lava sai teda täis. Jobimi lugusid laulavad väga paljud, nii siin kui ka mujal maailmas. Sellepärast oli väga hea kuulata just ehedat bossanoovat, mida lauldakse portugali keeles. Erinevalt Leny Andrast ei skäti enamik bossalauljatest niimoodi, kuid tema on huvitav *scat*-laulja ja võib öelda, et ka džässlaulja, sest ta esineb bändis võrdväärse instrumendina.

Selle aasta "Jazzkaarel" on olnud häid kontserte, olen väga rahul. Muidugi oli Leny Andrade kontsert minu jaoks tipp hetk, kuid käisin kuulamas ka Michal Cohenit ja Dave Douglast. Viimane oli suurepärase, väga huvitav muusik, aga bänd tervikuna mitte nii põnev".

Jaak Sooäär: "Festival oli pikk ja tase ühtlaselt tugev. Väga tore, et igale maitsele leidsid midagi. Minu jaoks on kõige olulisem see, et aastate jooksul on "Jazzkaar" hakanud oma kavas järjest rohkem eesti muusikuid esile tõstma. Nad pääsevad üha enam suurele lavale, plakatile ja ajalehte. See on ikkagi meie jatsmuusika esindusüritus ja sellepärast on hästi oluline, et ka eesti jats oleks nähtaval. "Jazzkaare" ajal

käib siin palju väliskülalisi ja -ajakirjanikke. Neid huvitab just see, mis meil siin kohepeal toimub."

Helen Sildna: "Minu meelest on hea festivali tunnuseks julgus ja mitmekesisus. Suured festivalid saavad endale lubada luksust tutvustada uusi ja vähem tuntud talente, kes iseseisva kontserdiga võib-olla nii kergelt saali täis ei too. Uued artistid on tulevik ning hea festival ei ürita mitte ainult aimata, mida publik tahab, vaid näitab publikule ka seda, mida ta veel isegi tahta ei oska. Selles valguses oli mul tänavu eriti hea meel näiteks Dinosau, TH8, Jaguari ja Jose Gonzaleze kontsertide üle. Väga hea meel on mul ka selle üle, et "Jazzkaar" on võtnud nõuks eesti muusikuid toetada ja esitleda. Kohe hea on vaadata, kui flaileril on Dynamite Vikingsi ja Jaguari nimi ühesuuruses kirjas. Siitast Eestist tuleb tegelikult väga heal tasemel muusikat, meie muusikud vajavad lihtsalt rohkem esinemisvõimalusi. "Jazzkaare" tipp hetked on minu jaoks alati ja eranditult seotud publiku käitumisega. Näha oli, et ka festivali staarid olid laval siiralt üllatunud selle üle, kui haritud ja avatud džässipublik meil on. Avishai Cohen oli Eestis küll teist korda, aga publik suutis teda ilmselgelt ka sel korral oma sooja vastuvõtuga üllatada. Leny Andrade tundus olevat lausa pisarateni liigutatud. Just see on tegelikult see ilus hetk, mil võib näha "Jazzkaare" aastatepikkuse töö vilja – Eesti publik oskab tõesti džässi kuulata."

Muusikalinn Viin

“Kui saabub maailmalõpp, sõidan selleks ajaks kindlasti Viini, sest kõik oluline jõuab sinna kaksikümne aastat hiljem,” on öelnud Gustav Mahler, üks paljudest suurmeestest, kellele Viin oli mitmeid aastaid koduks. Kummaline väide linna kohta, mida on sajandeid peetud Euroopa muusika-, kunsti-, kirjanduse-, teaduse- ja moepealinnaks, trendiloojaks ja suunanäitajaks ning selle elanikkonda kultuuriteadlikkuse ja peene maitse etaloniks. Teisalt on Viin alati olnud omamoodi sulatusahi, kus segunevad vana ja uus, oma ja võõras, kõrge ja madal, ülevoolav ja väljapeetud. See elegantsete kohvikute, parkide, suursuguse arhitektuuri, teatrite ja muuseumide linn peidab endas tänapäevalgi mingit tabamatut kooslust möödunud kuldajastu nostalgiast ja moodsa aja elutuksest. Viin on nauturlik linn, arvas Stefan Zweig.

Sellesse kultuurist ja ajaloost läbi imbutatud linna võib sõita pikalt ette kavatsemata mis tahes ajal, kultuurset ajaviidet ja meelekosutust leidub igal sammul ja mitmesuguses vormis. Ajakirja Muusika toimetuse külastas Viini ühel kevadisel nädalavahetusel (11.–13. aprill) ning riisus koort linna prestiižseimates kontserdisaalides ja ooperimajades pakutavalt, kuid nautis ka näiteks Moldaavia etnobändi Zdob Si Zdub kontserdi populaarses Ost Klubis ning kuulas Viini Poistekoori traditsioonilisel pühapäevahommikul missal.

Ian Bostridge – üks huvitav muusik

Wiener Konzerthaus on Muusikvereini ja Riigiooperi kõrval Viini muusikaelu üks tulipunkte. Selle esindusliku hoone seinad tunnistavad ligi sajandipikkust muusikaajalugu. 1913. aastal avatud hoone sisseõnnistamisel viibis ka keiser Franz Joseph I ning esimese kontserdi avahelideks oli tolleaegse Viini tõelise moehelilooja Richard Straussi “Pidulik prelüüd”. Kontserdimaja ehituseks kulus kõigest kaks aastat ning seda peetakse nii ehitustehniliselt, ruumilahenduselt kui ka akustiliselt üheks õnnestunumaks kontserdimajaks

Euroopas. Moodsa ja elegantse hoone atmosfääri ei valitse akademismi raske vaim, läbi aastakümnete on selle saalides klassikalise repertuaarikaanoni kõrval kõlanud ka nüüdismuusika ja rohkelt esiettekaneid ning mänginud parimad džässmuusikud.

11. aprillil andsid suures saalis kontserdi Viini Kammerorkester, tenor Ian Bostridge ja dirigent David Stern; kavas Beethoveni avamäng “Egmont”, Britteni “Nocturne” ning Bizet’ Sümfoonia C-duur. Öhtu vaieldamatu täht ja oodatud peaesineja oli briti tippitenor Ian Bostridge, Oxfordi doktorikraadiga ajaloolane, kelle kaunitämbriist häält ja isikupäraseid tõlgendusi hinnatakse kõrgelt nii kammerlaulus, suurvormides kui ka ooperižanris. Tema lauljakarjääris ja diskograafias on Britteni loomingul üsnakandev ja eriline roll: ta on korduvalt laulnud kõigi Britteni tähtsamate ooperite tenoriosi ning pälvinud auhindu vokaalteoste salvestuste eest. Tema üks viimaseid sooloplaate koos Berliini Filharmoonikute ja Simon Rattle’iga ongi “Nocturne’i” salvestus, mille viimistletud ja filigraanset esitust pakkus ta nüüd Viini publikule.

Tenorile, seitsmele sooloinstrumentidele ja keelpilliorkestrile loodud “Nocturne” on üks Britteni huvitavamaid ja kindlasti ka tundelisemaid vokaalteoseid: kaheksa pilti öö ilust, saladustest, hirmudest ja unedest, tekstideks mitme sajandi inglise poeetide luule. Bostridge’i nägemus sellest oli võluv segu mõistuspärasest ja emotsionaalsest, maitsekas tervikus puudus Britteni tõlgendusi vahel ähvardav sentimentaalsuse maik.

Bostridge alustas vaoshoitult, isegi rõhutatult tagashoidlikult, laudes lihtsalt ja loomulikult, ilma igasuguse välise teatraalsuseta. Kuid tema häält ja sellesse laetud pinge lummasid hetkega, viies kuulaja ränakule mööda muusika õiseid maastikke. Iga pildiga lisandus uusi nüansse, üha suuremaid kontraste ja dramaatilisemaid toone, samas valitses kõige üle mingi seesmine rahu, kõrvalt vaataja kontrolliv pilk. Tema sirge, pisut nasaalse varjundiga häält mee-

nutas kohati isegi Britteni enda lemmiku ja ideaallaulja Peter Pearsi tämbrit, kuid selles on rohkem sügavust, kandvam madal register ning esituses juba mainitud tasakaalukam tundeskaala.

Solisti taotlusi toetas orkestri muusiteerimine ning ilmestasid suurepärased ja tõesti laitmatult kõlanud instrumentaalsoolod (iga osa meeleolu teoses kujundab teatud pilli tämber ja tema soolopartii: fagott, harf, inglissarv, timpanid jt).

Ainult orkestri päralt oli kontserdi avaja lõpulugu. Eriti jäi meelde Bizet’ vähe tuntud sümfoonia ettekanne, milles oli küllaga hoogu ja energiat, sära ja värve. Asendusdirigendina Viini esi-kammerorkestrit juhitanud noor ameeriklane David Stern on täpse käe ja “kihilise” kuulmisega dirigent, kes panustas 17-aastase helilooja teose interpreteerimisel lennukusele ja kergusele, aga mitte kvaliteedi arvelt. Publik tunnustas Sterni Viini-debüüti tulise aplausiga, Bostridge’ile osaks saanud ovatsioonidest rääkimata.

Kuldne orkester kuldses saalis

Viini Muusikvereini suur saal on muusikameka, mida pole tarvis põhjalikult tutvustada. Ka vähikule vähemasti Viini Filharmoonikute pidulikelt uusaastakontsertidelt tuttav saal kuulub maailma kuulsaimate ja hinnatuimate kontserdipaikade hulka. 1870. aastal avatud kontserdimaja *Großer Musikvereinsaal*, mis kannab ka Kuldse saali nime, mahutab koos kolmesajasa seisukohaga kaks tuhat kuulajat ning on kujunenud lausa omamoodi palveränaku sihtpunktiks.

12. aprilli päeval kontserdil seisis Viini Filharmoonikute ees sarmikas itaallane Riccardo Muti, kavas Béla Bartóki Violakontsert ja Anton Bruckneri Teine sümfoonia c-moll. Bartóki kontserdis soleskeri orkestri liige Tobias Lea, kes paistis silma hea distsipliini ja kontrollitud kõlaga, reageerides suurepäraselt dirigendi ja teose lõpu poole aina koloriitsemaks muutuva partituuri nõuetele. Kontserdi naelaks kujunes aga Bruckneri Teine sümfoonia, mis

Venepärane istumine enne teeleminekut – Katja jätab jumalaga Tihhoniaga, võimukas Kabanitsa vaatab pealt.

FOTO ARMIN BARDEL

lasi särada kogu orkestril, eriti kullana kiiskavatel, kompaksetel vaskpillidel. Loomulikult on väikese vahemaa tagant nii kuulsa orkestri ja dirigendi kuulamine-vaatamine suur privileeg; jääb vaid üle kadestada Viini publikut, kelle jaoks on see võimalus igapäevane. Hooajal 2007/2008 juhatasid Viini Filharmoonikuid teiste seas sellised maestrod nagu Georges Prêtre, Nikolaus Harnoncourt, Valeri Gergiev, Mariss Jansons, Daniel Barenboim, Zubin Mehta, Lorin Maazel ning söörid Charles Mackerras ja Simon Rattle.

Viini Sümfoonikud ja laulev dirigent

12. aprilli kontserdilt Musikvereinis lahusin vastuoluliste tunnetega. Esinesid Viini linnaorkestri staatuses Viini Sümfoonikud (Wiener Symphoniker), auväärne "second best" kuulsate filharmoonikute järel. Dirigendipuldil seisis igati teenekas ja nimekas ungari päritolu dirigent Adam Fischer, tegelikult mitte ei seisnud, vaid pigem hüppas, tantsis ja koguni laulis. Eks ümisevaid, nohisevaid ja muul moel häälitsevaid dirigente või instrumentaliste ole ju ennegi nähtud, aga nii valjuhäälselt eeslauljat kuulsin mina küll esmakordselt.

Imekspandava järjekindlusega laulis ta orkestrile ette kõik tähtsamad teemad Mozarti "Linzi" sümfoonias ning hüüatas kõvahäälselt iga läheneva äkk-*forte* ees... No tööpoolest, Fischeri kõrval kahvatub isegi Glenn Gould! Saalis ringi piiludes märkas, et üllatusest ja ebamugavusest nihelavaid kuulajaid oli vähemalt esimestes ridades peale minu veel teisigi. Kogu oma "vokaalse meisterlikkuse" juures ei olnud aga maestrol orkestri üle mingit erilist võluväge – tema Mozart kõlas võrdlemisi tavaliselt, "kohustuslike" dünaamika- ja tempokontrastidega, tehtud musikaalsusega, kuid ilma seesmise sära ja soojusega.

Õhtu teist poolt täitis Bartóki ooperi "Hertsog Sinihabeme loss" kontsertettekand. Kaasmaalast helilooja ekspressionismi sugemetega mõttemaailm kõneles Fischerile silmanähtavalt rohkem. Äkitselt voogas orkestrist vastu ilus plastiline reljeefselt voolitud mahlakas kõla, mis juhtis kuulaja haaravalt läbi Bartóki ooperi müstilise ja kurvvalt filosoofilise muinasjutusüžee. Dirigent laulmisest muidugi ei loobunud, kuid õnneks varjutasid seda suurepärased solistid Iris Vermillion ja James Johnson, kelle

kohta võib öelda ainult kiidusõnu. Head ooperilauljad "teevad ooperit" ka CD-plaadil ja kontserdisaalis, selleks pole lavastust ja dekoratsioone tarviski. Harva on aga kontserdisaalis kogu esitus esitatavaga nii hästi tasakaalus, et miski suurt ei häiri ning võid rahumeeli keskenduda teesele, süveneda helilooja muusikasse, mitte interpreetti. Seekord nii oli.

Ain Anger Riigiooperis, realistlik "Carmen" Volksoperis, puhastav kunst Konzerthausis

Opernringil asub Riigiooper, Viini rohke kontserdipaikade süda. Riigiooperi hoone oma katuseosa kaunistavate allegooriliste ratsanikukujudega on pidulik ja imposantne. Fuajee ehteks on saksa romantismiajastu kunstniku Moritz von Schwindi maalitud Völufloödi-tšukkel. Saal särab kullas ja punases.

Sajand-kaks tagasi loodud ooperid tunduvad tänapäeval üha tinglikumad. Mitte muusika ei vanane, küll aga ooperi n-ö visuaalne osa. Seetõttu veendun järjest rohkem, kui oluline on ooperi puhul lavastus. 11. aprillil Viini Riigiooperis etendunud Wagneri "Lendavat Hollandlast" läksingi vaatama eelhuvi, kuidas taas on lähenevad Wagneri lavastamisele, ja teise veel suurema huvi, kuidas laulab seal meie edukas bass Ain Anger. Lavastuse poole pealt oli kõik soliidne. Christine Mielitz on kogenud ja sügavate mõtetega lavastaja, Dortmundi ooperi kunstiline juht, kes on palju Wagnerit teinud. Mõningaseks üllatuseks Viini ooperipublikule olevat siin olnud see, et etendus toimub ilma vaheaegadeta – nii nagu Wagner seda ka ette on näinud. Sellega mingit probleemi ei tekkinud, kaks tundi etendust jälgida pole raske ning nii saab tööpoolest minna sügavamale "Hollandlase" lummuslikku maailma. Kavaraamatu intervjuus ütles Mielitz, et seda lavastust tehes oli talle tähtis kontrastiprintsiip: Hollandlase müütiline maailm *versus* tavaelu, mehelik ja naiselik alge. Lavakujunduses domineeris laevakujund, oli väga huvitavaid valguslahendusi. Osatäitjatest olid võrdselt head Dalandit laulnud Ain Anger, Eva Johansson Senta osas ning Klaus Florian Vogt Eriku rollis.

Ain Anger on tööpoolest kõrge tasemega ning väga hea lavavälimusega laulja. Ooperi lõppedes sai ta Viini publikult ühe pikima aplausi. Huvitava juhuse tõttu nägin

kahte osatäitjat juba teist korda. Suurepä-
rast tenorit Klaus Florian Vogti kuulsin es-
makordselt Bonnisi Fidelio rollis, kus ta tu-
gev ja väljendusriikas hää ning ekspressiiv-
ne esitusmaneer jätsid väga hea mulje. Ta
on veelgi paremaks läinud, ta hää sobib
Wagneri laulmiseks (lisaks on tal ka väga
hea lavakuju) ning oleks tõeliselt huvitav
teda kuulda veel mõnes suuremas rollis,
näiteks Tristanina "Tristanis ja Isoldes".
Kahjuks ei saa samaväärseid sõnu lausuda
Lendavat Hollandlast esitanud Terje
Stensvoldi kohta, keda nägin aasta tagasi
Berliini Deutsche Operis Scarpia osas.
Tookord mõtlesin, et tal on meeldiv hää,
kuid esitus on nii kiretu. Kahjuks ei olnud
nüüdki suuri muutusi toimunud. Kiretu
esitusmaneeeri ning temperamenditu näitle-
misega kaotab nii huvitav roll ja nii läbi-
komponeeritud ooper nagu "Lendav Hol-
landlane" kahjuks küllaltki suure osa.

Viini Volksoper on tõeline rahvaoper.
Kohe majja sisenedes valitses siin positiiv-
ne, muretu ning samas loominguiline õhk-
kond. Volksoper ehitati 1898. aastal kui
"Keiser Franz Josephi juubeliteater". Algul
esitati seal sõnalavastusi, hiljem lisandusid
ooper ja operett.

12. aprillil mängiti Volksoperis "Car-
menit". "Carmen" on väga realistlik ooper,
sobib paremini tänapäeva ning selle võrra
on seda ka ehk kergem lavastada. Volks-
operi "Carmeni" lavaseade oli Johannes
Leiacckerilt, kes on praegu Dresdeni Kujuta-
va Kunsti Kõrgkoolis lavastuse ja kostüü-
mikujunduse ala õppejõud. Lavastus ja la-
vakujundus oli rõhutatult argine, tubaka-
vabriku, kõrtsi jne miljööd lausa "lavaliselt
inetud". Ainus lavakujunduslik kõrgstiilis
hetk saabus lõpu eel, kui Carmen ja Esca-
millo seisavad vastamisi erepunasel taustal
ning kaaslased riietavad neid tseremoniaal-
selt. Lavastus oli hästi läbi mõeldud, loo-
mulik, lavaline liikumine hoogne, ei tekki-
nud ainsatki tühja hetke. Kõik lauljad olid
ühtlasi ka head näitlejad. Eriti silmapaiste-
v oli Carmenit osatäitja, suurepärase un-
gari päritolu metsosopran Viktoria Vizin. Nii
laulja kui ka näitlejana jättis samuti väga
hea mulje José osatäitja tenor Mehrzad
Montazeri. Kõik teised rollid olid samuti
ühtlaselt heal tasemel. Vaid Escamillo osa-
lahendus Sebastian Holecekilt oli teiste
taustal ehk liiga üheplaaniline.

Minu Viini muusikaelu suurimaks ela-
museks oli norra pianisti Leif Ove Ands-

**Harmooniline pianist
Leif Ove Andsnes.**
FOTO INTERNETIST

nesi klaveriõhtu Viini Konzerthausis. Peene-
koelist ja intellektuaalset tüüpi Andsnes sai
1997. aastal Gilmore Artist Award'i. See on
preemia, mille kandidaate valitakse hooli-
kalt ning mille pälvivad need, kes eristuvad
oma erilisuse poolest. Andsnes on andnud
uue hingamise oma maa kuulsaima heli-
looja Edvard Griegi interpretatsioonile, ta
on viljakas ja tiheda esinemisgraafikuga
pianist, kes teeb samas kõike väga hästi.
Vähestel vabadel hetkedel kaob ta aga Har-
dangi mägedesse, nautima rahu Norra
looduses.

Andsnesi mäng viimseni välja müüdnud
Konzerthausis oli viimistletud ning tekitas
mingil vaikselt viisil vaimustust. Kasvav
rõõm ja harmoonia Bachi Tokaatat e-moll,
Beethoveni sonaati Es-duur op 27 nr 1 ja
Sibeliuse palu kuulates. Sisenemine maail-
ma, mis avarus Griegi Ballaadis ja Debussy
prelüüdid. Andsnesi mäng on lõpuni
selge ja loogiline, kõlamaailm läbipaiste-
v, nüansirohke ning kõige selle all tuksumas
aktiivsus ja kontrollitud temperament.

"Roosikavaleri" elav traditsioon

Ilusa, ehkki veidi ootuspärase elamuse
pakkus ka 13. aprillil Viini Riigiooperis
nähtud "Roosikavaler", Richard Straussi
armastatuim ja tõenäoliselt mängituim
ooper. See 1911. aastal valminud teos on
Riigiooperi repertuaaris olnud selle loo-

misest peale. Täna on käigus 1968.
aastast pärit legendaarne ja traditsioone
loonud lavastus (Otto Schenk) koos nel-
jakümne aasta taguse lavakujunduse
(Rudolf Heinrich) ja kostüümidega (Erni
Kniepert). Nii kujutas ooperiõhtu endast
ka väikest ekskursiooni teatri ajalukku.

Kui vaatad Viini Riigiooperis teatri üh-
te populaarseimat ja läbi aegade armasta-
tuimat lavatükki, siis pole ilmselt mõtet vä-
ga imestada, et orkester mängib veatult (sel
õhtul dirigeeris Donald Runnicles) või et
laval toimetab suurepärase koosseis laul-
jaid, kes justkui möödaminnes võluvad
publikut oma imeliste hääle, näitlejameis-
terliikuse ja läbitunnetatud rollilahendus-
tega. Peaosaliste ansambelis (Marssaliproua
– Ricarda Merbeth, Octavian – Angelika
Kirchschlager, Parun Ochs – Wolfgang
Bankl, Sophie – Jane Archibald) valitses
karestamisvääre keemia, päevi näinud la-
vastus töötas kui õlitatult, ilmutamata vähi-
maidki väsimuse märke. Vaatad seda nagu
vana head filmi ega pahanda sugugi, et
tead järgmist kaadrit peast juba ette.

Viini publik tõesti armastab oma kunst-
nikke ning oskab neid vääriliselt tunnusta-
da. Tulise aplausi pälvis iga ulatuslikum aa-
ria ja ansambel, ovatsioonide saatel nõuti
lauljaid eesriide ette mitte ainult ooperi
lõppedes, vaid lausa iga vaatuse järel.

Janáčeki lugu hukutavast kirest

Viini muutub Euroopa ajalugu, kultuuri ja muusika ajalugu sealhulgas, elavaks pea-aegu igal sammul ja lihtrahvast aastasadu magnetina tõmmanud turuplatsi Naschmarkti kõrval asuv Theater an der Wien pole erand. Teater sai nime praeguseks maa alla viidud Wiener jõe järgi, mille kaldale maja 1801. aastal ehitati, eestvedajaks ja tagantõukajaks Mozarti libretist ja oma aja Viini nimekaim teatriimpessaario Emanuel Schikaneder. 1805. aastal esietendus Theater an der Wienis Beethoveni ooper "Fidelio", samal laval jõudsid esmakordselt kuulajate ette veel Beethoveni teine, kolmas, viies ja kuues sümfoonia, viiulikontsert ja neljas klaverikontsert. Teatri-maja polnud sel ajal "päris koduks" mitte ainult Beethoveni muusikale – aastatel 1803–1805 elas püsivalt samal aadressil Linke Wienzeile 6 ka Ludwig van oma lihalisel kujul. Opereti kuldajal esietendus Theater an der Wienis muu hulgas Strauss noorema "Nahkhiir", Kálmáni "Tsirkusprintsess" ja "Krahvinna Mariza", Lehári "Lõbus lesk" ja "Krahv Luxemburg" ning paljud teised lemmikud. Tänapäeval on teater hinnatud areen väga erinevatele ettevõtmistele – stantsioneeritud truppi omamata on maja avanud oma ukse erinevatele gastrollidele, oratooriumikontsertidele ja nüüdismuusikale, enda korraldatud ooperiprojektidest rääkimata.

Aprilli tähtsündmuseks Theater an der Wienis oli Leoš Janáčeki ooper "Katja Kabanova" (1921), mille esietendusest 13. aprillil sai osa ka ajakiri Muusika. Janáček, kelle armastus venepärase vastu on hästi teada (ta pani oma lastelegi vene nimed – Olga ja Vladimir), laenas ooperi süžee Aleksandr Ostrovski näidendist "Äike". See on lugu abielutöötuse kohustustest, keelatud armastusest, kirele alla andmisest ja hukutavatest süümeepiinadest. Katja langeb oma laulatatud mehe Tihhoni ära sõites oma salaarmastuse Borissi kätte vahele. Kui külas puhkeb laastav äikesetorm, võtab Katja seda taevase karistuse ja tunnistab oma salasuhete oodatust varem naasnud mehele ja pidevalt tema vastu võrke pununud ämmale Kabanitsale üles, viskudes Volga jõe lainetesse.

Seda, et tegemist on tumeda looga, püüdis igati rõhutada ka inglise lavastaja Keith Warner, kes hoidis kogu ooperi vältel lava hämara, näod sünged, poosid kanged

ja liikumise staatilise. Kuigi ka Janáčeki muusika on tumedates toonides, leidis vene dirigent Kirill Petrenko sellest rohkem kujundeid ja kontuure kui väheütlevalt traditsiooniline lavastus ja lavakujundus. Kuid muusikaliselt oli etendus igati nauditav; ooperiorkestri ülesannet täitnud Viini raadio sümfooniaorkester kõlas hästi ning solistid lausa suurepäraselt. Eriti särasid ameerika tenorid Robert Brubaker ja Raymond Very vastavalt Borissi ja Tihhoni rollis, aga ka sakslanna Melanie Dieneri Katja ja eriti 68-aastase Anja Silja fuurialik Kabanitsa olid suurepäraselt välja lauldud ja mängitud. Ühtegi nõrka lüli polnud ka kõrvalosades, mida esitasid ooperi tšehhikeelset libretot ja

slaavipärast süžeed hästi mõistvad lauljad, nagu bass Anatoli Kotšerga Ukrainast, Stella Grigorian Gruusiast jt.

Viini Kammerorkestri ja Viini Sümfooniakute kontserdil ja "Roosikavaleri" Riigiooperis käis vaatamas **Kristina Körver**; "Lendavat Hollandlast" Riigiooperis, "Carmenit" Volksoperis ja Leif Ove Andnesi kuulas **Ia Rimmel**; Viini Filharmoonikute kontserdil Musikkvereinis ja Janáčeki ooperit "Katja Kabanova" Theater an der Wienis käis vaatamas **Joosep Sang**.

Reisi toetas Eesti Kultuurkapital

Viini Riigiooperi solist Ain Anger andis 1. aprillil "Lied.Bühne" kontserdisarjas Musikvereini klaassaaalis oma esimese *lied'*ikontserdi Austrias, klaveril saatis Jendrik Springer. Esiettekandele tulid ka Ülo Kriguli kolm laulu Indrek Hirve tekstidele.

"Lied.Bühne" on juba teist aastat Viini Riigiooperi ja Musikvereini koostöös sündinud menukas kontserdisari, mis annab ooperipublikule võimaluse oma lemmiksoliste veelgi paremini tundma õppida ning samas ooperilauljatele vahelduseks muusikateatril end intiimsemas kammermuusika žanris väljendada. Ühel hooajal on "Lied.Bühne" raames vaid kolm kontserti.

Ain Anger on bass, kes sobib häälekasutuse ja lavalise andekuse poolest väga paljudesse ajastu ning karakteri poolest erinevatesse rollidesse. Viini publikul on olnud võimalus selles veenduda, kuuldes noort bassi nii Wagneri, Mozarti, Verdi kui ka Puccini ooperites. Kui muusikateatris seab tegelaskuju loomine oma karakteriga teatud piirid ning tuleb arvestada ka lavastaja või dirigendi nägemusega, siis *lied'*ikontserdil on võimalus neist piiridest üle astuda. Nii avaski Ain Anger Viini publikule interpreedina täiesti uusi tahke. Sellele aitas kaasa huvitav, vaheldusrikas, kuid samal ajal terviklik kontserdikava.

Ain Anger lummas kuulajaid väga tundelise, sünges Mussorgski "Surma laulude ja tantsude" tõlgendusega, Jacques Ibert'i nukrate naiivsete Don Quijote mõtisklustega elust ja unistuste daamist Dulcineast ning suurepärase valikuga Franz Schuberti lauludest.

Mussorgski "Surma laulud ja tantsud" on teos, mida Ain Angeri esituses sooviks kindlasti ka orkestreeritud versioonis kuulda. Samas paelus kammerlik variant väga kontrastsete emotsioonidega, peaaegu sosistava tundelise *piano* ja kõlava *forte*ga. Nii sügavat ja ka keeleliselt läbitunnetatud Mussorgskit kuuleb Viinis harva.

Noore bassi erilist avatust näitab huvi tuua "Lied.Bühne" kontserdisarja ka uut eesti muusikat. Ülo Kriguli kolm laulu Indrek Hirve tekstidele olid helikeelelt väga heaks vahelduseks traditsioonilisele kammerlaulurepertuaarile ja võeti publiku poolt väga soojalt vastu. Kriguli muusika toetas Indrek Hirve luulet kohati lausa piltlikult, tuues kuulajateni näiteks peegelduva valguskiire, suudlusvärina ja hapra oksa kujundi.

Pärast esimest lisapala, Carl Loewe "Odin's Meeresritt'i" ei tahtnud publik interpreete lavalt kuidagi lahkuda lasta. Ain Anger esitas lisaks veel ilma klaverisaateta Schuberti laulu "Lindenbaum" eestikeelse versiooni "Üks kask meil kasvas õues", mis andis publikule aplodeerimishoogu veelgi juurde.

Talvi Nurgamaa
violamängija

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOLI SISSEASTUMISINFO

ÕPETATAVAD ERIALAD

2008. AASTAL VASTUVÕTT JÄRGMISTELE ERIALADELE:

- ♫ KLAVER, KLAVESSIN, OREL
- ♫ KEELPILLID - VIUL, VIOLA, TŠELLO, KONTRABASS, KLASSIKALINE KITARR, HARF
- ♫ PUHKPILLID - FLÖÖT, PLOKKFLÖÖT, OBŌE, KLARNET, SAKSOFON, FAGOTT, METSASARV, TROMPET, TROMBOON, TUUBA, EUFOONIUM
- ♫ LÕÖKPILLID
- ♫ AKORDION, KANNEL
- ♫ LAULMINE
- ♫ KOORIDIRIGEERIMINE
- ♫ MUUSIKATEORIA
- ♫ POP-JAZZ ERIALAD - PUHKPILLID, LÕÖKPILLID, KITARR, AKORDION, KLAVER, LAULMINE
- ♫ HELINDAJA

EELKUTSEÕPE

EELKUTSEÕPE ON IDEAALNE VÕIMALUS KOHANEDA OTSAKOOLI NÕUDMISTE JA KESKHOONNAGA. EELKUTSEÕPPES ÕPPIJA SAAB ERIALA- JA SOLFEDŽOTUNDE, SOOVI KORRAL VÕIB OSALEDA ANSAMBLITES JA ORKESTRITES. EELKUTSEÕPPES VÕIVAD ÕPPIDA KÕIK, KES:

- ♫ EI OLE VEEL LÕPETANUD PÕHIKOOLI VÕI
- ♫ MUUSIKAÕPINGUTESSE ON JÄÄNUD LÜNK JA TAHAKS SEDA ENNE PÕHIÕPPESSE ASTUMIST TÄITA VÕI
- ♫ EI PEA OMA TASET PIISAVAKS, ET OTSE PÕHIÕPPESSE SISSE ASTUDA VÕI
- ♫ SOOVIVAD TULLA VARAKULT EDASI ÕPPIMA SILMAPAISTVATE PEDAGOOGIDE KÄE ALL.

EELKUTSEÕPPES SAAB ÕPPIDA KÕIGIL ERIALADEL.

ÕPPEAEG - PÕHIKOOLI BAASIL 4 AASTAT, KESKHOOLI BAASIL 3 AASTAT.

ÕPPEKEEL - EESTI KEEL.

VAJALIKUD DOKUMENDID:

- ♫ VORMIKOHANE AVALDUS, MIDA SAAB ESITADA KA ELEKTROONILISELT KOOLI KODULEHEL
- ♫ PÕHI- VÕI KESKHARIDUST TÕENDAVA DOKUMENDI ORIGINAAL
- ♫ 3 FOTOT (3 X 4 CM)
- ♫ ARSTITÕEND TERVISLIHU SEISUNDI KOHTA JA VÄLJAVÕTE TERVISEKAARDIST, KUS ON FIKSEERITUD TEOSTATUD VAHTSINEERIMISED.

LAULU JA KOORJUHTIMISE ERIALA ÕPILASKANDIDAATIDEL ESITADA TÄIENDAV ARSTITÕEND HÄALEORGANITE TERVISLIHU SEISUNDI KOHTA.

KONSULTATSIOONID

K 25.06.2008 11:00 SOLFEDŽO
12:00 ERIALA

EELKUTSEÕPPE SISSASTUMISHATSED

N 26.06.2008 11:00 SOLFEDŽO (HIRJALIK)
13:00 SOLFEDŽO (SUULINE)

R 27.06.2008 ERIALA KOOS PÕHIÕPPE ERIALA EKSAAMIGA

VASTUVÕTUEHSA MID

N 26.06.2008 11:00 SOLFEDŽO (HIRJALIK)
13:00 SOLFEDŽO (SUULINE)

R 27.06.2008 10:00 ERIALA
10:00-16:00 RIIGIHEELE TEST VENE ÕPPEKEELEGA KOOLI LÕPETANUD SISSE-ASTUJATELE (ALGUS IGAL TAISTUNNIL)

LISAINFO WWW.OTSAKOOL.EDU.EE

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOLI KONTSERDID JUUNIS

P 1. JUUNI KELL 17

ESTONIA KONTSERDISAAL, ESTONIA PST 4
MUDILASKOORIDE KONTSEERT SUVEMUFE

KOOSTÕÕS MTÜ ESTHOORFESTIGA

E 2. JUUNI KELL 10:30

TALLINNA ÕPETAJATE MAJA, RAEKOJA PLATS 14
KEELPILLI ERIALA EKSAAM

E 2. JUUNI KELL 14

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU, ESTONIA PST 8
LAULUOSA KÕNNA VOHAALANSAMBLI LÕPUEKSA M

T 3. JUUNI KELL 10

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL, VABADUSE VÄLJAK 4
POPJAZZ OSAKÕNNA ÜLEMINEKUEKSA M

T 3. JUUNI KELL 14

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU, ESTONIA PST 8
LAULUOSA KÕNNA SOOLOLAULU EKSA M

T 3. JUUNI KELL 14

TALLINNA ÕPETAJATE MAJA, RAEKOJA PLATS 14
PUHKPILLIOSA KÕNNA LÕPUEKSA M

K 4. JUUNI KELL 9:30

TALLINNA ÕPETAJATE MAJA, RAEKOJA PLATS 14
KEELPILLIOSA KÕNNA EKSA M (KVARTETT)

K 4. JUUNI KELL 10

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL, VABADUSE VÄLJAK 4
POPJAZZ OSAKÕNNA ÜLEMINEKUEKSA M

K 4. JUUNI KELL 14

TALLINNA ÕPETAJATE MAJA, RAEKOJA PLATS 14
LAULUOSA KÕNNA VOHAALANSAMBLI EKSA M

N 5. JUUNI KELL 10

VANALINNA MUUSIKAMAJA, UUS 16C
HAMMERANSAMBLI EKSA M

KONTSERDID KÕVII TALLINNA VANALINNA PÄEVADE RAAMES:

R 6. JUUNI KELL 20

EESTI AJALOOMUUSEUM, PIHK 17
OTSAKOOLI ÕPILASTE HAMMERKONTSEERT

R 6. JUUNI KELL 22

EESTI AJALOOMUUSEUM, PIHK 17
90 AASTAT OTSAKOOLI HIRJUT AJALUGU VANALINNAS

L 7. JUUNI KELL 17

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM, MÜÜRIVAHE 12
RÕÕMSAT KLASSIKAT OTSAKOOLI NOORTEL

K 18. JUUNI KELL 18

ESTONIA KONTSERDISAAL, ESTONIA PST 4
LXII LENNU LÕPETAJATE KONTSEERT-AKTUS

LISAINFO WWW.OTSAKOOL.EDU.EE

Veljo Tormis ♦ Tõnu Kaljuste ♦ Peeter Jalakas
vonkrah1.com ♦ nargenopera.ee ♦ kultuurikatel.eu

EESTI

meeste laulud

Esietendus 7. juuni 2008 ♦ **Etendus** 9-12, 14-16, 18-20. juuni 2008 Tallinnas Kultuurikatlas (Põhja pst 27a) ♦ **Piletid** Piletilevist ja Von Krahli Teatri kassast ♦ **Tegivad** Reet Aus, Enar Tarmo, Celia Roose, Tõnu Aav, Mati Turi, Rainer Viiu, Vahur Soenberg, Riina Maidre, Erki Laur, Taavi Eelmaa, Juhan Ulfsak, Mart Koldits, Blast Wave, Nargen Opera Koor

EESTI

NARGEN FESTIVAL

PAKKEID HESKAB Nordea

♦ Toetatud

Eesti Kultuurikapital, Cramo, TM Produktioon

NCC, Neste, Fakto Grupp, Avision, Gohotel Shnell, MuMix, Raadio2, 1182, Tallinn

VÄRSKE
VAIMUSTUS

HANNES HERMAKÜLA
ETV saate "Pereelu" juht

Viimase aja sügavamaid kontserdielamusi on kolm. Neist esimese sain mullu oktoobris USAs, Michigani osariigis Ypsilantis, kus esines poolteise tunni vältel vanameister Bob Dylan. Kontserdil sai lausa kolm "kärbest" ühe hinnaga, sest "eelsoojendust" tegi Amos Lee ja soojendust Elvis Costello. Seda kontserti olin oodanud kakskümmend seitse aastat.

Teise elamuse sain kontserdilt, mida olin oodanud umbes kakskümmend kolm aastat. Nimelt õnnestus mul Lahtis VIP-ina kuulata ansamblit Eppu Normaali.

Kolmas ja eriti sügav vaimustus on pärit Tallinna Jaani kiriku värskelt renoveeritud võlvide alt, kus astusid detsembris üles meie enda Vox Clamantis ja Dhafer Youssef Tuneesiast.

Peeter Laul – "Reinukuld" Peterburist

TAMARA UNANOVA
muusikaajakirjanik

Tallinna Filharmoonia kontserdisarjas "Klaveripalavik" esines selle aasta märtsis noor andekas pianist Sankt-Peterburgist Peeter Laul, eesti muusikateadlase Rein Lauulu poeg. Ta esitas Tallinna Kammerorkestriga Bachi Klaverikontserdi d-moll.

See oli ehe, elav musitseerimine, solisti ja orkestri paeluv dialoog, mida oli esimesest viimase noodini huvitav kuulata. "Selle orkestriga on lihtsalt võimatu halvasti mängida," ütles Peeter Laul pärast kontserti. Tundub, et ühine musitseerimine jätkub, tõenäoliselt juba järgmisel hooajal.

Bachi Klaverikontsert d-moll kuulub Peeter Lauulu repertuaari juba viieteist aastat, kuid sellest hoolimata kõlab teos värskest ja elavalt. Sellel noorel muusikul, vene klaverikooli parimate traditsioonide järgijal, on peale tehnilise meisterlikkuse, ilusa klahvipuudutuse ning mahlaka, rikaste nüanssidega kõla veel võime vaimustada ja publikut vaimustada. See aga on küllaltki haruldane oskus. Sealjuures ei lasku ta kunagi allapoole teatud taset ning ei ürita lühiajalise edu ja populaarsuse nimel publikule spetsiaalselt meeldida. Tema kavad on alati väga läbimõeldud ja hea maitsega valitud, samuti ka tema lisapalad, see annab tunnistust selle noore inimese kõrgest kultuuritasemest.

Eesti juurtega Peeter Laul on siin korduvalt esinenud. Esimest korda oli ta Eestis konservatooriumi kolmanda kursuse üliõpilasena, kui andis soolokontserdi festivalil "Klaver '98". Pärast seda esines ta neli aasta hiljem festivalil "Tubin ja tema aeg" ning siis taas nelja aasta pärast, 2006. aastal kaheteistkümnendal rahvusvahelisel Mravinski-nimelisel festivalil Narva sümfooniaorkestriga Anatoli Štšura juhatusel. Siis esitas ta Šostakoviči Esimese klaverikontserdi ning andis Tallinnas ja Narvas soolokontserdi Mussorgski ja Šostakoviči loomingust.

Imelaps või tavaline poiss?

Peeter ei pea end imelapseks, ehkki tundis juba kaheaastaselt ligi viitkümmend teost, nende seas ka nüüd mängitud Bachi Klaverikontserti d-moll. Ta suutis vaevata eristada Bruckneri Üheksandat sümfooniat Richard Straussi "Alpi sümfooniast". Tema isa korraldas viktoriine, mängides klaveril fragmente erinevatest teostest, mis ulatusid Tšaikovski "Pähklipurejast" Stravinski "Sõduri looni".

Muusikute peres üles kasvades teadis Peeter Laul juba varases lapsepõlves, et temast saab pianist. "Arvan, et valisin selle tee juba kaheaastaselt, ise sellest midugi midagi teadmata. Just siis tuli ilmsiks, et mul on muusikalisi võimeid. Sealjuures kuni kolmeteistkümnenda eluaastani lõin lulli rohkem kui ükski teine minu vanusekaaslastest ning vaevasin sellega oma pedagooge," meenutab Peeter muiates. "Mängisin siis väga halvasti. Mõind see lihtsalt ei huvitanud. Muide, esimene instrument, mida nelja-aastaselt mängima hakkasin, oli viiul, kuid sellest, jumal tänatud, ei tulnud midagi välja. Mul on selle üle hea meel, sest mulle eriti ei meeldi viiulirepertuaar. Seal on suur osa Paganini, Sarasate ja Wieniawski virtuoslikel teostel. Muidugi, on suurepäraseid kvartette ja kontserte, kuid siiski vähem kui klaverirepertuaaris... Lapsena ma üldiselt ei olnud eriti usin õppima, ehkki juba tollal ei kahelnud selles, et minust saab pianist. Kasvasin üles nagu iga tavaline poiss, kes ei suuda üle viie minuti paigal istuda. Nii et selles mõttes minul, erinevalt imelastest, oli lapsepõlv. Neelasin raamatuid. Lugesin läbi kõik kogutud teosed, mis meil kodus olid, armastasin muuseumides käia. Mängisin isaga malet, aga kogu aeg kaotasin, sellepärast see mulle eriti ei meeldinud. Käisin koolis ilma eriliste muusikaliste edusammudeta kuni kolmeteistkümnenda eluaastani, aga pärast seda hakkasin tõsiselt muusikaga tegelema ning jõudsin

Peeter Laul on pianist, kel on võime vaimustuda ja publikut vaimustada.

FOTO SERGEI TROFIMOV

oma kaaslastest ette.”

Eesti sõbra kutsel

Praegu kolmekümneaastane pianist, rahvusvaheliste konkursside laureaat on Peterburi publiku lemmik, keda kodulinna kutsutakse “Reinu kuld” (sellest hüd-nimest rääkis mulle tuntud muusikakriitik Jossif Raiskin festivalil “Tubin ja tema aeg” 2002. aastal).

“Olen alati väga rõõmus, kui mind Eestisse kutsutakse. See on minu isa kodu-maa, siin elasid minu vanaema ja vanaisa. (Peeter Lauu vanaisa Heinrich Laul oli ehi-tusinsener, kes osales pärast sõda Estonia teatri ülesehitamisel.) Võiks öelda, et olen olnud Eestis kokku aasta-poolteist, olin vana-nanematel ikka terve kuu külas. Vahepeal esinesin ma Eestis suhteliselt harva, kuid nüüd viimastel aastatel, jumal tänatud, on olukord muutunud.

Viimasel korral Eestis olles esines

Peeter Laul peale Tallinna ka Tartus. Seal mängis ta Haydni Sonaati g-moll, Šostakovi-tši Teist sonaati ja Schuberti Sonaati B-duur. Seda tüüpi tõsine, keeruline kava töö-listele muusikagurmaanidele on kontser-dielus küllaltki harv nähtus.

“Olin isegi pisut mures,” tunnistab Peeter. “Selles muusikas on vähe virtuoos-sust, see on väga sügav, kohati traagiline muusika. Sellise kavana pole ma neid so-naate veel kunagi mänginud. Kavavaliku soovitas Tanel Joamets, kes veenis mind, et Tartus on väga kultuurne ja muusikaliselt arenenud publik. Ja tõesti: kõik läks lihtsalt suurepäraselt, kuulati väga tähelepanelikult. Tartu on ikkagi ülikoolilinn. Ka Peterburis meeldib mulle mängida ülikoolis – seal on tänu-lik, kõrge intellektiga ja kõike peenelt tajuv publik.”

Tartusse kutsus Peeter Lauu Tanel Joamets, eesti pianist, kellega Laul tutvus kümme aastat tagasi festivalil “Klaver ’98”.

Sõbraks said nad Moskvast, teisel Skrjabini-nimelisel konkursil, kus Peeter Laul sai esi-koha ning Tanel Joamets viienda koha. Sellest ajast peale nad sõbrustavad ja Peeter Laul võttis rõõmuga vastu oma kolleegi kutse mängida tema klaverimuusika sarjas “Pianissimo”.

Beethovenist Skrjabini, Schubertist Hindemithini

Eestisse saabus Peeter Laul Prantsusmaalt, kus ta regulaarselt annab kontserte ja sal-vestab firmale AEON. Ta on selle firma nime all välja andnud kolm plaati, kahel neist kõlab kammermuusika. Ühe parima prantsuse tšellisti Marc Coppeyiga salves-tasid nad Prokofjevi, Rahmaninovi, Šostakovi-tši ja Schnittke sonaate, nüüd valmis-tavad aga ette plaati Brahmsi sonaatidega. Peale selle tuli välja veel Skrjabini plaat. Peeter Laul on salvestanud erinevatele plaadifirmadele, kuid pidevam koostöö

seob teda just selle Pariisi plaadikompanii ja Peterburi firmaga Severnõje Tsvetõ. Viimasega salvestati Šostakovitši sooloteoste ja kahe klaveri teoste plaat. Šostakovitši kahe klaveri teoseid mängib Peeter Laul oma õpetajaga Sankt-Peterburgi konservatooriumist, Aleksandr Sandleriga, kellega nad on salvestanud ka Glinka, Borodini ja Mussorgski loomingut neljale käele.

“Mul on raske öelda, millist muusikat eelistan. Kaksteist aastat tagasi tulid mul paremini välja romantikud, aga ma armastan väga Bachi, Mozartit ja Beethovenit. 20. sajandi heliloojatega on keerulisem. Püüan sagedamini tegelda Prokofjevi, Šostakovitši, Hindemithi ja Messiaeniga. Sel aastal hakkasin mängima Schönbergi. Arvan, et on hädavajalik pidevalt oma silmaringi ja repertuaari laiendada. Igasugused piirangud on ohtlikud. Teisest küljest on mul, nagu igal muusikul, autoreid, kellega olen olnud kõige edukam. Minu jaoks on nendeks Schubert, Skrjabin ja Šostakovitš. Viimasel ajal on neile lisandunud ka Brahms ja Ravel. Tahaksin väga, et lisanduksid ka Beethoven ja Bach, kuid siin on raskem oma mänguga rahule jääda. Üldse on aastas ainult mõned korrad, mil oma esinemistega rahul olen. Mõnda kontserti on meeldiv meenutada. Näiteks külalisesinemised Itaalias, kus esitasime kammermuusikat viiuldaja Ilja Gringoltsiga või kontserdid Prantsusmaal Marc Coppeyiga. Siis Skrjabini “Prometheuse” esitus Peterburi Filharmoonia Suures saalis, kus mängisin klaveripartiid, dirigeeris Vassili Sinaiski. Kuna olen tugevalt seotud Skrjabin muusikaga, on mul alati meeldiv osaleda selle grandioosse teose ettekandel.

Sel hooajal pakkus filharmoonia mulle väga julget projekti, tsükli “Klaverisonaate kolm sajandit”. See tähendab viit klaveriõhtut Filharmoonia Väikeses saalis. Tuleb õppida uusi teoseid, näiteks Prokofjevi Kaheksandat sonaati, Hindemithi sonaate. Peale selle on mul sel hooajal kaks soolokontserti Peterburi erinevates saalides. Lisaks tulevad esinemised teistes Venemaa linnades, Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaalias. Repertuaar on erinev, lühidalt öeldes šedöövritekeskne.”

Muusikas ei saa olla ühtset retsepti

Rääkides Bachist ja tema d-moll kontserdist, mis on kirjutatud algselt klavessiinile ja mida nüüd esitatakse klaveril, ei saa

mööda autentsuse teemast muusikas.

“Minu jaoks on autentsuse taotlus üsna kauge mõiste. Autentne barokkmuusika esitus on arvatavasti see, mida mängitakse ajaloolistel instrumentidel. Kuid ma ei leia, et üks viis seda muusikat esitada tuleks tunnustada ainuõigeks või et siin oleks üldse võimalik mingit universaalset retsepti leida. Autentsuse taotlejad lähtuvad arvamuselt, nagu valdaksid nad mingit üldist teadmist sellest, kuidas see muusika kõlas kolmsada aastat tagasi. Ma kahtlen selles... Muidugi, võib üritada rekonstrueerida, kuid ikkagi ei saa me teada kõiki nüansse. See on pigem teoreetiline teadmine, aga mitte muusitseerimine.

Klavessiini ma mängida ei oska, kuid sellegipoolest ei suuda ma keelduda naudingust Bachi esitada, sellepärast mängin teda klaveril. Mulle tundub, et Bachi muusika on universaalne ja võib kõlada erinevatel pillidel, kas või vibrafonil või marimbal, see ei muuda selle muusika olemust. Mitte juhuslikult ei jätnud Bach märkimata, millisel instrumendil tuleb esitada “Fuu-gakunsti”. Sellega andis ta mõista, et see võib kõlada klavessiinil, aga ka klavessiini järglasel klaveril või siis instrumentide ansambliga – kvartetiga. Möödapääsmatult tekivad uued värvid.

Mis puutub sellesse klaverikontserti, siis tundsin seda juba kaheaastaselt, mängin aga juba viisteist aastat. Ükskord õnnestus mul osta sellest teosest hea noodiväljaanne, hiljem hankisin *urtext*’i ja üritasin tekste võrrelda – erinevused polnud just väga suured. Üldiselt püüangi kasutada Bachi mängimisel *urtext*’i.”

“Tulnukas” Glenn Gould ja studiosalvestused

Kõneldes teemal “Bach ja tema esitus klaveril,” ei saa mööda Glenn Gouldist, ületamatust Bachi mängijast, kes viis siin läbi tõelise revolutsiooni.

“Ta avas kõigi pianistide silmad nägemaks, kui hädavajalik on täpsus ja selge artikulatsioon. Enne teda esitati Bachi romantilise faktuuriga, pärast teda oli juba võimatu nii mängida. Gouldile ei ole võrdselt selles, kuidas ta kuulis kogu Bachi faktuuri ja polüfooniat. Hoolimata sellest, kas jagada tema põhimõtteid või ei – ta oli ju, nagu teada, küllaltki ekstravagantne isiksus – ei saa eitada tema geniaalsust. Minu meelest on ta nagu tulnukas: tundub, et maine

inimene pole millekski selliseks üldse võimeline.

Olen kuulnud ka palju kriitilisi arvamus-tema esituste kohta, nagu näiteks: jah, varem mulle meeldis, aga nüüd saan aru, et see ei kõlba kuhugi. Muidugi on sellised arvamusel lihtsalt mõttetus. Ehkki minu arvates mõned objektiivsed probleemid tema tõlgenduses siiski on, eriti “Hästitempereeritud klaviiris”. Püüd olla ekstreemne kõiges viib selleni, et mõnes prelüüdis ja fuugas tekib vastuolu ülevama sisuga kujunditega. Aga need on erandid. Tema teene seisneb selles, et ta andis Bachi esituse ajaloolisele traditsioonile teise suuna. See on kolossaalne teene. Sellise mastaabiga annet, nagu oli Gouldil, ei ole kellelgi praegustest pianistidest. See oli unikaalne juhtum.”

Kõneldes Peeter Lauluga Glenn Gouldist, küsisin, kuidas ta suhtub Gouldi väitesse, et ainult salvestus annab interpretatsioonile võimaluse luua ideaalne esitus.

“Arvan, et mulle jääb see mõte kaugeks. Gouldi keeldumine kontserttegevusest ja otsus pühendada end ainult studiosalvestusele on seotud tema meelega, tema psüühikaga. Nagu teada, kartis ta suuri rahvakogunemisi ja ei võinud kannatada, kui keegi teda puudutas. Peale selle oli ta perfektsionist ja püüdis täiusliku esituse poole. Aga kontserdiolukorras on ebatäpsused ja konarused vältimatud. Gould ütles: “Keegi ei pahanda ju režissööri peale, kui ta ühe filmi jaoks võtab mitmeid duubleid. Miks siis salvestusel ei või mitut duublit teha? See on täiesti loomulik, kui taotled ideaalset.”

Mulle nagu enamikule interpretidele on kontakt saaliga ja publiku tagasiside hädavajalik. Salvestus on ainult üks muusitseerimise vorm. Pean ütlema, et teostega, mis kontserdil hästi välja tulevad, ei õnnestu salvestusel sama tulemust saavutada. Näiteks Skrjabin. Lindistasime aasta tagasi plaati tema muusikaga. See oli väga raske, sest valida tuleb ainult üks variant, aga Skrjabin on väga impulsiivne ja tujukas, teda ei saa fikseerida mingisse kindlaksmääratud vormi, valida ühte varianti kümnest on väga raske. Kontserdisalvestus on teine asi, sinna jääb sisse momendi võlu – nagu Sofronitski plaatidel, mis on lindistatud tema kontsertidel Skrjabin muuseumis või Moskva konservatooriumi Suures saalis.

On ka teoseid, mõned klassikalised so-

naadid või teatud tüüpi introvertne muusika, mis tuleb paremini välja salvestusel. Näiteks Šostakoviči Teine sonaat.

Meie ajastul on geeniusi väga vähe

Klaverimängu kunsti geeniuks 20. sajandil nimetab Peeter Laul peale Glenn Gouldi veel Svjatoslav Richterit ja Emil Gilelsit, kelle Beethoveni ja Tšaikovski esitused on ka praegusel ajal ületamatud ning tunduvad kordumatud. Nendest kahest on ehk Gilels olnud mõningal määral rohkem varjus.

“Meil Peterburis austati Gilelsit väga, mäletan seda juba lapsepõlvest. Moskvas teda pisut alahinnati, aga praegu huvi tema vastu järjest suureneb. Hiljuti tuli välja Gordoni raamat Gilelsist. (Grigori Gordon, “Emil Gilels. Müüdi piiril”, Moskva, 2007. – T. U.). Sellest raamatust peaaegu üheksakümmend protsenti on pühendatud Gilelsi ja Richterit vastandamisele ja sellele, kuidas alahinnatakse Gilelsit Richteriga võrreldes. Mul pole sellest skandaalsest raamatust just kõige parem arvamus, see pole just see, mida tahaks muusikust lugeda, kuid isiksused on muidugi kolossaalsed. Need on sündi-

nud pianistid, keda üldse on väga vähe.

Minu arvates avaldavad Gilelsi salvestused, vähemalt parimad neist, rohkem muljet kui Richterit omad. Mulle tundub, et Gilelsi mäng oli “fotogeenilisem” kui Richteril. Aga see, mida tegi Richter laval, ei olnud mitte lihtsalt klaverimäng, vaid miski, mida plaadid ei suuda kunagi edasi anda. Sellest hoovas võimsa isiksuse maagilist mõju. Peale selle oli Richterit repertuaar palju laiem, ta salvestas väga palju, andis tohutul hulgal kontserte. Selliseid isiksusi nagu Richter ja Gilels praegu pole. Üldse on meie ajal geeniusi väga vähe. Kunagi oli rohkem... Ehkki on Grigori Sokolov – väljapaistev muusik; Radu Lupu, kes millegipärast kunagi meie kanti ei tule (ka meie mitte – T. U.), Mihhail Pletnjov, kelle mõtviisi pole mulle küll väga lähedane, aga ta on erakordselt andekas pianist ja suur meister. Praegu on ta, tõsi küll, peaaegu täiesti dirigeerimisele üle läinud, aga arvan, et ta naaseb klaverimängu juurde – nii on juba varemgi olnud.

Kas Peeter Laulul pole soovi dirigeerida?

“Võin sellest ainult unistada, sest ar-

mastan väga sümfoonilist muusikat ja kuulan seda sagedamini kui teisi muusikaliike. Kuid et saada dirigendiks, peab valdama karaktereid, suutma üldistada, oskama inimesi juhtida ja nendega kontakti leida. Ma pole oma sellistes võimetes nii kindel, sellepärast ma ei riski. Igaüks peab tegelema oma asjaga. Ehkki olen kunagi unistanud Bruckneri või Mahleri sümfoonia dirigeerimisest.”

Küsimusele, kas ta on rahul sellega, kuidas ta elukäik on kujunenud, vastab Peeter Laul minutitki mõtlemata: “Olen rahul. Mul õnnestub praegu teha seda, mis mulle meeldib, osaleda huvitavates projektides. Olen küllaltki nõutud, mul on aastas umbes viiskümmend kontserti, õpetan konservatooriumis, mul on praegu seitse üliõpilast – vaevalt jõuangi. Mul on suurepärane perekond ja elan linnas, kus tahan elada. Armastan väga Peterburit ja ei vahe- taks seda mingi hinna eest ühegi teise linna vastu. Vahest ainult siis, kui tekiks mingi ühise loominguga seotud olukord. Aga arvan, et vaevalt sellist olukorda tekib.”

Tõlkinud **Ia Rimmel**

Peeter Laul on sündinud 28. novembril 1977. aastal Leningradis (Sankt-Peterburgis) muusikute perekonnas. Tema vanaisa oli tuntud muusikateadlane Aleksandr Dolžanski, Šostakoviči uurija, mitmete monograafiade autor. Pärast kurva kuulsusega määrust 1948. aastast, kui terava kriitika alla langesid Prokofjevi ja Šostakoviči teosed, esines Dolžanski Šostakovičit pooldava kõnega, mille eest ta vallandati Leningradi konservatooriumist ja kuulutati Šostakoviči “lipukandjaks”.

Peeter Laulu ema Nadežda Dolžanskaja on muusikateadlane, isa Rein Laul on muusikateooria professor Sankt-Peterburgi konservatooriumis.

Muusikahariduse sai Peeter Laul Sankt-Peterburgi Muusikakeskkoolis ja Sankt-Peterburgi konservatooriumis, mille lõpetas 2000. aastal professor Aleksandr Sandleri klassis. Pärast aspirantuuri lõpetamist 2002. aastal on Peeter Laul Sankt-Peterburgi konservatooriumis klaveri eriala õppejõud.

Peeter Laul on mitme rahvusvahelise konkursi laureaat. Ta on pälvinud kolmanda koha ja eripreemia parima Bachi-esituse eest 1995. aastal Bremenis ning esimese koha ja eripreemia parima Schuberti sonaadi esituse eest 1997. aastal samal konkursil. 2000. aastal sai ta esimese koha teisel rahvusvahelisel Skrjabini-nimelisel konkursil Moskvast.

Peeter Laul on andnud kontserte Prantsusmaal, Itaalias, Šveitsis, Belgias, Saksamaal, Lätis, Eestis ja Venemaal Sankt-Peterburgist Kaug-Idani.

Peeter Laul on abielus, ka tema abikaasa on pianist. 10. aprillil sündis neil tütar Anna. Peeter Laulu hobiks on heliplaatide kogumine. Tema kogus on 1000 CD-d ja 2000 LP-d. Lemmikheliloojaks on Schubert, lemmikkirjanikud on Tšehhov, Dostojevski ja Puškin.

ELU ELAMUS

PAUL-EERIK RUMMO
luuletaja

Üle aastakümnete on meelde jäänud Pärdi “Credo” esiettekanne. Teos ise on teadagi vägev, toonane keskkond oma riikliku sündateismi ja agressiivse usuvastasusega andis omalt poolt lisa. Mäletan ka, et esmakordselt tundsin teravat häiritust aplausist ja teose kordamisest, kuigi see oli ju hästi mõeldud ja “Credo” on lisaks oma ülimalle vaimulikule tõsidusele kahtlemata ka puht-esteetiliselt virtuoosne. Tundsin aga ilmutusliku selgusega, et isiklik – kuigi avalik – usutunnistus ei saa olla ovatsioonide objekt ja et selle ülekordamine on veider...

Uus pianistide põlvkond

Seitsmes Eesti pianistide konkurs

NELE-EVA STEINFELD

pianist

23.–30. aprillini toimus seitsmes Eesti pianistide konkurs, mida korraldasid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning Eesti Klaveriõpetajate Ühing. See konkurs sai alguse 1968. aastal, mil tuli võitjaks Arbo Valdma. Võistluse žürii koosnes varasemate aastate konkursside võitjatest: prof. Arbo Valdma (Kölni Muusikakõrgkool, žürii esimees), Toomas Vana (Karlsruhe Muusikakõrgkool), Lauri Väinmaa (EMTA), Mati Mikalai (EMTA), Ralf Taal (EMTA, Georg Otsa nimeline Tallinna Muusikakool), Age Juurikas (EMTA) ja Sten Lassmann (EMTA). Konkursil osales kaksikümne viis pianisti vanuses 15–31 aastat.

Konkursi järel jagasid mõned žüriiliikmed muljeid toimunust. Publiku poolelt kommenteeris noorte pianistide etteasteid Leelo Kõlar.

Milline oli konkursi üldine tase?

Arbo Valdma: Eesti pianistliku taseme üle on mul hea meel. Siiski, konkursikava on tavaliselt kahetunnine ning selle haldamine käib paljudele veel üle jõu. Õhkkond saalis oli igati motiveeriv, ent kõik osalejad sellest kahjuks tuld ei võtnud. Sageli jäädi igapäevase mängimise tasemele ja see üllatas mind. Oleks vaja selles suunas areneda, et oleksime vastuvõtlikud igale motivatsioonile ja uuendusele.

Lauri Väinmaa: Arvan, et konkursi tase oli hea, üheski voorus ei esinenud ettevalmistamata kavasad. Inimesed võtsid oma ülesandeid tõsiselt ja üldine mulje on soliidne.

Toomas Vana: Õppejõud olid tublisti tööd teinud. Need kaod, mis stressirohkes olukorras tekkisid, sõltusid rohkem esineja küpsuse astmest ja pingetaluvusest.

Age Juurikas: Konkursil võis kuulda mitmeid säravaid esitusi, ent keskmine tase siiski väga kõrge ei olnud. Paljud osavõtjad olid väga noored, seega oli mulje konkursist veidi õpilasilik. Osavõtjate võime-test parema pildi saamiseks oleks pidanud võistluse teine voor toimuma Esto-

Konkursi võitja Maksim Štšura esitamas lõppvoorus Prokofjevi Kolmandat klaverikontserti.

FOTO KRISTJAN SULOND

nia kontserdisaalis, mis oleks välja selgitanud kogenumad mängijad. Paljudel osalejatel puudub suure kava mängimise kogemus.

Leelo Kõlar: Varasemate aegadega võrreldes on eesti pianismi tase tõusnud. Kavad olid rasked ja pikad ning tihe ajakava nõudis esinejalt väga head valmisolekut. Kui osalejad oleksid saanud teoseid ühe-kahe kaupa mängida, oleks tulemus olnud palju parem. Kogenud mängija eelis ongi tugevam läbilöögivõime. Sellepärast tuleks konkurssidest osa võtta ja neid mitte kartata, sest kogemusi saab ainult lavalt.

Kas žürii oli üksmeelne?

L.V.: Žürii ei ole otsuse tegemisel kunagi üksmeelne, sest seal on erinevad inimesed, kellel on omad kunstilised arusaamad. Oluline on see, et lõpuks jõutakse konsensussele, kuid see pole alati sugugi lihtne.

T. V.: Kokku tulebki kutsuda võimalikult mitmekülgne žürii, et tekiks keskmine demokraatlik arvamus. Sellega ei pruugi jällegi saalis viibiv publik nõustuda. Kuid žüriiliikmete omavaheline suhtlemine oli väga viisakas, ladus ja efektiivne, vaatamata sellele, et arvamused alati ei ühtinud. Prob-

leeme suhtlemises või töös ei tekkinud. **A.V.:** Esikoha osas oli žürii üksmeelne. Ent meie esimesel jutuajamisel kokkusin kohutavatest kuristikest, mis liikmete vahel tekkisid. Teise vooru keskel plaanisin ka žüriist lahkumist, ent otsustasin siiski jääda kõikide Eesti emade-isade pärast, et neil jätkuks usku ja tahtmist oma lapsi muusika juurde tuua. Klaverimänguga tegelemine ei ole üksiku kõrberänduri tee ning ei maksa arvata, et see lõikab inimese sotsiaalsest elust välja. Võin julgelt öelda, et konkursil osalenud noored muusikud on oma eakaaslaste hulgas populaarsed ning neil läheb igati hästi. Soovin oma kolleegidele žüriist vähem kandilisust oma seisukohtade kaitsmisel ja paremat kuulamisoskust. Teiste kuulamine on hoopis teistsugune kunst kui ise mängida ja oma mängu kuulata.

Kuidas olid valitud konkursikavad?

A. J.: Kava valik sõltub nii osaleja soovist kui ka juhendaja nägemusest. Teosed peavad omavahel hästi kokku sobima, olema esinejale jõukohased ning samal ajal kooskõlas konkursi nõuetega. Vahel jäi mulje, et liiga noorelt mängitakse üliraskeid teo-

seid. Ma ei ole kindel, kas 18-aastaselt peab tingimata Beethoveni hiliseid sonaate mängima.

A.V.: Enamik kavasid kannatas selle all, et üksteise otsa olid lükitud teosed, mis olid parasjagu õpitud. Kavade koostamine on suur kunst ja sellel võiks õpetajad veidi rohkem silma peal hoida. "Koolikohustusliku" programmiga tavaliselt edu ei ole.

Mind rõõmustas väga, et konkursil esitati Beethoveni viimaseid sonaate. Pianistlikud võtted ja väljendusvahendid, mida hilise Beethoveni sonaat nõuab, sarnanevad 21. sajandi klaverimuusika värvikate ja elavate väljendusvahenditega. Ligeti etüüdides sisalduv figuratiivsus on Beethoveni sonaadiga võrreldes palju keerulisem. Muidugi kuuleb ära selle, kas esituse jaoks piisab esitajal metafüüsilist jõudu ja energiat. Noore inimese esitus on nagu huvitava *website*'i avamine, mitte religioosete, metafüüsiliste ja retooriliste tähenduste lahti mängimine.

L. K.: Kuigi esimeses voorus olid kohustuslikud klassikaline sonaat ja kolm etüüdi, siis teine voor võimaldas juba palju rohkem vabadust. Siinkohal oligi tore vaadata, kui nutikaid ja maitsekaid lahendusi oli leitud. Teinekord tekkis aga tunne, et kavas olnud teosed polnud mängijale kõige sobivamad.

Millised on eesti pianistide tugevaimad küljed ja kas hakkab silma ka koolkondade eripära?

A. J.: Olles ise lähemalt kokku puutunud vene pianismiga, võin öelda, et eesti pianism kaldub ratsionaalsuse poole, ehkki mõjutusi on nii saksa kui vene klaverikoolist.

T.V.: Koolkondlikku eripära ma ei märka. Rahvuslikud eripärad on tänapäeval peaaegu kadunud. Varem räägiti, et on olemas vene kool, ent mina ei saa küll aru,

milles see seisneb. Võib-olla on vahe selles, et Venemaal saavad inimesed kaks korda nädalas erialatunde, Saksamaal aga ühe korra.

L.V.: Sada aastat tagasi võis olla nähtus niimega "vene kool", aga tänapäeval levib informatsioon tõepoolest üle maailma. Teadmised on kättesaadavad, peab vaid ise huvi tundma.

Missuguseks kujunes konkursi finaali ja kuidas iseloomustaksite finaliste?

L. V.: Finalistid olid kõik väga erinevad, lähtudes juba vanusest, mis kõikus viieteistkümne ja kolmekümne vahel. See tingib ka erineva mängulaadi ja prioriteetidid muusikateoste interpreteerimisel. Aga finaali oli igati põnev.

T.V.: Vanuse vikerkaar oli kirju, sest noorimad finalistid olid vanimaga n-õ pool elu vahet. Žüriiliikmetena püüdsime olla õiglasemad ja vaadata, kes oma kava mõõdetavate parameetrite poolest paremini mängisid. Siin luges puhtus, eksimatust ja hea vaimne vastupidavus. Raskes olukorras olid kõik, sest toimus ainult üks proov orkestriga. Ja selliste teoste esitamiseks nagu Beethoveni Viies klaverikontsert on seda ilmselgelt vähe.

L. K.: Andre Hinn oli kahes esimeses voorus stabiilne, finaalis oleks oodanud temalt kui kogenud hea tasemega pianistilt enese suuremat maksmapanekut. Margus Riimaal on hea pianistlik tase. Finaalis ebaõnnestus tal Mozarti kontsert, puudu jäi harmoonilisest koostööst ja dialoogist orkestriga. Maksim Štšura mängus on tunda suurt sisemist energiat ning temast õhkub tugevat tahet. Ruslan Strogij puhul naudin tema temperamenti ja muusika kaudu publikuga suhtlemist. Vahel on tunne, et ei mängi mitte 15-aastane poiss, vaid küps täiskasvanu. Au tuleb anda

Maigi Pakrile, kes talle konkursiks igati sobiva kava koostas. Eesti Kontserdi juhtkonnale tahaks aga südamele panna, et saalis olev Steinway vajaks kiiremas korras väljavahetamist. Mängija ei pea kontserdi olukorras välja mõtlema imenippe, et selles pillist kõla kätte saada.

A.V.: Kontserdi hea valiku ja teostuse poolest jäid silma Ruslan Strogij Griegi klaverikontserdiga ja Johan Randvere Liszti Esimese klaverikontserdiga. Strogij on hästi sügav natuur, kel on suure intuiitse tagapõhjaga võimas anne. Randvere on erakordselt heade võimetega muusik, kuni mõned kvaliteedid vajavad veel lihvimist. Vähem õnnestunud valikuks võib pidada Margus Riimaa Mozartit, Andre Hinni Beethovenit ning ka Maksim Štšura Prokofjevit, eriti kõlalises küljest, sest esitajad ei sulandunud teose kõlapildiga ühte ning väljendus jäi puudulikuks. Riimaal on tohutult rikas fantaasia, mis on tulevärk erinevatest assotsiatsioonidest. Hinn mõjus nooremate finalistide kõrval küpselt. Austan tema talenti ja sügavat isiksust ja mul on kahju, et minu noortel kolleegidel žüriis ei ole kõrvades seda skaalat, et tema pakutut vastu võtta. Chopini kontsert oli Jaan Otsa jaoks suur edasiviiv ülesanne ning on imetusväärne, kuidas ta jõuab kahel erialal (ka trompetil) võrdsest edukas olla. Ta on uskumatu tahtejõuga ning tähelepanelik kõikide mänguliste üksikasjade suhtes. Mul on väga kahju, et ta ei saanud finaalis kohta. Štšura on helge tulevikuga pianist. Tal on väga artistlik kehakeel, mis veenab ka mitemuusikuid. Olen kindel, et peagi suubub ta n-õ sügavasse vette ning hakkab märkama stilistilisi erinevusi, laiendades ka kõlalist väljendusruumi. Ta oli üks väheseid, kes võttis võistlust väga tõsiselt ning kelle tase oli kõigis voorudes ühtlane.

VII Eesti pianistide konkursi tulemused

I koht ja Eesti Kontserdi eripreemia: esinemine rahvusvahelisel festivalil "Klaver '08" – **Maksim Štšura** (EMTA, õp Ivari Ilja)

II koht ja eripreemia Bachi Prantsuse süidi nr 6 esituse eest – **Ruslan Strogij** (TMKK, õp Maigi Pakri)

Finalisti diplom ja Heliloojate Liidu eripreemia Helena Tulve teose "Kolm laulu" esituse eest – **Margus Riimaa** (Kõlni Muusikakõrgkool, õp Arbo Valdma)

Finalisti diplom, Eesti Kontserdi eripreemia: esinemine rahvusvahelisel festivalil "Klaver '08" ja eripreemia Tubina Ballaadi esituse eest – **Andre Hinn** (Kõlni Muusikakõrgkool, õp Arbo Valdma)

Finalisti diplom – **Jaan Ots** (EMTA, õp Mati Mikalai) ja **Johan Randvere** (TMKK, õp Marja Jürisson ja Ivari Ilja)

Eesti Klaveriõpetajate Ühingu preemia ja eripreemia Lepo Sumera teoste esituse eest – **Aleksandra Kamenskaja** (TMKK, õp Kersti Sumera ja Ivari Ilja)

Puhkpillimängijate mõõduvõtt Tartus

OLAVI KASEMA

EMTA saksofoniprofessor

Eesti interpretide konkursi puhkpillidele 2008. Esimene voor: puupillid 10. ja 11. aprillil Tartu Linnamuuseumis; vaskpillid 11. aprillil Õpetajate Seminari saalis. Teine voor 12. aprillil Õpetajate Seminari saalis. Laureaatide kontsert 13. aprillil Vanemuise kontserdisaalis, kaastegev ERSO, dirigent Toomas Vavilov.

Veidi ajaloost ja korraldajatest

Kui mitte arvestada 2006. aastal Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kammersaalis korraldatud ühepäevast võistlust Kultuurkapitali stipendiumidele, toimus eelmine kahevooruline vabariiklik interpretide konkursi puhk- ja löökpillimängijatele (tolleaegses arvestuses kümnes) 1986. aasta novembris. Neljateistkümnendal vabariiklikul konkursil 1990. aastal osalesid ainult puupillimängijad.

Kaks aastat tagasi käis tollane Vanemuise peadirigent Toomas Vavilov välja uue idee kõiki puhkpille kaasavast konkursist. Idee teostajaks sai Eesti Puhkpillimuusika Ühing koostöös EMTA puhkpilliosakonnaga. Toetasid Eesti Kultuurkapital, Eesti Kontsert, Tallinna Filharmoonia, Pärnu Filharmoonia, Narva Linnaorkester, ERSO, Klassikaraadio, EMTA, Tartu linnavalitsus ja Kultuuriministeerium.

Žürii oli rahvusvaheline. Esimeses voorus hindasid puupille Stig Bengtson (Rootsi), Joel Versavaud (Prantsusmaa), Jel-Inge Stevansson (Rootsi) ning vaskpille Viktor Sumerkin (Venemaa), Arvidas Klišans (Läti) ja Andres Siitan (Eesti). Teises voorus hinnati esinejaid ühiselt.

Osales 32 noort puhkpillimängijat: kaheksa flöödi, kolm oboe, seitse klarneti, kaks fagoti, kuus saksofoni, kolm metsasarve, seitse trompeti ja viis trombooni erialalt. Valdavalt EMTA üliõpilased, kuid esindatud oli ka Sibeliuse Akadeemia, Tartu Elleri kool, Tallinna Otsa kool,

Tallinna Muusikakeskkool ning samuti ERSO, Vanemuise orkester ja Politsei-orkester.

Konkursi kõrghetked

Suurimaid elamusi pakkus lõppkontsert, kuhu valiti esinema üks esindaja igalt erialalt: II ja III koha omanikud klaveri saatel ning I preemia võitjad sümfooniaorkestriga. Üks suurüllatajaid oli kahtlemata oboemängija **Heli Ernits**, musikaalne ja tehniliselt kindel, igati nauditav läbi kogu konkursi. **Kreete Perandi** metsasarvel on vaatamata noorusele juba eelnevalt mitmel võistlusel silma paistnud ja jääb vaid üle soovida, et areng jätkuks. **Miikael Mägila** saksofonil esines tõusvas joones. Vaatamata üsna kahvatule algusele suutis ta end tõestada teises voorus ja tulla auhinnalisele kohale. Fagotimängija **Mari Kalmet** on tahtejõuline ja hea keskendumisvõimega, suudab tulevikus kindlasti enam. Seekord jäi veidi puudu lõppviimistlusest.

Helena Tuuling, üks kolmest endale juba tuntust kogunud noorest klarnetimängijast, on romantiline, nõrke tooniga ja kütkestav muusik. Kohatine ebastabiilsus ei võimaldanud hetkel kahjuks rohkemat saavutada.

Orkestriga esinemine on igale noorele solistile eriline sündmus ning publiku ja lõppkontserdil ka žürii poolt põnevusega oodatud. Kas parimaks tunnustatud interpret suudab end sellises olukorras kehtestada? Kas ta oskab koos dirigendiga teha suurest kollektiivist enda liitlase, säilitades seejuures muusikalise vabaduse? Usun, et seekord jäid kõik osapooled rahule.

Oksana Sinkova on juba väljakujunenud muusik, artistlik, emotsionaalne ja virtuoosne, naudib muusitseerimist ning paneb end kuulama, tõeline anne. Minu ja nii mõnegi teise jaoks jääb tema puhul küsimuseks vanamoodne puust pill, mille kõlalised võimalused on võrreldes tänapäeva

instrumentidega piiratumad. Siin on mõlemisainet muusikaametnikele, kuidas abistada säravat solisti ja selle kaudu muuta rikkamaks meie kontserdielu.

Jaani Ots osutus seekord kolmest venest edukaimaks, võitis žürii poolehoidu mõlemas voorus ja oli kindel ka lõppkontserdil. Imetlusväärne, et ta suudab olla samavõrra hea ka pianistina (aprilli lõpul toimunud klaverikonkursil mängis ta end finaali!).

Andres Kontus pani viimase esinejana kogu üritusele väärrika punkti. Nii professionaalne ja muusikaliselt veenev!

Eelmiste päevade positiivsete hetkede na jäi esimesest voorust meelde flöödimängija **Mari-Liis Vihermäe** suure dünaamilise skaala ja ilusa tämbriga pillitoon ning loogiline (vahest ilma välise atraktiivsuse ta?) musitseerimine. Kirkalt paistis silma oboemängija **Riivo Kallasmaa**, kes väga hingestatult esitas Schumanni "Kolm romanssi". Head olid **Riina Kalmeti** esituses Takemitsu ja **Miikael Mägila** esituses Noda sooloteosed. Teises voorus pälvis kõrvuti esikoha võitnutega enim tähelepanu **Aarne Otsa** laitmatult mängitud Haydni Trompeti kontsert. Kuulama panid end ka **Kreete Perandi**, **Johannes Kiik** ja **Toomas Vana**.

Mõnda kriitilisemat

Nagu ikka, oli nii õnnestumisi kui ka alla võimete esinemist. Mõningase pettumuse valmistas saksofonistide ühtlaselt kahvatu ülesastumine esimeses voorus. Ei suudetud kohaneda saali akustikaga, võis kuulda halba keele tööd, subtooni ja vähe oli muusikat. Klarnetistide puhul häirisid "kiksud", kohati jäi puudu heast kõlast ja tehnilisest korrektsusest, kuid siin päätsid üldmulje liidrid. Seni olen alati nautinud Tõnu Kalmu muusitseerimist, kuid seekord segas mingi ülepuütud "nipitamine", mis mõjus maneerlikult.

Mõnele puupillimängijale soovitaks kontrollida oma liikumist peegli ees. Laval

Võidukad virtuosid Oksana Sinkova, Jaan Ots ja Andres Kontus.

FOTOD ERAKOGUST

peab end vabalt tundma, kuid esinemist ei saa muuta pilliga tantsimiseks ega tohiks fraasialgusi kükkidega markeerida.

Mida arvas žürii?

Žüriiliikmed hindasid konkursi taset tippude osas kõrgeks. **Viktor Sumerkini** arvates olid muusikalisteks liidriteks Sinkova, Ernits, Ots ja Kontus, kes kuuluvad juba praegu nn rahvusvahelisse seltskonda. Nemad määravadki ära meie muusikakultuuri tuleviku. Teised auhinnasaajad peaksid tema arvates koos pedagoogidega veel veidi pingutama, et likvideerida mõningaid koolilisi probleeme. Sumerkin rõhutas omavahelises vestluses eriliselt just õpetaja osa, kelle ülesanne on õigesti õpetada, sest orkestris ja ansambelis vajatakse solistide kõrval ka häid teise ja kolmanda hääle mängijaid. Veel juhtis ta tähelepanu vajadusele korraldada konkursse regulaarselt.

Žürii liige **Stig Bengtson**: "Vahel unustasin, et olen žüriis, ja kuulasin muusikuid nagu kontserdil." Ka tema arvates eraldusid võistlejate hulgast selgelt tipud, kes võiksid teistele väga heaks eeskujuks olla.

Kjell-Inge Svensson arutles laiemalt muusikas võistlemise üle, pidades seda väga vajalikuks, oluliseks lülis muusikalise hariduse süsteemis. Konkursil on võimalus tajuda oma võimeid, proovida end erilises miljöö ja samas näidata oma oskusi üldsusele, kolleegidele ning tulevastele tööandjatele. Tulemus on loomulikult tähtis, kuid iga osalenu jaoks on veel tähtsam töö, mida ettevalmistuse ajal tehti.

Joel Versavaudga vestlesime pikemalt pärast esimest vooru. Ta oli veidi pettunud, et saksofonimängijate hulgas puudusid väärilised liidrid. Mitmed osavõtjad mängisid ilma vaimustuseta, tehti nagu "tööd", liiga palju esines kõlalist praaki. Pärast teist vooru ta siiski leebus ja mainis, et päris hea oli üle hulga aja Dubois' kontserti kuulata.

Andres Siitani arvates tuleb luua süsteem võistluste korraldamiseks ning muuta nende toimumine regulaarseks, et tekiks traditsioon. Teda üllatas meeldivalt vaskpillimängijate kõrge tase. Juba esimeses voorus eristusid Perandi (ka metsasarvel on järelikasvu!), Otsad trompetil ja muidugi Kontus tromboonil. Lõppkontserdil orkestriga esinenutest köitsid teda enim Sinkova ja Kontus. Siitan pidas õigeks korraldajate otsust kutsuda hindajateks rahvusvaheline žürii, kes ei ole seotud siinsete koolidega. Kerge oli töötada, otsused olid üksmeelsed.

Dirigent **Toomas Vavilov** jäi üritusega rahule ja toonitas selle tähtsust noorte pillimängijate jaoks. Kõik pidid end kokku võtma ja kiiresti palju tööd tegema. Konkursil esinemine oli midagi muud kui eksamil või osakonnakontserdil mängimine, hoopis erilisem kogemus. Rõõmustas toetajate rohkus, kogu ettevõtmine leidis piisavalt kajastamist, lõppkontserdi kandis üle Rahvusringhääling. Parimatele pakuti lindistamisega ja esinemisvõimalusi.

Tagasi mõeldes ja tulevikku vaadates

Ühe asjana sai selgeks, et konkursse on võimalik korraldada ka mujal kui Tallinnas, leidub sobivaid ruume, korraldajaid ning abilisi. Teisalt kergitab see aga märgatavalt ürituse maksumust – osavõtjate, kontsertmeistrite, õppejõudude ja osalt korraldajategi transport, majutus, päevarahad. Lõppkontserdiks toodi kohale orkester Tallinnast. Tartu muusikaelu on piisavalt vilgas ning suhteliselt hõreda publiku järgi otsustades jäi kohapealne huvi oodatust väiksemaks (samal ajal toimus veel teinegi konkurss). Tallinnas oluks kuulajate seas kindlasti arvukamalt muusikaõppureid.

Veel sai selgeks, ja seda toonitasid paljud, et oluline on muuta konkursid regulaarseks, samuti vajaks läbimõtlemit kogu kor-

raldamise süsteem, eelkõige rahastamine.

Lõpetada võiks Viktor Sumerkini sõnadega, millega ta viimasel õhtul osalejate poole pöördus: "Aitäh nende pidupäevade eest! Aitäh selle eest, et olete praegusel nii paljude ahvatluste ajal jäänud muusika juurde!"

KONKURSI LAUREAADID

Flööt	I – Oksana Sinkova III – Leonora Palu ja Karina Vološina
Oboe	II – Heli Ernits Diplom Riivo Kallasmaa
Klarnet	II – Helena Tuuling III – Heimo Hodanjonok
Fagott	III – Mari Kalmet
Saksofon	II – Miikael Mägila
Metsasarv	III – Kreete Perandi Diplom Silver Mesi
Trompet	I – Jaan Ots III – Aarne Ots III – Neeme Ots III – Mihkel Kallip
Tromboon	I – Andres Kontus III – Johannes Kiik III – Toomas Vana

Eripreemiad

OKSANA SINKOVA: neli tundi lindistusaega Klassikaraadios, kontserdid sarjas "Noored talendid" Eesti Kontserdilt, esinemine Narva Linnaorkestriga, Tallinna Filharmoonia preemia

JAAN OTS: neli tundi lindistusaega Klassikaraadios, Pärnu Linnaorkestri preemia

ANDRES KONTUS: neli tundi lindistusaega Klassikaraadios, kontserdid sarjas "Noored talendid"

HELI ERNITS: EMTA preemia (õppereis)

Isa keelu kiuste muusikuks

Harfimängija Silvia Tobias 100

TIIU TOSSO
muusikateadlane

Silvia (Sylvia) Tobias sündis Luise ja Rudolf Tobiasi esimese tütrena Teplices, praegusel Tšehhimaal 24. mail 1908. Harfikunstnik ja -pedagoog elas ja töötas suurema osa oma elust küll Eestis, kuid saatus viis teda nii noorena kui ka vanemas eas maailma eri paikadesse.

Ühes intervjuus räägib Silvia Tobias oma muusikuks saamisest järgmiselt:¹ *Mäletan, et lapsena magasin isa töötoa kõrval. Minu isa Rudolf Tobias armastas töötada öösiiti. Chopini, Schumanni jt palad vaheldusid improvisatsioonidega. Siis aga jäi kõik vaikseks – isal oli muusikaline mõte leitud ja ta hakkas kirjutama. Sellistes tingimustes võib tekkida muusika vastu kas huvi või vastumeelsus. Minus tekkis huvi, tahtmine mängida ja ise luua muusikat. Isa aga keelas muusika õppimise ära, sest pidas muusiku elukutset naiste jaoks liiga raskeks. Õppisin siiski klaverit ja proovisin ka ise viisikesi luua. Hiljem, pärast isa surma, hakkasin ikkagi muusikat õppima. Ema soovil harfi.*

Meenub, et pooleldi kavalusega veendi mind oma kompositsioone näitama ja ette mängima professor Schreckerile, kes siis soovitas mind Berliini Muusikaülikooli (Berliner Hochschule für Musik) professorile Max Saalile õpilaseks, kelle käe all lõpetasingi 1931 harfi erialal. Lisaks õppisin veel kompositsiooni Gmeindeli, Schönbergi ja Hindemithi juures. Komponeerinud olen küll ainult oma lõbuks.

Pärast lõpetamist mängisin mitmel pool Saksamaal, siis aga kutsuti Ankara sümfooniaorkestrisse. Mulle meeldis väga türki rahva muusika, samuti elu-olu ja kirjandus. Üldse on mind alati huvitanud idamaade kirjandus. Minu onu elas pikemat aega Hiinas ja tema kaudu tekkis huvi ka hiina keele ja kirjanduse vastu. Õppisin nii palju hiina keelt, et võin nüüd hiina kirjandust

originaalis lugeda.

Türgis elas Silvia Tobias ligi kaks aastat. Aastal 1933 kutsuti ta Ankara Riikliku Filharmooniaorkestri harfimängija kohale, kuhu soovis asuda seitseteist muusikut. Kuigi orkestri nõudmised olid kõrged, osutus valituks just noor ja paljutöötav, hea haridusega Silvia Tobias. Ta sai prii sõidu ja ülalpidamise ning 200 Türki naela kuus. Selle eest pidi orkestris mängima ja ka konservatooriumis õpetama. Välismaalaste rakendamise riiklikus orkestris ja koolis oli tollaegses Türgis harv nähtus. Harfikunstnik Tobias oli viiekümneliikmelises orkestris ainus naine. Mängida tuli nii rahvakontsertidel kui ka diplomaatilistel koosviibimistel, millest võttis osa ka president Atatürk. Mõnikord pidid orkestri liikmed esinema ka sooloettekannetega presidendile ja valitsuse liikmete ees. Selliste esinemiste repertuaar koosnes peamiselt lääne klassikast, kuid Silvia Tobias esitas ka Rudolf Tobiasi loomingut ja pälvis võimukandjate komplimente.

Nii kestis see aastani 1935, kui üks türki neuu tema neljast õpilasest sai orkestris harfimängija koha ja Silvia Tobias sõitis Eestisse.

Töö jätkus aastatel 1935–1970 Estonia teatri orkestris ja 1938–1969 harfiõppejõuna Tallinna Riiklikus Konservatooriumis. Tema õpilaste hulgas on olnud Olga Nurk, Irene Tatar-Kuprianov, Elfriede Uustalu, Sinaida Waki-Bogdanowskaja jt. Silvia Tobias esines üllatavalt palju ka solistina ja ansamblistina. Oli ju harf soolopillina küllaltki harva esinev instrument. Kriitikud ei olnud kiitmisega kitsid.²

Sylvia Tobiasi harfiõhtu Tallinnas 21. X 1931.

Pühavaimu kirikus pühapäeval, 18. skp kujunes haruldaseks muusika-õhtuks. Oleme ju harjunud kirikus peale orelit ainult puhkpillide koore ja viiulit kuulma, aga ei veel

kunagi siinsetes kirikutes harfi- või kandlemängu. Prl. Tobias, kes möödunud kevadel Berliinis konservatooriumi lõpetas, esines esmakordselt kui küpse kunstnik.

Harfimängijaid ja neid instrumente leidub kogu maailmas vähe. Kui tõeline asjatundja mängib sellel pillil, on harfimäng haruldaselt ilus ja kuulata nauditav.

Noor kunstnik on seni kõikjal leidnud sooja vastuvõtu ja ta kunst tunnustamist. Prl. Tobias sooviks meeleldi jääda alaliselt Eestisse, kui peaks selguma siin elatumisvõimalusi.

Tallinnlasil on võimalus kuulda teda 18. okt Pühavaimu kirikus, kus mängib Mozarti C-duur ja Händeli harfikontserte. Kaastegev orelil Paul Pressnikoff.

Prl Tobias on õppinud prof M. Saali juures ja kahel korral saanud Beethoveni stipendiumi osaliseks.

Anton Kasemets kirjutab: *Harf on orientalse päritoluga instrument ja ta tämbriski on orientaalset salapärasust ja unistavust.*

Ta sõrmede tehnika on arendatud oma raske instrumendi täieliku valitsemiseni. Äratõmme on tal kindel ja pehme, ilma rebimise karmuseta, arpedziaatod täidetakse viimistletud ühtlusega, teemade markeerimine (näit. Bachi prelüüdis) sünnib ilmekalt ja kumeralt, glissandod on sujuvad ja vajaduse korral ka täis sära, flažoletid hõljuvad hea kandvusega, sõnaga kõik tehnilised erivõtted teostatakse kindluse ja küpsusega, tänu millele ka raskeimadki ülesanded leiavad lahendust meisterliku enesestmõistetavusega.

Irina Kuprianov oli oma õpetajale vääriliseks partneriks.

Oma kontserdi kava olid kunstnikud koostanud hea maitsega ja vaheldusküllase mitmekesisusega, alates klassikutest ja lõpetades modernistidega. Neist osutusid menukaimaks muidugi sellised, kus harfi omapäraseid kõlaefekte ja tehnilisi võtteid on suu-

rema oskuslikkusega ära kasutatud, nagu Daquini graatsiline "Kägu" efektse flazolettide mänguga, Tournieri groteskne "Maagiline linnupuur", Debussy omapärased tantsud, eriti "Danse profane" – kõik kahele harfile.

Silvia Tobias tegeles palju oma isa loomingu tutvustamisega. Ka Eduard Tubinaga oli tal kirjavahetus, kus muu hulgas arutati Rudolf Tobiasi prelüüdide orkestreerimist. Tubin kirjutab 1938. aastal:³

V.a. prl. S. Tobias!

Suurim tänu Teile nähtud vaeva eest. Valisin välja ühe fuuga juurde sobiva prelüüdi ja orkestreerin seda praegu. Need prelüüdid on kõik väga ilusad ja ma imestan, miks meie organistid neid senini nii vähe on mänginud.

Olen selle nädala lõpul Tallinnas. Katsun siis Teiega ühendust saada, et läbirääkida mõningate R. Tobiasi teoseid puudutavate küsimuste üle, mis mind väga huvitavad.

Parimate tervitustega
Eduard Tubin

1972. aastal õnnestus pensionile jäänud Silvia Tobiasel lahkuda Nõukogude Eestist ja minna oma õdede juurde Ameerika Ühendriikidesse. Ka seal jätkas ta kontserttegevust. 1973. aastal andis ta kontserdi New Yorgis CAMI Hallis. Järgnesid veel mitmed esinemised solistina, kuni haigus ta koduseinte vahele sulges.

Õed Silvia Tobias, Helen Tobias-Duesberg ja Beatrice Schaubler-Tobias elasid New Yorgis ühes majas. 28. detsembri varahommikul 1985 puhkes korteris tulekahju. Ajalehesõnum teatab kuivasjalikult:⁴

Washington Heights'is puhkes tulekahju kell 5.16 Sylvia Tobiasi (74) ja tema õe Helen Duesbergi (66) esimese korruse korteris Sickles Avenue 25. Magamistuba oli täielikult leekides, kui tuletõrjujad kohale jõudsid.

Duesberg pääses tulest, kuid sai vingumürgituse. Tobiasi keha leiti magamistoast. Duesberg ja teine õde Beatrice Schaubler, kes samuti elab selles majas, olid šokis.

Silvia Tobiasi leinatalitus toimus New Yorgis Pauluse eesti kirikus 1986. aasta jaanuaris.

Rudolf Tobiasi viiest lapsest noorim, tütar Helen Tobias-Duesberg sündis 11. VII 1919 New Yorgis, ta on organist ja helilooja, õppinud Tallinna Konservatooriumis, Berliini muusikaülikoolis, New Yorgi Guilimanti orelikoolis ja Manhattani muusikaülikoolis. Viimases töötas ta ise õpetajana, tegutsedes pidevalt ka organistina. Tema looming lähtub peamiselt klassikalistest eeskujudest, kuid on mõjutatud ka eesti rahvamuusikast. Olulisel kohal on 1978. aastal loodud Reekviem.

¹ Sirp ja Vasar 24. V 1968

² Rahvaleht 18. XII 1939.

³ ETMMi fond, M 312.

⁴ Daily News 29. XII 1985.

MUUSIKAD VILJANDIS

Suvi

N 05.06. kl 19 Pärimusmuusika Ait (väike saal)
ALBAN FAUST (torupill, nyckelharpa, Roots)

R 06.06. kl 17 Pärimusmuusika Ait
SILVI VRAIT & SÕBRAD
«Eesti muusika läbi aegade»

L 07.06. kl 18 Jaani kirik
**TÖNIS MÄGI,
OLEG PISSARENKO,
AHTO ABNER**

E 14.07. kl 20 Pärimusmuusika Ait
RANAS – DUO PORTENO DE TANGO
(Argentiina)

K 16.07. kl 20 Pärimusmuusika Ait
CRISTAL HARMONY (Venemaa)

R 08.08. kl 20 Pärimusmuusika Ait
**SERGIO BASTOS &
RAIVO TAFENAU KVINTETT**

Kontsertide pääsmed eelmüügis PILETILEVIS ja STATOILIS.
INTERNETIS: www.piletilevi.ee (Muusika Viljandi Büroo)
INFO: www.nadal.viljandi.ee; www.viljandimaa.ee/vanamusa;
www.folk.ee

MuusikaSündmus
toetajad/koostööpartnerid:

SAKSA KULTUURIKEVAD
VILJANDI METALL
MIVAR
PRINT BEST TRÜKIKODA
ANTILA
Kultuuriministeerium
SEB
PILETILEVI

Eesti Muusikanõukogu üldkoosolek

15. aprillil toimus Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia iga kahe aasta tagant läbi viidav Eesti Muusikanõukogu üldkoosolek. Koosoleku päevakava sisaldas EMNi uue juhatuse valimist, aruandeid viimastel muusika-aastatel toimunud ning ettekandeid Eesti muusikaelu võimalustest ja probleemidest.

Üks osa ettekandeid käsitles Euroopa Liidu struktuurifondide ja programmide rahastamisvõimalusi. Neid teemasid avasid **Karel Zova** Eesti Instituudist ja **Marge Kliimask** Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse regionaalarengu divisjonist. **Madli-Liis Parts** ja **Aivar Tõnso** tutvustasid eelseisva hüdprojektiga "Tallinn – kultuuripealinn 2011" seonduvaid võimalusi.

Peep Lassmann andis ülevaate Eesti Muusikanõukogu tegevusest aastatel 2006–2007. Eesti Muusikanõukogu juhatuse liikmed osalevad paljudes otsustuskogudes, nagu Kultuurkapital, Kultuuriministeeriumi komisjonid, kutsenõukogud, loomenõukogud, koolinõukogud, samuti Kultuuriministeeriumi ekspertprogrammides. EMNi juhatus nõustab vajaduse korral ka Kultuuriministeeriumi erinevaid programme. Eesti muusikaelu arengut neil aastatel analüüsid ütlis **Peep Lassmann**, et eesti muusika maastik tundub olevat hästi välja kujunenud, muusikaelu on mitmekesine ja eesti muusika saavutab järjest rohkem rahvusvahelist kõlapinda. Oleks vaja statistikat, kui palju eesti muusikuid elab ja töötab teistes riikides.

Probleemiks on Eesti väike rahvaarv ja sündivuse langus, samuti rahastamisprobleemid. Murettekitav on ka muusiku elukutse prestiiži langus.

Oluliseks osaks EMNi üldkoosolekul oli vestlusring, mida juhtisid **Toomas Siitan**, **Andres Mustonen** ja **Erkki-Sven Tüür**. Vestlusel osales aktiivselt ka kultuuriminister **Laine Jänes**. **Andres Mustonen** tõi esile muusiku elukutse prestiiži küsimuse ning kõneles probleemidest meediaga. Ta suhtus taunivalt negatiivse ja vähekultuurse teabe rohkusesse ajakirjanduses. **Erkki-Sven Tüür** mainis, et tuleb tegelda haridusküsimustega ning teadvustada seda, et kunsti vallas peituv loovus arendab iga inimest. **Toomas Siitani** sõnul oleks ühiskonnale ehk vaja pakkuda positiivset reetoorikat, n-ö kultuurialast lühiloosungit.

Kultuuriminister **Laine Jänes** mainis, et muusika saab ministeeriumi eraldatud rahast üksteist protsenti ja on eralduste suurusel kolmandal kohal. Ta ütles, et kultuuripoliitika on väga avar ja keeruline valdkond, millega ei peaks tegelema ainult Kultuuriministeeriumi töötajad. Oluline on vastutuse andmine pädevatele inimestele. **Laine Jänes** rõhutas ka Kultuurkapitali olemasolu tähtsust, mida igas riigis ei ole.

Järgnevates sõnavõttudes rääkis **Peep Lassmann** rahvuslikest ja rahvusvahelistest konkurssidest Eestis, **Timo Steiner** kolme kooli, Tallinna Muusikakeskkooli, Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Tallinna Balletikooli ehituse arengutest ning Eesti Muusikakoolide Liidu esimees **Urvi Haasma** muusikalise põhihariduse hetkeseisust.

Koosoleku lõpul valiti Eesti Muusikanõukogu uus juhatus koosseisus **Peep Lassmann**, **Toomas Siitan**, **Andres Siitan**, **Aarne Saluveer**, **Olav Ehala**, **Timo Steiner**, **Jaan-Eik Tulve**, **Jüri Leiten** ja **Urvi Haasma**.

Ia Remmel

Seisatagem Viljandis!

Informatsioonimüra ja halbade emotsioonide kuhja sees elades võib tunduda, et kõik kaunis ja head asjad on elust otsekui pühitud, kuid võin kinnitada, et seisatamine ning kõrvateritamine nende muutumatute väärtuste juures, mis peidus varajases muusikas, võivad meid taas tõelisele elule äratada. Jah, niisama lihtne see ongi – jää vaid seisma, kuulata, fokuseeri oma pilk, proovi unustada mured ja oledki imede maailmas. Maailmas, kus valitseb ilu ja harmoonia, ülevad mõtted, head soovid ja emotsioonid ning meeletu tegutsemisrõõm. Seda viimast saab eriti kogeda Eesti noorte vanamuusikute järjekordses etenduses "Peregrinus", meie juba kuuendas suurprojektkis, kus ooperimootmetega lavastus umbes saja osavõtjaga sünnib vaid kolme päevaga!

Viljandi Vanamuusika Festivali mõttemaailm on alati laste ümber keerelnud, soovime pakkuda eeskätt neile tegutsemisrõõmu ja maailmatasemel kontserte, aga sellest saab mõistagi osa kogu meie kontserdipublik.

Esitleme seekord legendaarse ansambli Hespèrion XX solisti José Miguel Morenot (Hispaania, lauto) ja inglaste The Hilliard Ensemble ja maailmakuulsa seksteti The King's Singers järglast, ansambli Amarcord (vokaalkvintett, Saksamaa). Samuti rahvusvahelise ansambli "alla polacca" (Poola-Saksamaa) haruldase barokktrompeti muusikapidu.

Festival on ikka väärtustanud erilisi hooneid Viljandis. Paar aastat tagasi, kui lõime silla toona veel varemets Pärimumuusika Aida ja linna kultuurielu vahel, on meil nüüd hea meel tutvustada juba valminud hoonet, tema ajalugu, seoseid Viljandiga. Kõike seda vahendab Corelli Consort koos erudeeritud kunstiteadlase Jüri Kuuskemaaga. Eriti hea meel on, et saame kuulata lausa eesti oma barokkmuusikat. **Johann Valentin Mederi**, Eestis tegutsenud helilooja, organisti ning esimese eesti ooperi looja muusika kõlab festivali lõppkontserdil MVSICA LIVONIAE meie parimate vanamuusikute osavõtul.

Viljandi Vanamuusika Festival on eeskätt linna-inimestele. Avaüritus Viljandi järvel pakub vaatamist, *action*'it, võimalust nautida ilusat suveõhtut, koosolemist sõpradega. Põidlad pihku, et peaks ilma, küll siis üllatused **Üllar Saaremäe** juhtimisel ka avalikuks saavad.

Festivali kunstiline juht **Neeme Punder**

VILJANDI XXIII VANAMUUSIKA FESTIVAL

6. – 13. juuli 2008

Kunstiline juht – Neeme Punder
Patroon – Laine Jänes

Pühapäev, 6. juuli kell 21 Viljandi järve rand
AVAKONTSERT-ETENDUS «IGAVENE TEEMA»
Igal kultuuris ja igal ajajärgul on omad kangelased, kes
võidelnud armastuse nimel, headuse eest...

Teisipäev, 8. juuli kell 20 Viljandi Jaani kirik
JOSÉ MIGUEL MORENO (vihuela, barokk-kitarr,
Hispaania)
Tänapäeval ajalooliste näppepillide tunnustatuim
spetsialist maailmas, teinud koostööd Teresa Berganza ja
ansamblite Hespèrion XX, La Romanesca, Orphèna
Lyra jt.

Kolmapäev, 9. juuli kell 19 Viljandi Jaani kirik
AMARCORD (vokaalkvintett, Saksamaa)
Kõrgtasemel vokaalkultuur Saksamaalt, tihtilugu
võrreldakse viisikut inglaste *The Hillard Ensemble* ja
maailmakuulsa sekstetiga *The King Singers*.
Kontserdil kõlavad renessanssiaja madrigalid.

Neljapäev, 10. juuli kell 18 Pauluse kirik-Ugala teater
PEREGRINUS (Palverändurid).
Noorte vanamuusikute projekt. Ligi 100 noort ja
sajanditega testitud muusika...

Reede, 11. juuli kell 19 Pärimusmuusika Ait
Ansambel «**alla polacca**» (Poola-Saksamaa)
Si suoni la tromba – muusikapidu hõbedase hääle ja
brillantse trompetiga.

Laupäev, 12. juuli kell 19 Pärimusmuusika Ait
CORELLI CONSORT, barokkansambel ajastu pillidel
„Üksinduse võlud”
Kaastegev kunstiajaloolane Jüri Kuuskemaa, kes räägib
Viljandi mõisast ja Kirsimäe aidast, millest tänaseks on
saanud Eesti Pärimusmuusika Keskus

Pühapäev, 13. juuli kell 16 Viljandi Pauluse kirik
Festivali lõppkontsert
MVSICA LIVONIAE
Muusika 17. sajandi Liivimaa Hansalinnades.
Barokkorkester ja solistid.
Kõlab J.V. Mederi ja tema Liivimaal tegutsenud
kaasaegsete vaimulik ja ilmalik muusika.

FESTIVALI KONTSERDID TEISTES LINNADES
E 07.07. kell 19 **JOSÉ MIGUEL MORENO** –
Pärnu Raekoda
N 10.07. kell 19 **AMARCORD** – Tallinna Raekoda
N 10.07. kell 19 «**alla polacca**» – Tartu Athena Keskus

Festivali pääsmed hinnaga 60 – 175 krooni eelmüügis
Piletilevi müügipunktides alates 1. juuni 2008.
Korraldusinfo: 5665 9257; www.viljandimaa.ee/vanamusa
www.nadal.viljandi.ee

Viljandi XXIII Vanamuusika Festivali toetavad:
Viljandi LV, VOL, Eesti Kultuurkapital,
Hasartmängumaksu Nõukogu, Kultuuriministeerium,
Saksa Kultuurikevad, Hispaania Suursaatkond,
Print Best Trükikoda, Sakala.

Puhkpilliorkestrid võistlesid Tallinnas

30. märtsil mängis Estonia kontserdisaali laval järgemööda üheksateist puhkpilliorkestrit – toimus II Eesti puhkpilliorkestrite turniir.

Võistlejaid hindas rahvusvaheline žürii koosseisus Joop Boerstoel (Holland), Janis Purinš (Läti) ja Vygantas Rekačius (Leedu). Võitjatele pani auhinnaks välja kinkekaardid IS Music Team.

Silma hakkas, et enamik osalenud orkestreid oli väljastpoolt Tallinna: Tartust, Kadrinast, Tapalt, Türiilt, Raplast, Keilast, Saue, Kuressaarest ja mitmest kohast Lõuna-Eestist. Huvitaval kombel on Eesti puhkpilliliikumine juba Väägvere pasunakooriga alates just lõuna pool aktiivsem olnud ning ka selleaastasel konkursil läks kolm auhinnalist kohta Lõuna-Eestisse.

Konkursi korraldaja, Eesti Puhkpillimuusika Ühingu vastutav sekretär **Valdo Rüütelmaa** ütles, et osalejate arv oli peaaegu maksimum võimalikust – rohkem kui kakskümmend orkestrit poleks ühele päevale mahtunud ning nii palju neid ka registreerus, kuid üks võistleja jäi viimasel hetkel tulemata.

Üheksateist osalenud orkestrit on umbes viiendik Eesti Puhkpillimuusika Ühingu liikmesorkestritest (EPÜSe kuulub 104 puhkpilliorkestrit, kokku on neid Eestis ca 110). Kas selle viiendiku põhjal saab ülevaate eesti puhkpillimuusikast 2008?

Võib öelda, et konkurss annab ülevaate Eesti puhkpilliorkestrite praegusest paremusest – võistlema tulevad enamasti ikka orkestrid, kes on hetkel heas seisus. Ning kuna dirigent valib tasemerühma ise, on ka selgelt näha, kuidas ta oma orkestri võimeid momendil hindab.

Miks hindasid Eesti orkestreid ainult välismaalastest žüriiliikmed?

Et žürii oleks absoluutselt erapooletu, oleme juba kolmandat aastat kasutanud konkurssidel ainult väliseksperthe, rahvusvaheline žürii on end väga hästi õigustanud.

A-grupi võitja, Tallinna G. Otsa nimelise Muusikakooli puhkpilliorkester. Orkestri ees dirigent Hando Põldmäe.

Kas korraldaja jaoks oli konkursil ka ülalatusi?

Ükski konkurss pole ettearvatav. Ka seekord ei osanud võitjaid ennustada. A-grupi orkestrid olid väga kõrgel tasemel, kuid ootamatult tugevad orkestrid mängisid ka B-grupis. Esimest korda ei jäänud seekordsel konkursil (konkurss korraldatakse alates 2005. aastast) ükski osa võtnud orkester ilma tasemediplomita – kõik orkestrid said vähemalt pronksdiplomi punktid. Selle üle on väga hea meel!

Kas puhkpillimuusika on Eestis populaarne?

Ütleksin, et see on tõusuteel. Orkestreid tuleb järjest juurde ning enamuses kohtades jätkub ka huvilisi ja õpilasi. Mu endagi praktika on, et pilli õppida tahtjaid on rohkem, kui muusikakoolis õpetada jõuan.

Ka orkestrikonkursid on väga suur stiimul – enamikule orkestritele pole Estonia kontserdisaalis mängimine sugugi igapäevane võimalus. Rõõmu teeb, et sel aastal oli publikut saalis märkimisväärselt rohkem kui eelnevatel aastatel.

Valdo Rüütelmaad küsitles Kaie Tanner

EESTI PUHKPILLIORKESTRITE TURNIIRI 2008 TULEMUSED

A-grupp

I koht – Tallinna G. Otsa nimelise Muusikakooli puhkpilliorkester, dirigent Hando Põldmäe

II koht – Eesti Noorte Puhkpilliorkester, dirigendid Ott Kask ja Harry Illak

III koht – Lõuna-Eesti Noorte Puhkpilliorkester, dirigendid Aavo Ots ja Priit Sonn

B-grupp

I koht – Wõro Fanfare, dirigendid Aavo Ots ja Priit Sonn

II koht – Tallinna Tuletõrjeühingu puhkpilliorkester, dirigent Kalev Kütaru ja Keila Linnaorkester, dirigent Valdo Rüütelmaa

C-grupp

I koht – Pühajärve-Rõngu puhkpilliorkester, dirigent Arno Anton

II koht – Kuressaare Linnaorkester, dirigent Matis Männa

III koht – Põhja-Eesti Pimedate Ühingu puhkpilliorkester, dirigendid Vello Loogna ja Jaan Linde

Pärimusmuusika akadeemias

Erinevates Põhjamaade muusikakõrgkoolides on klassikalise muusika kõrval pärimusmuusika õpetusega tegeldud juba aastakümneid. Eestis on pärimusmuusika õpetus Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Praeguseks on pärimusmuusikaõpe EMTAs juba aasta aega edukalt toimunud. Esimesi kogemusi ja muljeid jagasid kaks pärimusmuusika osakonna tudengit **Mart Jürisalu** ja **Paavo Piiparinen**.

Kuidas on esimene õppeaasta läinud? Kas mõtlemises on seoses pärimusmuusikaga tegelemisega toimunud ka muutusi?

Mart Jürisalu: Esimene aasta on läinud hästi. Palju on aineid, mis avardavad silmaringi: muusikaajalugu, sissejuhatus filosoofiasse, sissejuhatus kultuurilukku, etnomusikoloogia... Olulisel kohal on ka keeleõpe; kõvasti treninime inglise keelt, veel on võimalik õppida saksa, itaalia ja prantsuse keelt. Akadeemia lubab võtta piisavalt lisaineid, mille eest tuleks muidu korralikult maksta. Tänu professor Anto Petile, kes õpetab vaba improvisatsiooni, on toimunud muutusi ka muusikalises mõtlemises.

Paavo Piiparinen: Eesti pärimusmuusikaga ma enne akadeemiat eriti palju tuttav ei olnud, kuid nüüd, õppeaasta möödudes olen saanud hulgaliselt lisateavet. Eriti regilaulu osas ja samuti ka setu laulud on nüüd tuttavamad. Solfedžos laulude analüüsi tehes on tuttavaks saanud ka teiste Läänemere maade rahvaste muusika. Muusikaline mõtlemine on kahtlemata muutunud, sest silmaring laieneb järjest.

Mida nõuti sisseastumiseksamitel? Kui palju see erines sellest, millega olite oma muusikuteel varem kokku puutunud?

M. J.: Olen Otsa kooli lõpetanud ja mulle olid ülesanded kerged. Meil ongi see suund, et solfi pärast keegi veel ukse taha ei jää. Uuriti ka seda, mis põhjusel selle eriala valisin.

P. P.: Katsed olid solfedžos, muusikateoorias ja pillimängus. Samuti pidi näitama seda, mis suhe on laulmisega, ja paar laulu laulma.

Mille järgi tegite valiku pärimusmuusika-

Sisseastumiskatsed EMTA pärimusmuusika erialale toimuvad 27. juunil kell 10.00. Dokumente saab sisse anda 12. – 26. juunini ning lisainfot EMTA koduleheküljelt www.ema.edu.ee ja tuulikki@urakaru.com. Alates 2009. aasta sügisest avavad EMTA ja TÜ VKA ka ühise pärimusmuusika magistratuuri.

õppe kasuks akadeemias?

Olete ju varem hoopis teises stiilis muusikat mänginud.

M. J.: Ammu oli plaan õppida midagi etnoloogia-folkloori alalt.

P. P.: Pärimusmuusika osa muusikas on tegelikult väga suur. Neid teadmisi saab kasutada kunstmuusikas kui ka näiteks džässis.

Kas tunnete sealses õppes ka millestki puudust?

M. J.: Tulevikus võiks olla mõni välisõppejõud.

P. P.: Puudust tunnen ainult ajast – ööpäev võiks olla pikem.

Millised ained on tunniplaanis? Kes on õpetajad? Missuguseid huvitavaid muusikalisi eeskujusid olete leidnud?

M. J., P. P.: Õppeainetest võiks mainida sissejuhatust eesti rahvamuusikasse (Urve Lippus ja Janika Oras), regilaulmise stilistikat, praktilist regilaulu (Veljo Tormis), pärimusmuusika teooriat ja solfedžot (Žanna Pärtlas), etnomusikoloogia aluseid (Žanna Pärtlas ja Triinu Ojamaa), pillide tundmist (Tõnu Kõrvits), improvisatsiooni (Anto Pett) ja väikekannelde tutvustust (Tuule Kann). Erialapille annavad Robert Jürjendal ja Tarmo Kivisilla, ansamblit Toomas Torop ja Tuulikki Bartosik. Ja siis veel üldained: ohtumaade muusikaajalugu professor Toomas Siitaniga jne. **P. P.:** Selle aastaga olen tutvunud näiteks rootsi rahvamuusikaga ja püüdnud se-

da kitarril esitada. Rootsisis on väga võimsad kitarrigurud ja nende mänguvõtteid õppides ei arene mitte ainult tehnika, vaid ka mõtlemine kitarrimängust üldse.

Järgmistel aastatel on ehk võimalus ka nende käe all õppida. Meil Eestis kiidaksin muidugi kitarrist Robert Jürjendali, kes on väga erudeeritud muusik.

M. J.: Õppeainetest lisandub järgmisel aastal helilooming. Keda huvitab õppekaava täpsemalt, see leiab selle EMTA kodulehelt liikudes õppimine-õppekavad-bakalaureuseõpe-pärimusmuusika.

Miks on pärimusmuusika teile oluline ja miks peaks seda väärtustama?

M. J.: Nagu ütles klassik: "Kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta."

P. P.: Rahva traditsioone on vaja hoida ja seda ka muusikas. Soovitsin ka teistel muusikutel kas või natukenegi pärimusmuusikaga tutvuda, need teadmised ainult rikastavad.

Astrid Böning

Viljandi Kultuuriakadeemia pärimusmuusika eriala vilistlane

TULE ELLERI-KOOLI ÕPPIMA!

Erialad:
klaver
orel
keelpillid
klassikaline kitarr
puhkpillid
löökpillid
akordion
klassikaline laul
koorijuhtimine
kompositsioon/muusikateooria
Pop-jazzmuusika erialad:
klaver
kitarr
laul
puhkpillid
löökpillid

Ootame põhikooli ja gümnaasiumi lõpetanuid

Konsultatsioonid 25.06.08 alates kella 11
Vastuvõtuksamid 26.06. - 27.06.08

Heino Eller
nimeline
Tartu
Muusikakool

INFO
www.tmk.ee

Esimene Pärnu viiuldajate konkurss

Tänavune kevad on olnud noortele muusikutele vägagi sportlik ja adrenaliinirohke: kui Tallinnas võistlesid pianistid ja Tartus puhkpillimängijad, siis Pärnus toimus 7.–10. maini esimene viiuldajate konkurss, millest võttis osa seitse EMTA tudengit. Pärnu Filharmoonia ellu kutsutud konkurss toimus kahes voorus ning finaali ehk lõppkontserdile pääses kolm mängijat, et Pärnu Linnaorkestriga Jüri Alperteni juhatusel näidata oma tehnilisi oskusi ja muusikukvaliteeti Mozarti viiulikontserdis ning oma näge-

must nüüdismuusikast Eino Tambergi spetsiaalselt selleks konkursiks loodud teoses "Viiuli mängud orkestriga". Seega olid kõik kolm finalistit sisuliselt Tambergi teose esmaesitajad, seda enam, et teose algustaktid eeldasid ka solistipoolset improvisatsiooni.

Viiuldajaid hindas väga mitmekesine žürii koosseisus helilooja Eino Tamberg, muusikakriitik ja Eesti Muusika Infokeskuse direktor Evi Arujärv, flötist ja Eesti Kontserdi produtsent Neeme Punder, Rahvusoper Estonia SO kontsertmeister

ja TMKK viiulipedagoog Toomas Nestor ning tsellist ja muusikakriitik, žürii esimees Toomas Velmet.

Esimese konkursi võitjaks kuulutati **Mari Targo**, kes pälvis veel preemia Tambergi teose põnevaima esituse eest ning Eesti Kontserdi ja Pärnu Linnaorkestri eripreemiad, milleks on esinemisvõimalused järgmisel hooajal. Teise koha vääriks tunnustati **Danae Taamal**, kellele omistati ka Pärnu Filharmoonia eripremia. Kolmanda koha sai **Kristiina Koströkina**.

Suure-Jaani vald

Heliloojatele
Kappidele
pühendatud

XI M U U S I K A F E S T I V A L

Alustame suve Suure-Jaanis

15.–23. juuni 2008

Festivali
kunstiline juht
professor Andres Uibo

E. Kapp ooper "LEMBITU" | Orff "CARMINA BURANA"
MÄE JA THULE LOOD | PUHKPILLISÜMFOONIKUD
ARSISE KELLADE ANSAMBEL | WROCLAWI SÜNAGOOGI KOOR jpt

www.concert.ee Tel 614 7734, 53 321 335

EESTI

Erich Loit 80

“Viul väärrib au sisse tõstmist. Väga tähendusrikas oli, et õpetaja Laur kinkis Arnole just viuli. Mida paremat võiks kinkida tänane õpetaja?” Nõnda ütles Ernesaks.

See käib otseselt sinu kohta, auväärt juubilar Erich Loit. Sina olid see õpetaja Laur, kes pani tänased Arnod viulit mängima.

Eesti Noorte Viuldajate ansambel, mille sa löid ja mille eesotsas sa kolm aastakümnet tegutsesid, andis kontserte nii Eestis kui ka Lätis, Soomes, Venemaal. Oma asjatundliku õpetuse ja kirgliku entusiasmiga suutsid sa sütitada sadu eesti lapsi, olles neile autoriteediks. Tõised argipäevad muutsid sa meeldejäävateks pidupäevadeks.

Paljudest ansambli liikmetest on võrsunud tänapäeval professionaalsed ja tunnustatud muusikud, nende hulgas Paul Mägi, Andres Mustonen, Mari Tampere, Kirsti Kuusk, Arvo Leibur, Mail Sildos, Marika Vihermäe, Jüri Kruus, Mirjam Kerem, Mari

Aasa, Paul Himma jt.

David Oistrahh, veetes oma suved Pärnus, on andnud Eesti Noorte Viuldajate ansamblile kõrge hinnangu. Ta pidas lausa unikaalseks nähtuseks, et selline lastekollektiiv üldse olemas on siin väikeses Eestis. “Suurepärase noorte ansambel, andekad lapsed, võimekas dirigent,” kirjutas orkestri külalisraamatusse Aram Hatšaturjan. Positiivseid hinnanguid külalisraamatusse on andnud Dmitri Kabalevski, ESME president professor Gallaway Austraaliast ja mitmed teised väljapaistvad maailmamuusikud.

Erich Loit on õppinud Tallinna Muusikakoolis ja konservatooriumis alti. Pool sajandit töötas ta Estonia teatri orkestris. Paralleelselt teatritööga oli ta pedagoog Tallinna Muusikakeskkoolis. Erich Loit töötas kümme aastat teadurina Teatri- ja Muusikamuseumis, tema sulest on ilmunud väärtuslik õpperaamat muusikainstrumentidest ja orkestritest. Erich Loidi abistavat kätt on olnud tunda laulupidudel. Ta

on pälvinud teenelise kunstitegelase auni-
metuse, Eesti Rahvamuusika ja Rahvatantsu Seltsi aumedali “Höbesõlg” ja Eesti Vabariigi presidendi IV klassi ordeni.

Oled olnud armastatud ansamblijuht, andunud muusik. Loitku veel tuli kaua sinu tõrvikus.

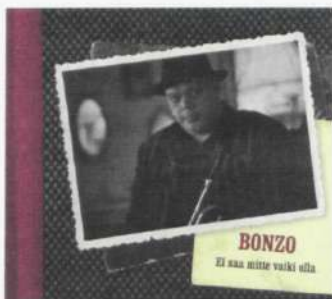
Aino Merila
klaveripedagoog

Erich Loit ja tema Noorte Viuldajate ansambel.
FOTOD ERAKOGUST

Ei saa mitte vaiki olla. Bonzo.

Tulsa TULCD-002

Bonzo värskem album üllatab juba enne kuulamist. Plaadiraamatu saatetekstidest, vanadest fotodest ja valdavalt ärkamisaegsete heliloojate tutvustusest õhkub suurt austust eesti muusika traditsioonide vastu, mõjudes (loomulikult plussmäärgilise) anakronismina eesti muusika noorema põlvkonna tegemiste taustal, kus suur osa aurust kulub sellele, et omal äraspidisel moel tõestada kuulumist ükskõik kuhu, aga mitte siia maale.

Samasugune respekt on tuntav ka Bonzo ja tema sõprade tõlgendustes lauluvaramust, kuhu kuuluvad “Ei saa mitte vaiki olla”, “Kaunimad laulud”, “Sind surmani”, “Hoia, Jumal, Eestit”, “Eesti lipp”, “Koit” ja mitmed teised eelkõige laulupidudel omaseks muutunud laulud, mis on saanud Bonzo varasematelt plaatidelt tuttava koduse, leebe ja südamliku kõla. Kitsarinnaline koorijuht võib ju pahandada, miks neljahäälsed koorilaule ühehäälselt ja kummaliste pillide (bandžo, lap-steel, pedal-steel jne) saatel esitatakse, kuid tegelikult on see just suurim kompliment, mida sellele muusikale teha saab. Ärkamisaegsed laulud on oma materjali ja kompositsioonitehnikate poolest üsna lihtsakoeline kraam, millele annab näo ja sisu alles valmistunud, teksti mõistev ja mõtestav esitus, ükskõik kas mõne taidluskoori või eesti ühe isikupärase ma laulja poolt.

Kui millegi üle nuriseda, siis selle üle, et nii mõndagi laulu oleks võinud veidi pikemalt arendada ja rohkem reharmoniseerida. Ilmselt takistas seda tegemast mainitud respekt rahvuslike klassikute vastu, kuid nii oleks Bonzo selgelt tuntav isiklik lähenemisviis rohkemgi nähtavale tulnud. Minu lemmikud on

need paar lugu, kus partituur on kinni pandud ja oma teed mindud – “Meil aiaäärne tänavas”, mis kõlab, nagu see oleks salvestatud mõnel uimasel pärastlõunal kusagil biitnike kohvikus, ja Peep Sarapiku “Ta lendab mesipuu poole”, olemuselt ehtne pop-ballaad, mida millegipärast lauldakse vaid kooris ja peamiselt laulupidude aegu.

JOOSEP SANG

Kogutud rikkus. Tanel Ruben (feat. Kristjan Randalu & Kadri Voorand).

AVA Muusika 006

“Kogutud rikkuse” suurim üllataja polegi ehk selle autor ja eestvedaja Tanel Ruben – temalt võis nii head plaati juba ennustada. Aga nelja loo vokalist Kadri Voorand on hea uudis: meil on nüüd oma vaat et mustanahalise diiva hääletüübiga lauljanna. Mõnus madal tämber, isiklik ja enesekindel tunnetus, sujuv scat. Tema kirjutatud eestikeelseid laulusõnad on luule ning plaadi nimilugu on üks parimaid armumise kirjeldusi eesti laulusõna ajaloos. Fraseerimine ja kohati muusikast eraldi kippuvad rõhud võivad keeletundlikku kõrva häirida, aga mitte liialt. Rubenil on vedanud, et ta Vooranna leidis – olnuks jube igav, kui “Paremast kirjutat pikema rea” asemel oleks olnud lihtsalt “Jõuluaeg on käes” nagu Ruben loo algul nimetas.

Aga kõige selle juures on vokaal siiski “Kogutud rikkuse” külaline ja paar plaadi põnevamat lugu on instrumentaalid. Eelviimane “Snake Song” näiteks, kus eriefektid ja vabal käigul metsikutele teedele lubatud muusikute mäng sulavad kokku tihedaks džunglaks, kust

vonkleb täiesti kuuldavalt läbi madu. Trummarist heliloojal tulevad minu arvates paremini välja vonkuma võtma rütmiga lood (klubijatsu projekt koos lauljatar Victoriaga aastast 2003 näitas, et Ruben suudab teha väga head tantsumuusikat). Plaat rokib esimese looga imehästi käima ja kulmineerub kaheksaminutilise “Kogutud rikkuse” ja selle otsa särtsatava scat’iga “+33 kraadi”. Aeglased “Tasa” ja “New Start” pakuvad vähe uut, aga sobivad mahedaks pärastlõunaseks kuulamiseks.

Ruben on suurepärane trummar, eriti just ansambli mängija ja jatstrummi sahistajana, seega sobib harjakesega kaanefoto (Herkki-Erich Merila) ka sisuliselt. Ja ka arnanzeerijana on ta üha tugevam, mida tõestavad kõige paremini ehk plaadi eestikeelse lood, tegelikult üpris keerulised, aga sujuvalt vulisevad. Suure panuse annavad ka tipp-tasemel eesti jatsmuusikud, eriti Kristjan Randalu, Taavo Rimmel ja Raivo Tafenau.

MELE PESTI
ajakirjanik

Kohtumine. Picante.

Picante & Väike vanker OÜ

Nelik nimega Picante kujutab endast, nagu nimigi ütleb, pikantset muusikaelamust, mis on huvitav ja eriline, kuid ei pruugi samas kõigile meeldida. Juba kuus aastat koos tegetsenud ansambel jõudis lõpuks äratundmisele, et käes on õige aeg esimene heliplaat salvestada. Seda tehti ühel eelmise aasta novembrikuu õhtul Tallinna Linnateatri kammerisaalis ning kontsertülevõttest sai pilkupüüdvast ümbrises helikandja.

Plaadi nimi on “Kohtumine”, sest solist Ivi Rausi hinnangul on see tõenäoliselt paljudele esmakoh-

tumine ansambli muusikaga. Lauljatar sõnul on tegemist rõõmsameelse ja päikeselise muusikaga, mis peaks tõstma kuulaja pehmelt maast lahti ning andma jõudu särada isegi siis, kui päikest hetkel ei näe. Plaadil kõlavad Uno Naissoo, Ülo Vinteri, Valter Ojakäär, Arne Oidi ja Rein Rannapi aegumatute lugude põnevate seadete kõrval ka Picante liikmete omaloomingulised palad ning paari välisautori viisid. Laulud on tuntud ja tuttavad, kuid Picante esitab neid erilises jazzilikus võtmes. Ansambli pianist Risto Laur, trummar Eno Kollom, elektrilist kontrabassi mängiv Tõnis Tüür ja külalisena salvestusel kaasa teinud Loit Lepalaan (flüügelhorn, trompet) moodustavad kokku nauditavat terviku. Ka mitmel lauluvõistlusel edukalt esinenud solist Ivi Rausi on vaieldamatult karismaatiline kuju. Talle on omane veidi teatraalne laulumaneer ning loo sõnumi sügav läbielamine. Samas häirib pisut Rausi kummaline artikulatsioon ning jazzmuusika jaoks kohati liiga sirge ja terav hääletämber, seda eriti falseti kasutamisel. Rocca al Mare kooli kaunite kunstide õppetooli juhataja ja muusikaõpetajana töötava lauljatar vaimsed ja ka muusikalised rännakud on saanud parima väljundi tema omaloomingulistes lauludes “Kummardus” ja “Valge vihmarvari”.

MARGE LUMISALU
muusikakriitik

Armastuslaul rändlinnule. Ajavares.

Ajavares

Vaid poolteist aastat koos muusitseerinud Ajavares koondab endas kuue noore ja andeka muusiku mõtteid, tundeid ja otsinguid. Lisaks lauluvõistlusel “Kaks takti ette” ja kultusbändi The Sun taustalauljana

endale kuulsust kogunud solist Marvi Vallastele teevad Ajavarese kaasa mitmete laulude autor, eesti üks väheseid naiskontrabassiste Mingo Rajandi, trompetit ja flüügelhorni mängiv ning tekstidele viise sepiitsev Teet Raik, samuti plaadil heliloojana kätt proovinud kitarrist Paul Daniel, mitmetes pop- ja jazzprojektides kaasa tegev paljulubav trummar Ahto Abner ning saksofonist-klarnetist Danel Aljo.

Ootuspäraselt on plaadilt kostev muusika äärmiselt mitmetahuline, üllatusti pakkuv ning kaasa haarav. Eelmainitud nimed kõnelevad juba enda eest – sellistelt omanäolistelt ja ilmselgelt andekatelt noortelt ei saagi ju oodata midagi tavapärasest või igavat. Olgugi et enamik plaadil kõlavatest lugudest on pigem rahuliku ja mõtliku alatooniga, ei puudu nendes see mõnus “kiiks”, mis teeb ansambli loomingu eriliseks ja nauditavaks. Isegi luuleklassikute Hando Runneli, Juhan Liivi ja Doris Kareva tekstidele kirjutatud palad on nooruslikult eksperimenteerivad ja nüansirikkad, tekitamata samas võõristust.

Ajavarese suur trump on üleni eestikeelne sisu. Marvi Vallaste suudab oma varjundirikka häälega edastada lugude sõnumit, mida omakorda toetab vokaalil esiplaanil olla lubav kokkumäng. Mainimata ei saa jätta ka lihtsat, kuid maitsekat plaadiümbrist, millelt saame teada ajavareste moto: *Muusika – nagu varesedki – sööb kõike: naeru, pisaraid, sõprust, viha, armastust. Ja – nagu varesedki – tahab teha end kuuldavaks.*

MARGE LUMISALU

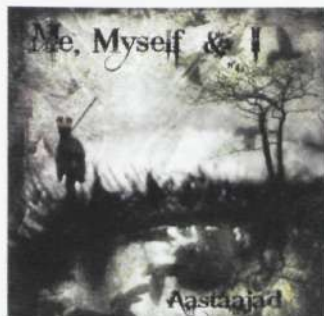
Meaning of the Party. The Dynamite Vikings.

Elwood Muusik Elwood 047

Progressiivsed jazzrocki viikingid

peavad pidu. Kümne seilamisaja jooksul on läbitud sadamad “Vikings” ja “Search for Happiness”, nüüd siis kolmas plaat ehk port nimega “Meaning of the Party”. Mida peol pakutakse? Kitarrist Jaak Sooäär (enamike lugude autor) ning tema kamraadid, rootslasest kontrabassist Thommy Andersson ja taanlasest trummar Karsten Mathiesen kannavad alustuseks, apetiidi tõstmiseks, lauale palakese pardihõrgutist – “Donald Is Back in Town”. Vigurkitarr serverituna klõbisevate kontrabassikeelte ja täidetud trummidega. Mekib hüva. Ja ka edasi ei tule maitsvatest paladest puudu. Olgu selleks siis iidne retsept “olla või mitte olla” gruuvivas kastmes ehk “21st Century Hamlet”, funky-ilmast pärit “Ten Little Funky Vikings”, punkiv niimilugu, robotlik “Jaakology” või ulmelised, elektroonika võimalusi demonstreerivad “Getting Closer” ja “Second Chance” ehk dünamiit-viikinginaudid kosmoses. Reegleid ei seata, huumorist ja fantaasiast meestel puudu ei tule ja ma ei imestaks, kui järgmisel plaadil saaks kuulda pala näiteks dünamiit-emiirist Ostap Suleiman Berta Maria Bender Beist ja tema vallutusretkest Kopenhaagenisse, kättemaksmuks taanlastele prints Hamleti hulks ajamise eest. Purjed üles!

MEELIS HAINSOO muusik

Aastaajad. Me Myself & I.

Heliad Records001

Me, Myself & I võrdub rokkar Tarvo Valm. Nii oli see tosinkond aastat tagasi, kui härra multiinstrumentalist bändi esimesel üllitsel laulis ja kõik pillid sisse mängis, nii on see

suuresti ka praegu. Maestro teeb muusika, laulab ja mängib kitarril, ent teised instrumendid on ta usaldanud häädele sõpradele. Nii mängivad kaasa veel Silver Suu kitarril, Joel Berg (Blind) bassil ja Meelis Kasepalu (Super Slinky) trummidel. Üks suur muutus veel – laulud on eesti keeles. Jah, siiani vaid inglise keelt pruukinud Valm nägi enda sõnul kurja vaeva, et emakeel lauldes helisema panna, ent see vaev on ennast ära tasunud. Oma panus ilusasse keelekõllasse on ka tuntud rockpoeetil ja -lauljal Mart Kalvetil (Taak), kelle abiga on esialgselt ingliskeelsest poeesiast saanud emakeelne lauleldus. Selle eest, et sõnum helide merre ära ei upuks, on hoolt kandnud Kristo Kotkas.

Jõulised kitarririfid, nukravõitu meloodiad ja lood elust enesest, selle tumedama poole pealt. Laulud lihtsatest asjadest, nii lihtsatest, et muutuvad juba keeruliseks. Pidud ja meeleheide, üksindus, silmitu taevast. Looritatud päikesekiirena valgustab korraks pilvealust maailma ballaad koos Lea Liitmaaga ja siis jälle kriiskav kitarr, trots, bravuuri taha peidetud masendus, äng, mida tuleb endast tuliveega välja kõrvetada. M, M & I neelab kuulaja pooleks tunniks endasse, raputab, loksutab, sülitab siis välja ja lahkub üksindusse. NB! Soovitatavad aastaajad plaadi kuulamiseks on kevad ja suvi. Päikest!

MEELIS HAINSOO

Specialité Française. Tiit Kalluste Jump Band.

Kallmann Music OÜ KMCD08

Nagu saksa, poola ja loomulikult ka eesti muusika, on ka traditsiooniline prantsuse repertuaar akordionita mõeldamatu. Ilma “mesipuuta” pole raske ette kujutada mitte ainult

šansoone ja musette-valsse, vaid ka prantsusepärasest, sageli valsirütmis jazzmuusikat à la Richard Galliano ja Marcel Azzola.

Ka Eestis on akordioniste, kes tegutsevad kohalike traditsioonide, jazzi ja just nimelt prantsuse mõjude kolmnurgas. Üks neist on Tiit Kalluste, kes väljendab oma värskel albumil varjamatut armastust kresotomaatilise prantsuse repertuaari vastu. Plaadil on reas lennukad esitused tuntud šansoonidest, nagu “Sous le ciel de Paris”, “Moulin Rouge”, “Ne me quitte pas” jt. Kuigi pianist Raun Juurika, bassist Taavo Rummeli ja trummar Toomas Rulli saatel salvestatud tõlgendused järgivad peamiselt prantsusepärase jazzi kaanoneid, on muusikud mõne loo puhul nähtavasti tundnud vajadust sageli esitatavaid palu veidi värskendada. Nii kõlab jätkeleemik “Autumn Leaves” (ehk “Les feuilles mortes”) 5/8-taktimõõdus ja teine meelispaala, “C’est si bon” on lahenatud ballaadina. Üks plaadi kenamaid lugusid on selle ainus vokaaliga number. Karolin Kalluste puhtprantslasliku espriga ning hea tuju ja diktsiooniga esitatud “Mademoiselle de Paris” kõlab täpselt nii, nagu peab, jättes kuulaja paraku asjatult lisa ootama.

JOOSEP SANG

Inglite pisarad. Rebecca Kontus.

U.L.A. JAZZ VLNCD 108

Mul on väga head mälestused Rebecca Kontuse ja Henri Peipmani trio kontserdilt, mis toimus 2006. aasta “Jõulujazzi” raames Oleviste kirikus. Ehkki sisulises mõttes oli kirik sellise jazzi ja gospelit siduva muusika jaoks ideaalselt sobiv keskkond, oleks ahtama akustika ning väiksemate mõõtmetega ruumis kõigest toimuvast hoopis paremini

aru saanud. Stuudios salvestatuna on sama kava loomulikult justkui kuulaja peopesa peal ning nii intiihme kammerlikkus kui ka aegajalt tuure koguvad gruuvivad haaravalt. Programm koosneb kodu- ja välismaisest gospelist ja Duke Ellingtoni standardist "Come Sunday". Seda laadi ülistusmuusika jätab usuleigema inimese tavaliselt külmaks, kuid Kontuse sisemine veendumus ning saatemuusikute jazzfinessid panevad muusika elama ja hingama ning kisuivad kaasa ka laulude kristlikust sisust vähe hooliva kuulaja.

Austraalia eestlase Henri Peipmani klaveri, Taavo Rummeli bassi ja Ahto Abneri trummide kolmik moodustab väga tõhusa jazztrio, suurepärase platvormi Rebecca Kontusele, kelle stiilis on nii souli, jazzi kui ka ameerikaliku gospeli tulusust. Ehkki Kontuse kaunis hää on albumi tuum, annavad Peipmani sisukad soolod ja Rummeli vaheldusrikas bassimäng teraviku palju juurde. Kui siin-seal kuulud kodumaine gospel (eriti muusikaline õudus nimega ansambel Sõnajalg) on palju teinud selleks, et seda laadi muusikat diskretereida, siis "Inglite pisarad" on ilus ja inspireeriv otsast lõpuni.

JOOSEP SANG

Leo Brouwer

Estudios sencillos

Simple Etudes for guitar

Heiki Mätlik, guitar

Estudios sencillos. Leo Brouwer. Heiki Mätlik.

Heiki Mätlik

Kuuba kitarrist ja helilooja Leo Brouwer, kes saab järgmisel aastal juba 70-aastaseks, on kirjutanud

kahekümneenda sajandi kitarrirepertuaari kõige tuntumad ja mängitumad teosed, teiste hulgas kitarripedagoogika kuldrepertuaari kuuluvad kolm etüüdiseeriat "Estudios sencillos" ("Lihtsad etüüdid") 1–10 (1960–1961) ja 11–20 (1980–1981) ning "Nuevos estudios sencillos" ("Uued lihtsad etüüdid") 21–30 (2003). Brouweri loomingu võibki jagada kolme perioodi. Ta alustas rahvusromantilise stiiliga, liikus edasi avangardi ning atonaalse muusika poole ja jõudis välja maailmamuusikani, kus ta segab kõiki stiile, mida varem oma teostes kasutanud. Tema etüüdid on kirjutatud umbes neljakümne viie aasta jooksul ja see on varasalv, kust kitarrilõpilane leiab paljugi põnevat, sealhulgas suure valiku erinevaid fakteure ning kitarrimängu põhitehnika. Ja mis väga oluline – Brouweri etüüdid arvestavad kitarritehnilisi ja kõlalisi võimalusi parimal võimalikul moel, olles väga sageli kitarrilõpilase teehihiks kaasaegse muusika maailma.

Brouweri etüüde mängitakse tohutult palju, isegi YouTube'is esitavad neid sajad õpilased. Kitarrist ja õppejõud Heiki Mätlik on salvestanud kõik kolm komplekti Brouweri etüüde ja teinud seda samuti nüüdisaegsel moel, kasutades ära video vaieldamatud eelised pedagoogilise materjalina. Koos Marek Vilbaga on ära tehtud suur töö, võetud üles nii mängija vasaku kui ka parema käe töö ja sobitatud see ekraanil kokku selliselt, et olulised liikumised on mõlema käe puhul korraga nähtavad. Nii on kitarrilõpilastel veel üks võimalus oma Brouweri etüüde lihvida. Ja kui pilt kõrvale jätta, sobivad nad lihtsalt kuulamiseks ka teistele muusikasõpradele.

KRISTO KÄO
kitarrist

COLLAGE

Juuni

Tallinnas

1. 06 kell 12 Lasteetendus "Pipi! Nuki! Puhh!" Rahvusoooper Estonias
3. 06 kell 19 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusoooper Estonias
4. 06 kell 19 Cannito ballett "Cassandra" Schiavoni muusikale Rahvusoooper Estonias
5. 06 kell 19 St Peterburi Riiklik Akadeemiline Sümfooniaorkester, Peeter Laul (klaver), Aleksander Titov (dirigent) Estonia kontserdisaalis
5. 06 kell 19 Eesti eleeegiad: Harry Traksmann (viul), Arvo Leibur (viul), Tallinna Kammerorkester, Risto Joost (dirigent) Metodisti kirikus
6. 06 kell 19 Tšaikovski ballett "Luikede järv" Rahvusoooper Estonias
7. 06 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
7. 06 kell 17 Wagneri ooper "Tristan ja Isolde" Rahvusoooper Estonias
7. 06 kell 18 Meistrite armastuslaulud: Hortus Musicus Väravatornis
8. 06 kell 12 Kocsaki ballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Rahvusoooper Estonias
- 8., 10. ja 11. 06 kell 19 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusoooper Estonias
10. 06 kell 19 Rahvusoooper Estonia poistekoor, Hirvo Surva (dirigent) Nigulistes
11. 06 kell 19 Orelikontsert: Ene Salumäe toomkirikus
12. 06 kell 19 Sonata sacra – vaimulikud sonaadid: Leena Laas (barokkviul, viul), Reinut Tepp (klavessiin), Alina Sakalouskaya (barokkmandoliin, mandoliin) Mustpeade Majas
12. 06 kell 19 Minkuse ballett "Don Quijote" Rahvusoooper Estonias
13. 06 kell 19 Puccini ooper "Tosca" Rahvusoooper Estonias
13. 06 kell 19 Ansambel Linna muusikud Nigulistes
14. 06 kell 12 Orelipooltund:

- Tuuliki Jürjo toomkirikus
14. ja 15. 06 kell 12 Balletikooli gala Rahvusoooper Estonias
 14. 06 kell 18 Valgustusaja kammermuusika: Meelis Orgse (viul), Lembit Orgse (haamerklaver), Tõnu Jõesaar (tšello, *viola da gamba*) Mederi saalis
 14. 06 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Sigrid Kuulmann-Martin (viul), Marko Martin (klaver) Kadrioru lossis
 14. 06 kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvusoooper Estonias
 15. 06 kell 18 Hortus Musicus Väravatornis
 18. 06 kell 18 Rein Rannap (klaver), Tiit Kikas (elektriviul) Stenbocki õuel
 19. 06 kell 19 Häälega: Priit Lehto (vokaal), Robert Jürjendal (kitarr, elektroonika), Anto Önnis (löökpillid) Mustpeade Majas
 20. 06 kell 19 Wrocławi sünaagoo koor, Stanisław Rybarczik (dirigent) Nigulistes
 21. 06 kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
 21. 06 kell 18 Mari-Liis Uibo (viul), Mehrdokht Manavi (klaver) raekojas
 25. 06 kell 19 Orelikontsert: Kadri Ploompuu toomkirikus
 26. 06 kell 19 Tšellokvintett Vivacello Mustpeade Majas
 27. 06 kell 19 Pildid lauludest: Virgo Veldi (saksofon), Ulla Krigul (orel) Nigulistes
 28. 06 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
 28. 06 kell 18 Teet Järvi 50: Teet Järvi (tšello), Mari Järvi (klaver) Mederi saalis
 28. 06 kell 18 Akadeemiline kammermuusika: Pille Prans (viul), Helen Västriik (viul), Kristiina Olev (viola), Margus Uus (tšello) Kadrioru lossis
 29. 06 kell 18 Hortus Musicus Väravatornis

Tartus

3. 06 kell 18 Goethe lüürika

flöödi ja klaveri saatel: Saskia Schneider (flööt), Vania Pimentel (klaver), Helmut Winkelmann (Goethe luule) Saksa Kultuuri Instituudis

4. 06 kell 20 St Peterburi Riiklik Akadeemiline

Sümfooniaorkester, Peeter Laul (klaver), Aleksander Titov (dirigent) Vanemuise kontserdimajas

5., 6. ja 7. 06 kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

8. 06 kell 16 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

8. 06 kell 17 Jevgeni Nesterenko (bass), Maria Bachmann (klaver) Jaani kirikus

11.–13. 06 kell 19 Styne'i muusikal "Sugar ehk Džässis ainult tüdrukud" Vanemuise suures majas

11. 06 kell 20 Rahvuskooper Estonia poistekoor, Hirvo Surva (dirigent) Jaani kirikus

11. 06 kell 21 Väike oömuusikal: Lauri Liiv, Janika Sillamaa, Nele-Liis Väiksoo, Mikk Saar (vokaal); Mihhail Gerts (klaver) Sadamateatris

19. 06 kell 20 Wroclawi sünaogooi koor, Stanislaw Rybarczik (dirigent) Jaani kirikus

28. 06 kell 20 Tantsud tähtedelt 17. sajandist: puhkpillikvintett Reval Brass Jaani kirikus

Pärnus

12. 06 kell 19 Viva Español: Roland Liiv (vokaal), Maria Rääk (koreograafia, tants), Kristo Kõo (kitarr), Riina Pikani (klaver) Pärnu kontserdimajas

15. 06 kell 17 Barokkansambel Corelli Consort Café Grand muusikalongis (Kuninga 25)

18. 06 kell 22 VI Pärnu orelifestival. Väike õhtumuusika oreliga: Ines Maidre Eliisabeti kirikus

20. 06 kell 20 VI Pärnu orelifestival: Ulla Krigul Eliisabeti kirikus

22. 06 kell 20 Wroclawi sünaogooi koor, Stanislaw Rybarczik (dirigent) Pärnu Eliisabeti kirikus

26. 06 kell 20 Solveigi laul: Kersti Ala-Murr (sopran), Jaak Lutsoja (akordion), Tõnu Jõesaar (tšello) Pärnu kontserdimajas

27. 06 kell 20 VI Pärnu orelifestival: Liisa Malkamäki Eliisabeti

kirikus

29. 06 kell 20 Raepromenaad: Tallinna Kitarrikvartett raehoovis

Jõhvis

7. 06 kell 19 Viva Español: Roland Liiv (vokaal), Maria Rääk (koreograafia, tants), Kristo Kõo (kitarr), Riina Pikani (klaver) Jõhvi kontserdimajas

12. 06 kell 19 Tšellokvartett C-JAM ja Luisa Värk (vokaal) Jõhvi kontserdimajas

Kõikjal üle Eesti

4. 06 kell 15 Ansambel Laudaukse Kääksutajad Vormsi kirikus

7. 06 kell 14 Ansambel Laudaukse Kääksutajad Häädemeeste suveaias

5. 06 kell 20 Eesti muusika läbi aegade: Silvi Vrait (vokaal), Jaak Lutsoja (akordion), Jaak Jürisson (klahvpillid) Sillapää lossi treppidel

6. 06 kell 17 Eesti muusika läbi aegade: Silvi Vrait (vokaal), Jaak Lutsoja (akordion), Jaak Jürisson (klahvpillid) Viljandi Pärimusmuusika Aidas

6. 06 kell 17 ja 20 Eesti Vabariik 90. Sünnipäevakontserdid Eesti külades: Eesti Filharmoonia kammerkoor, Anu Lamp (tekst), Mikk Üleoja (dirigent) Reigi ja Emmaste kirikus Hiiuemaal

6. 06 kell 18 Ansambel Arrotajad Valga Jaani kirikus

7. 06 kell 16 ja 19 Hingemuusika: Madis Kari (klarnet), Tiia Tenno (orel) Türi Püha Martini kirikus ja Kärü kirikus

7. 06 kell 16 ja 20 Eesti Vabariik 90. Sünnipäevakontserdid Eesti külades: Eesti Filharmoonia kammerkoor, Anu Lamp (tekst), Mikk Üleoja (dirigent) Kihelkonna ja Kaarma kirikus Saaremaal

7. 06 kell 18 Tõnis Mägi (vokaal), Oleg Pissarenko (kitarr), Ahto Abner (löökkriiad) Viljandi Jaani kirikus

8. 06 kell 11 Ansambel Arrotajad Vastseliina kirikus

8. 06 kell 17 ja 20 Eesti Vabariik 90. Sünnipäevakontserdid Eesti külades: Eesti Filharmoonia kammerkoor, Anu Lamp (tekst), Mikk Üleoja (dirigent) Valjala ja Muhu kirikus

10. 06 kell 19 Eesti Vabariik 90. Sünnipäevakontserdid Eesti külades: Eesti Filharmoonia kammerkoor, Anu Lamp (tekst), Mikk Üleoja (dirigent) Viimsi Püha Jaakobi kirikus

11. 06 kell 19 Eesti Vabariik 90. Sünnipäevakontserdid Eesti külades: Eesti Filharmoonia kammerkoor, Anu Lamp (tekst), Mikk Üleoja (dirigent) Harju-Madise Mattiase kirikus

14. 06 kell 16 Mu isamaa on minu arm: XXVI ülemaalse mees-
telaulupäeva rongkäik ja kontsert Kuressaare lossihoovis

14. 06 kell 19 Mõisaromantika: tšellokvartett C-JAM Illuka mõisas

15.–23. 06 Suure-Jaani muusikafestival

20. 06 kell 18 Eesti krooni aastapäev: barokkansambel Corelli Consort, Risto Joost (dirigent) Maardu mõisa muusikalongis

20. 06 kell 21 Eesti muusika läbi aegade: Silvi Vrait (vokaal), Jaak Lutsoja (akordion), Jaak Jürisson (klahvpillid) Jõgeva linna kodu-

aias

20. 06 kell 22.30 Ansambel Laudaukse Kääksutajad Jõgeva linna koduaias

25. ja 26. 06 kell 18 Hingemuusika: Virgo Veldi (saksofon), Tiia Tenno (orel) Otepää Maarja kirikus ja Häädemeeste Miikaeli kirikus

28. 06 kell 19 Rahvuskooper Estonia poistekoor, Hirvo Surva (dirigent) Narva Aleksandri kirikus

28. 06 Mõisaromantika: Elisabeth Joyé (klavessiin) Maidla mõisas

29. 06 kell 12 Rahvakoraali lummuses: Kadri Hunt (vokaal), Weekend Guitar Trio Narva Aleksandri kirikus

Andmed on kontrollitud 17. mail. Täpsem info kodulehekülgedel.

Juuli ja augusti kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 12. juuniks aadressil kristina@ema.edu.ee

9.–13. juuni

TALLINNA III KITARRIFESTIVAL

9. juuni kell 19 Mustpeade maja
Gaëlle Solal (Prantsusmaa)
kavas: Regondi, Schubert, Dumond, Dyens, Ohana

10. juuni kell 19 Ajaloomuuseum
Kitarriduo **Janne Lehtinen - Pentti Hilden** (Soome)
kavas: de Falla, Albeniz, Moreno-Torroba

11. juuni kell 19 Mustpeade maja
Argentiina kitarrilegend
Jorge Cardoso
kavas: Argentiina ja Brasiilia muusika ja valik Cardoso parimatest teostest

12. juuni kell 19 Ajaloomuuseum
Itaalia vanamuusikalegend
Massimo Lonardi - lauto
kavas: Itaalia 16. sajandi populaarseimad teosed lautole

13. juuni kell 19 Kumu Auditorium
Tangoballett
Astor Piazzolla muusika ja Dmitri Hartšenko koreograafia
Tiit Peterson - kitarr
Allan Jakobi - akordion
Dmitri Hartšenko ja
Helen Org-Veidebaum - tants

Tallinn...
Euroopa 2011
kultuuripealinnaks

www.kitarrifestival.ee

map

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kuulutab välja vastuvõtu 2008/09. õppeaastaks bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppesse

2008. a. taas vastuvõtt ka kultuurikorralduse magistriõppesse
(2-aastane õppekava).

Õppekavad:

klaver, klavessiin, orel, keelpillid, puhkpillid, löökpillid, laul, dirigeerimine, koolimuusika, instrumendiõpetaja, interpretatsioonipedagoogika (magistriõpe), kirikumuusika, kammeransambel (magistriõpe), saateklass (magistriõpe), kompositsioon, elektronmuusika, muusikateadus, jazzmuusika, pärimusmuusika, kultuurikorraldus (magistriõpe).

Doktoriõppe õppekavad :

muusika (interpretatsioon, kompositsioon), muusikateadus, muusikapedagoogika, teatrikunst.

Dokumente võetakse vastu 12.-26. juunini tööpäeviti kella 10 -16-ni
Rävala pst 16, ruumis A 103.

Sisseastumiseksamid toimuvad 27. juunist 2. juulini.

Lähemat infot vastuvõtutingimuste ja eksaminõuete kohta saab EMTA koduleheküljelt
<http://www.ema.edu.ee/>

Info telefonidel 6675 709, 6675 762 või e-posti aadressil vastuvott@ema.edu.ee

EESTI MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA KONTSERDID

Juunis

3. juuni kell 20.00

EMTA kammersaal
WOLFGANG DAVID (viul, Austria)
DAVID GOMPPER (klaver, USA)

7. juuni kell 17.00

EMTA ooperistuudio
MAGISTRIKONSERT
Diana Kiivit (klaver)

8. juuni kell 12.00

EMTA kammersaal
DOKTORIKONSERT
Piret Väinmaa (klaver)

8. juuni kell 15.00

EMTA kammersaal
MAGISTRIKONSERT
Kadriin Kõiveer (klaver)

9. juuni kell 18.00

EMTA kammersaal
Eeva Hartemaa (sopran)
Asja Skamnitskaja (viul)
Marina Zolotarjova (klaver)

13. juuni kell 18.00

EMTA kammersaal
DOKTORIKONSERT
Oksana Sinkova (flööt)
klaveril Lea Leiten

17. juuni kell 18.00

EMTA kammersaal
DOKTORIKONSERT
Elar Kuiv (viul)
klaveril Nata-Ly Sakkos

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

Birgitta Festival 2008

Tallinn... 2011

esitleb

8.-17. august Pirita klooster

www.birgitta.ee

T I P P H E T K E D T A L L I N N A K U L T U U R I S U V E S

Reede 8. august 21.00

P. TŠAIKOVSKI ballett LUIKEDE JÄRV

Laupäev 9. august 21.00

N. RIMSKI-KORSAKOV ballett ŠEHEREZADE
A. BORODIN POLOVETSIDE TANTSUD
ooperist Vürst Igor

Pühapäev 10. august 21.00

P. MASCAGNI ooper TALUPOJA AU
R. LEONCAVALLO ooper PAJATSID

Esmaspäev 11. august 21.00

G. DONIZETTI ooper MARIA STUART

Kolmapäev 13. august 21.00

KINO & KOMÖÖDIA:
ÜHE MUUSIKU TÕUS JA LANGUS
"A Big Nightmare Music!"

Neljapäev 14. august 21.00

G. VERDI REQUIEM

Reede 15. august

11.00-17.00 KLOOSTRIPÄEV
21.00 B. BRITTEN kammerooper
KRUVIPÖÖRE

Laupäev 16. august

13.00 Etendus kogu perele
KÕIGE SUUREMAD SÕBRAD
21.00 C. ORFF CARMINA BURANA

Pühapäev 17. august 21.00

Flamenkoetendus DON ! JUAN

GIDON KREMER JA KREMERATA BALTICA, J. KOLOBOVI NIM MOSKVA NOVAJA OPERA, VENE KEISERLIK BALLETT, CATARINA MORA FLAMENCA, SEGAKOOR LATVIJA, EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER, TANTSUTEATER FINE 5, ALEKSEI IGUDES MAN, RICHARD HYUNG-KI JOO, ANNELY PEEBO, AILE ASSZONYI, AIN ANGER, JUHAN TRALLA, MATI TURI, ERI KLAS, JEVGENI SAMOILOV, VALERI KRITSKOV jpt

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades, www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com. Partnerkaardiga ja Partner Krediidikaardiga eelmüügist kuni kahe pileti ostmisel samale etendusele hinnasoodustus -10%.

A la carte menüü Ribe suveterrassil.
VIP-pilet rikkalike lisaboonustega.
Öine jahisõit Tallinna lähel.

Peasponsorid:

kaubamaja

I.L.U.

Festivali
kunstiline
juht
ERI KLAS

Festivali korraldaja:
Tallinna Filharmonia
Tel 669 9940
www.filharmonia.ee

Eesti Päevaleht

EESTI EKSPRESS

PILETILEVI

HANSABUSS

